

Service – Stolthet – Trivsel

Økonomiplan 2016-2019

Kommuneplanens
handlingsdel

Holmestrand
Kommune

Vedtatt i Bystyret 16.12.2015

Innhold

1	Vedtak	5
1.1	Årsbudsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019.....	5
1.2	Satser, gebyrer og brukerbetaling	6
1.3	Spillemiddelsøkna for 2016	9
2	Rådmannens innledning.....	10
3	Organisasjon.....	11
3.1	Klima og energi	11
3.2	Politisk struktur	12
3.3	Administrativ struktur	13
3.4	HMS	13
3.5	Arbeidsgiverpolitikk.....	15
3.6	IKT-samarbeid med andre kommuner.....	15
3.7	Fokusområder og målsettinger	16
4	Kommunereform	18
5	Samfunn og befolkning	19
5.1	Befolkningssammensetning	19
5.2	Befolkningsprognose	20
5.3	Folkehelseprofil 2015	21
5.4	Flyktningssituasjonen.....	23
6	Føringer i statsbudsjettet for 2016	25
6.1	Revidering av inntektssystemet	25
6.2	Frie inntekter	25
6.3	Tiltakspakke for økt sysselsetting	25
6.4	Veksttilskudd	25
6.5	Helse og omsorg	26
6.6	Barnehage.....	26
6.7	Skole	27
7	Økonomiske rammer og forutsetninger	28
7.1	Det økonomiske handlingsrommet.....	28
7.2	Søknader om tilskudd	29
7.3	Befolkningsutvikling for økonomiplanperioden.....	30
7.4	Pris- og lønnsvekst	30
7.5	Gjeld	30
7.6	Rente- og avdragsforutsetninger	31
7.7	Finansforvaltning.....	32
7.8	Frie inntekter	34
7.9	Eiendomsskatt.....	37
7.10	Driftsbudsjettet	37
7.11	Netto driftsresultat	39
7.12	Investeringsbudsjettet	39
8	Kommunebarometeret 2015	46

8.1	Plassering justert for disponibel inntekt	46
8.2	Hovedkonklusjoner basert på nøkkeltallene	47
8.3	Hva betyr kommunestørrelse	47
9	Kommunenivå	48
9.1	Nøkkeltall	50
10	Administrasjon	53
10.1	Økonomiske rammer for programområdet	53
11	Skoler	54
11.1	Mål for programområdet	54
11.2	Utfordringer	54
11.3	Økonomiske rammer for programområdet	56
11.4	Nøkkeltall for programområdet	56
12	Barnehager	58
12.1	Mål for programområdet	58
12.2	Utfordringer	58
12.3	Økonomiske rammer for programområdet	61
12.4	Nøkkeltall for programområdet	61
12.5	Kleiverud barnehage	62
12.6	Gullhaug barnehage	63
12.7	Knutseskogen og Gausetangen barnehage	63
12.8	Personale og barn i kommunale barnehager	64
13	Helse, sosial og omsorg	65
13.1	Mål for programområdet	65
13.2	Utfordringer	65
13.3	Samhandlingsreformen	67
13.4	Felles satsninger for programområdet	68
13.5	Økonomiske rammer for programområdet	71
13.6	Nøkkeltall for programområdet	72
13.7	NAV Holmestrand	74
13.8	Hjemmebaserte tjenester	75
13.9	Bo- og aktivitetstilbud for funksjonshemmede	76
13.10	Omsorg og aktivitet	77
13.11	Helse og oppvekst	79
13.12	Holmestrand bo- og behandlingssenter	83
14	Tekniske tjenester	86
14.1	Mål for programområdet	86
14.2	Byutvikling	87
14.3	Vertskommunesamarbeid om vann og avløp i Hof	87
14.4	Fortettingsstrategi	87
14.5	Vann, avløp, renovasjon	88
14.6	Eiendomsforvaltning	88
14.7	Havn	88
14.8	Økonomiske rammer for programområdet	89
14.9	Nøkkeltall for programområdet	89
14.10	Årsgebyr for 2015 – vann og avløp	90

15	Kultur	92
15.1	Kulturpolitikens utgangspunkt	92
15.2	Den kulturelle skolesekken.....	92
15.3	Samarbeid med lokale organisasjoner.....	92
15.4	Den kulturelle spaserstokken	93
15.5	Nord-Jarlsberg kulturskole.....	93
15.6	Bibliotek	93
15.7	Biorama	94
15.8	Økonomiske rammer for programområdet	94
15.9	Nøkkeltall for programområdet	95
16	Hovedoversikt drift.....	96
17	Spillemiddelsøknader 2016	97
18	Budsjettendringer per programområde	98
19	Gebyrregulativ tekniske tjenester	100
19.1	Gebyrregulativ for vann, avløp og slam	100
19.2	Gebyrregulativ for husholdningsrenovasjon	102
19.3	Gebyr- og selvkostberegning VAR.....	107
19.4	Gebyrregulativ for plan- og byggesaker per 1.1.2016.....	111

1 Vedtak

1.1 Årsbudsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019

1.1.1 Driftsbudsjettet

- a) Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utliknes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter.
- b) Eiendomsskatt for 2016 utskrives med kr. 6,- per kr 1000,- i takst for verker, bruk og næring i Holmestrand kommune, jfr. eiendomsskatteloven § 3 etter endringslov nr. 47 av 28. juni 1996.
- c) Driftsbudsjettet vedtas i henhold til Budsjettskjema – 1A og 1B på programområdenivå, og rådmannen gis med dette fullmakt til å disponere kommunens netto driftsmidler innen de ulike gruppeansvar og programområder.
- d) Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til virksomhetene.

1.1.2 Investeringsbudsjettet

- a) Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til Budsjettskjema 2B på programområdenivå.
- b) Finansiering av investeringer vedtas i henhold til Budsjettskjema 2A.
- c) Rådmannen gis fullmakt til å disponere «Sekkepost teknisk» fritt mellom programområder og prosjekter.

1.1.3 Budsjettrammene fastsettes som bindende og må ikke overskrides uten at det skjer etter samtykke fra bevilgende myndigheter og i henhold til vedtatt budsjettfullmakt.

1.1.4 Bystyret godkjenner en låneramme for 2016 på 106,331 mill. kroner for å finansiere nye netto bevilgninger til investeringer. Beløpet inkluderer ikke startlån til videreformidling.

1.1.5 Rådmannen gis fullmakt til å ta opp likviditetslån i 2016 innenfor en kredittramme begrenset oppad til 30 mill. kroner.

1.1.6 Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på inntil 30 mill. kroner i 2016, i form av lån fra Husbanken i forbindelse med innvilgelse av startlån.

1.1.7 Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår innenfor angitte lånerammer.

1.1.8 Ordførerens lønn fastsettes i henhold til reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår.

- 1.1.9 Budsjettet vedtas for øvrig med de føringer og forutsetninger som beskrives i rådmannens forslag til økonomiplan 2016-2019.

Endringer i formannskapet i forhold til rådmannens forslag:

- 1.1.10 Regjeringens budsjettforlik innebærer at skatteoppkreverfunksjonen likevel ikke skal overføres til staten, og budsjett til denne funksjonen fjernes derfor ikke, slik det framgår av rådmannens forslag til økonomiplan 2016-2019. Det budsjetterte rammetilskuddet økes tilsvarende.

Endringer i bystyret i forhold til formannskapets vedtak:

- 1.1.11 Kommunen går til innkjøp av to stk. «Sykling uten alder»-sykler med en beregnet totalkostnad til maksimalt kr. 125 000,-. Utstyret stilles til disposisjon for Holmestrand Frivillig Sentral, og/eller annenfrivillig organisasjon som vil drifte prosjektet. Det skal foreligge et helhetlig opplegg for sykkelprosjektet, og en driftsavtale med aktør innenfor frivilligheten, før innkjøp foretas. Holmestrand kommune skal ikke belastes for driftsutgifter. Syklene finansieres over investeringsbudsjettet
- 1.1.12 Budsjettskjema 2B. Hvitstein stadion oppgradering. Oppstart i 2017, med 1.000.000 kroner, flyttes fra budsjett 2020 (utenfor økonomiplanperioden 2016-2019).

1.2 Satser, gebyrer og brukerbetalinger

Der annet ikke er angitt er alle betalingssatser økt med deflator på 2,7 pst, innenfor lover og forskrifter. Noen av satsene er likevel eksplisitt tatt med i vedtaket.

1.2.1 Barnehage

Foreldrebetaling gjeldende fra 1.1.2016

Maksimal foreldrebetaling for hel plass settes til maksimalsats på 2.655 kr per mnd. I tillegg kommer kostpenger. Kostpengene økes med 5 kr per mnd., til totalt 225 kr per mnd. for hel plass.

Ordningen med at lavinntektsfamilier får redusert foreldrebetaling videreføres, og ingen familier skal betale mer enn 6 prosent av samlet inntekt for en barnehageplass. I 2016 vil husholdninger med inntekt under 486 750 kroner ha rett til redusert foreldrebetaling.

Det forutsettes at familier som er berettiget til lavere sats tar kontakt med kommunen. Dersom kommunen ikke blir kontaktet vil høyeste sats bli fakturert.

Ordningen med gratis kjernetid i barnehage for alle 4- og 5-åringer fra familier med lav inntekt vil også bli videreført. Fra 1. august 2016 er inntektsgrensen foreslått satt til 417 000 kroner.

Satser til ikke-kommunale barnehager

Fra 1.1.2016 er det full kostnadsdekning for ikke-kommunale barnehager. I tillegg er det i statsbudsjettet foreslått endringer i finansieringen av ikke-kommunale barnehager når det gjelder pensjonsutgifter og kapitalkostnader.

Pensjonsutgifter skal nå innarbeides i satsen med et sjablongmessig påslag på 13 pst, uavhengig av pensjonsutgiftene til kommunens egne barnehager. Når det gjelder kapitalkostnaden er de nye satsene p.t. ikke kjent og inntil disse er kjent benyttes gammel sats på 9.500 kroner per barn per år.

Satsene for 2016 skal baseres på regnskapet for 2014 for de kommunale barnehagene, med påslag av deflator for det enkelte år. Med disse forutsetningene blir satsene for de ikke-kommunale barnehagene i 2016 som følger:

- Små barn 0-2 år: 180.244 kroner per år, eksklusiv kapitalsats
- Store barn 3-6 år: 85.256 kroner per år, eksklusiv kapitalsats

1.2.2 Skolefritidsordningen

Satsene for SFO økes med deflator på 2,7 pst, avrundet til nærmeste hele 5 kr. Prisene gjelder fra 1.8.2016.

1. Betalingen for hel plass økes med 65 kr per måned til 2.475 kr.
2. Betalingen for redusert plass (3 dager per uke) økes med 40 kr per måned til 1.575 kr.
3. Betalingen for dagplass økes med 5 kr per dag til 225 kr.
4. Kostpenger økes med 5 kr. til på 225 kr per måned for hel plass.
5. Kostpenger økes med 5 kr til 170 kr per måned for redusert plass.
6. Søskenmoderasjon på 25 % fra og med barn nr. to på den billigste plassen.
7. Søskenmoderasjon på 50 % fra og med barn nr. tre på den billigste plassen.
8. Betaling for hel plass i den 11. måneden økes med 75 kr per måned til 2.810 kr + kost.
9. Betaling for redusert plass den 11. måneden økes med 50 kr til 1.800 kr + kost.

1.2.3 Helse-, sosial- og omsorgstjenester

Egenandelen for praktisk bistand oppjusteres i 2016 med deflator, 2,7 pst, avrundet til nærmeste hele 5 kr. Brukere som mottar minimum to timer praktisk bistand per måned, betaler egenandel tilsvarende abonnementsprisene i tabellen under. Pris for enkelttimer settes til 310 kr per time.

Netto inntekt før særfradrag	Økning	Abonnement
0-2 G	5	190
2-3 G	25	825
3-4 G	35	1 170
4-5 G	45	1 625
5 G og over	55	1 975

Betaling for dag- og korttidsopphold i institusjoner settes tilsvarende de til enhver tid gjeldende nasjonale forskrifters maksimalsatser.

1.2.4 Flerbrukshaller/gymsaler

Prisene endres med deflator på 2,7 pst, avrundet til nærmeste hele 5 kr.

Lag og forening	Økning	Pris
For tilskuddsberettigede lag og foreninger i kommunen	5	kr. 105,- pr. 50 min. (kr. 55,- halv hall)
For utenbys foreninger, private foreninger og bedriftsidrettslag	5	kr. 275,- pr. 50 min (kr. 140,- halv hall)
For utleie til forretningsmessig drift	15	kr. 545,- pr. 50 min (kr. 275,- halv hall)
For skoler	5	kr. 185,- pr. ¼ hall pr. 45 min.

1.2.5 Arrangement

- 25 % av bruttoinntekten eller minstepris kr. 410,- (kr. 610,- på lørdager og søndager). Etter 3 timer betales kr. 155,- per time utover minsteprisen.
- Treningskamper (m/tribune) i tildelt treningstid kr. 115,- i tillegg til ordinær leiepris.

1.2.6 Gymsaler

Prisene endres med deflator på 2,7 pst, avrundet til nærmeste hele 5 kr.

Lag og forening	Økning	Pris
For tilskuddsberettigede lag og foreninger i kommunen	0	kr. 50,- per 50 min.
For utenbys foreninger, private foreninger og bedriftsidrettslag	5	kr. 140,- per 50 min.
For utleie til forretningsmessig drift	5	kr. 275,- per 50 min.
For utleie til privat formål	5	kr. 250,- per 50 min.
Utleie helg/hverdag	15	kr. 515,- per dag/kveld

1.2.7 Garderober

Prisene endres med deflator på 2,7 pst, avrundet til nærmeste hele 5 kr.

Lag og forening	Økning	Pris
For tilskuddsberettigede lag og foreninger i kommunen	0	kr. 15,- per gang
For utenbys foreninger	5	kr. 155,- per gang

1.2.8 Leie skolelokaler

Satser for leie av kommunale skolelokaler holdes uendret på 50 kroner per time.

Leien faktureres leietagere, også for aktiviteter til barn og unge under 19 år. Disse kan søke om tilskudd.

1.2.9 Billettinntekter

For å få en mer forutsigbar økonomi på profesjonelle konserter og forestillinger i Biorama settes eventuelle overskudd fra billettinntekter og øvrige inntekter på fond øremerket profesjonelle produksjoner i Biorama.

1.2.10 Kulturskole

Elevavgift økes fra 1.390 kroner per halvår til 1.430 kroner per halvår. Instrumentleie økes fra 260 kroner per halvår til 265 kroner per halvår. Undervisning i ensemble (tilleggstilbud) koster 1/3 av elevavgift og økes til 475 kroner per elev.

1.3 Spillemiddelsøknad for 2016

Søknad om spillemidler for 2015, samt prioritering av prosjekter, vedtas i henhold til kapittel 17 – Spillemidler 2016.

2 Rådmannens innledning

Forutsetningene for arbeidet med budsjettet for neste 4-årsperiode ble brått endret med folkeavstemningene om kommunesammenslåing som ga et nei i to av våre nabokommuner. I skrivende stund er det heller ikke vedtatt at det blir en sammenslåing med Hof kommune fra 1. januar 2018.

De økonomiske konsekvensene for Holmestrand ved å fortsette som egen kommune er ikke de helt store på kort sikt. Holmestrand er den kommunen i 4K som de siste årene har hatt de beste økonomiske resultatene. Imidlertid ligger det et effektiviseringspotensial, spesielt innenfor administrasjon, ved kommunesammenslåing.

For tjenesteproduksjonen på lengre sikt er det også beklagelig at en vesentlig større kommune ikke ligger i kortene i den umiddelbare fremtid. Kommunene har allerede i dag utfordringer med å tiltrekke seg kvalifisert arbeidskraft, kanskje spesielt innenfor pleie og omsorg, i tillegg til at brukermassen øker, noe som legger ytterligere press på den økonomiske handlefriheten.

Holmestrand klarer også i denne økonomiplanen å unngå innsparinger på driften til de tjenesteproduserende

virksomhetene, og styrker budsjettet både innenfor skole, barnehage og helse, sosial og omsorg.

Jeg ønsker likevel å understreke at det relativt offensive investeringsprogrammet fører til at rente- og avdragsutgifter nå «spiser» så mye av driftsbudsjettet at det ikke er rom for å kompensere de økte behovene innenfor tjenesteproduksjonen fullt ut, noe som fører til en strammere økonomisk hverdag for mange virksomheter.

Det budsjettforslaget jeg nå legger frem, har vært det vanskeligste å saldere på flere år – det er lite å gå på om noe uforutsett skulle skje. Dette er til stor bekymring, og det er satt av et eget kapittel i økonomiplanen for å belyse dette nærmere.

Thor Smith Stickler
Rådmann

3 Organisasjon

3.1 Klima og energi

Det viktigste virkemiddel kommunen har i sin klima- og miljøpolitikk er forvaltningen av kommunens arealer. Kommuneplanens arealdel ble rullert i 2014/15, og her følges de føringer som er gitt i regional plan for bærekraftig arealdisponering (RPBA).

Kollektivsatsingen styrkes gjennom arbeidet med å etablere ny jernbanestasjon i fjellet, og kollektivknutepunkt. Vertikalforbindelse mellom byen og platået på fjellet gjennom heis, vil sammen med dette bidra til en miljøvennlig byutvikling. Dette prosjektet står ferdig i 2016, og gir muligheter for nye veiløsninger gjennom sentrum til miljøets og innbyggers beste.

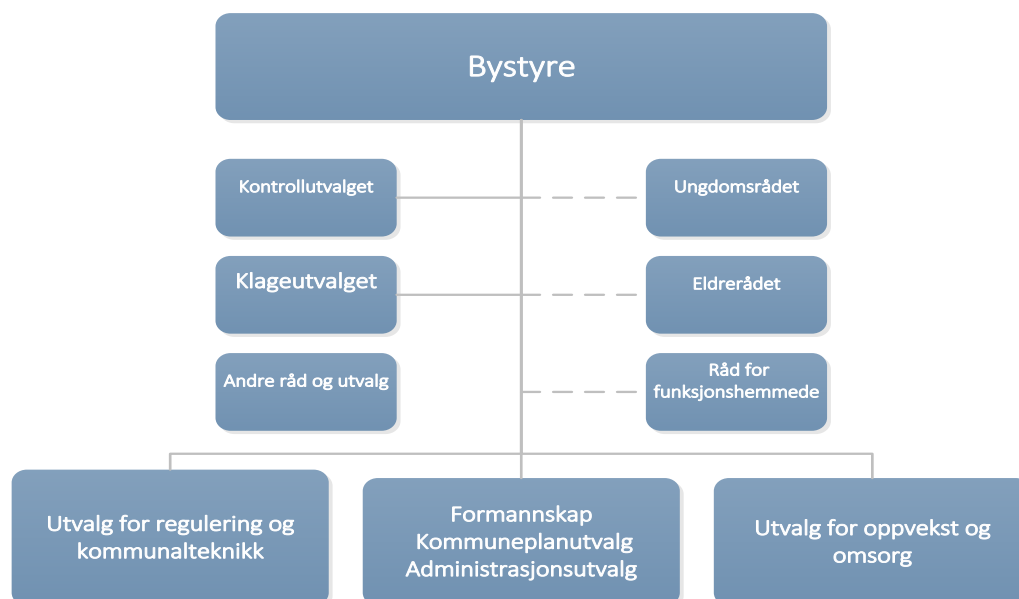
Holmestrand kommune er i en positiv utvikling med tanke på å legge til rette for at en større del av bilparken legger om til drivstoff som erstatter det fossile. Ladestasjoner for EL-biler er etablert på Grelland og i sentrum.

Leasingavtalene for kommunale biler er i 2015 reforhandle og førte til at en betydelig andel av kommunens biler nå er over på EL, blant annet gjelder dette alle biler innenfor hjemmebaserte tjenester.

Holmestrand kommune er medeier i GREVE biogass AS som skal starte produksjon i 2015 av biogass som drivstoff.

Kommunen har også stort fokus på energivennlige bygg der det bygges nytt for kommunal virksomhet.

3.2 Politisk struktur

Bystyre

Bystyret i Holmestrand består av 27 medlemmer, og er kommunens øverste politiske organ. Bystyret handler på vegne av kommunen i alle saker som ikke er delegert til andre kommunale organer. Bystyret fører tilsyn med kommunens samlede virksomhet. Bystyret har bevilgnings og beskatningsmyndighet, vedtar budsjett for alle kommunale virksomheter, velger ordfører, varaordfører, formannskap og medlemmer til andre kommunale komiteer, styrer, råd og utvalg.

Formannskap

Formannskapet har ni medlemmer som velges av og blant bystyrets medlemmer for fire år (valgperioden) av gangen. Foruten løpende driftssaker behandler formannskapet forslag til økonomiplan, årsbudsjett og overordnede planer. Formannskapet er også kommunens kulturutvalg, planutvalg, og utvides med tre ansattrepresentanter når Administrasjonsutvalget settes.

Utvalg

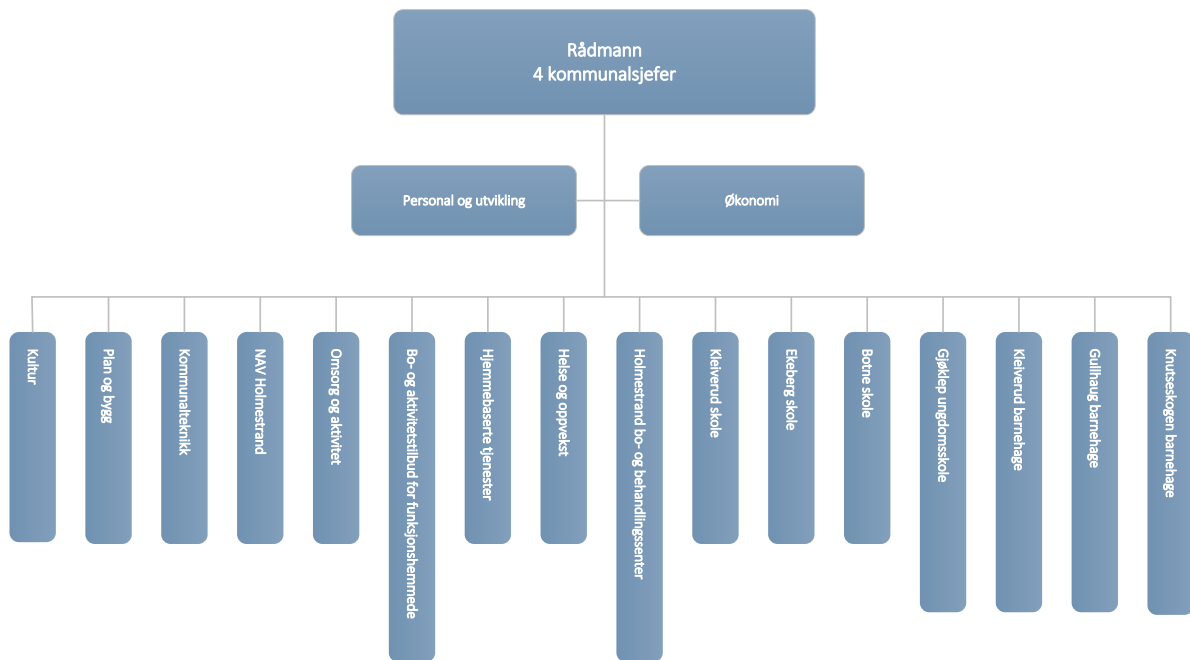
Holmestrand kommune har to politiske utvalg; utvalg for regulering og kommunalteknikk, og utvalg for oppvekst og omsorg. Utvalgene har syv medlemmer hver. Disse velges av bystyret.

Mer informasjon om de ulike råd og utvalg finnes på kommunens hjemmesider på klikkbart organisasjonskart på lenken <http://www.holmestrand.kommune.no/politikk/politikk-og-innsyn/bystyre-rad-og-utvalg/>.

3.3 Administrativ struktur

Holmestrand kommune har to formelle beslutningsnivå; rådmannsnivå og virksomhetsledernivå. Rådmannens ledergruppe består av fire kommunalsjefer i tillegg til rådmannen.

Mer informasjon om de ulike virksomhetene finnes på kommunens hjemmesider på klikkbart organisasjonskart på lenken <http://www.holmestrand.kommune.no/om-kommunen/om-holmestrand-kommune/organisasjonskart/organisasjonskart-2015/>

3.4 HMS

3.4.1 De menneskelige ressursene

Arbeidsgiverstrategien som ble vedtatt i 2013, er et overordnet og strategisk dokument som skal gi en felles referanseramme for ledere, tillitsvalgte og medarbeidere med tydelig fokus på medarbeiderskap og leders rolle. Strategien er en plattform som gir retning i arbeidet Holmestrand kommune gjør for å nå målene som arbeidsgiver. Strategien konkretiserer verdier og mål for dagens og fremtidens medarbeidere.

De 5 hovedområdene er:

1. Ledelse
2. Medbestemmelse og medarbeiderskap
3. Kompetanse og rekruttering
4. Arbeidsmiljø
5. Likestilling og mangfold.

Til hovedpunkt 1, Ledelse: En forutsetning for at Holmestrand kommune skal nå sine mål og møte fremtidens utfordringer, er at kommunens ledere utøver et godt og helhetlig lederskap og evner å bygge kultur for utvikling og nyskapning.

For å styrke og videreutvikle ledere startes det er lederutviklingsprogram høsten 2015, som går fram til 2017.

De styringsindikatorer Holmestrand kommune måler i dag er:

- Medarbeidertilfredshet
- Mobbing
- Diskriminering og varsling
- Ledelse
- Sykefravær.

3.4.2 Medarbeiderundersøkelse

Holmestrand kommune gjennomfører årlige medarbeiderundersøkelser ved hjelp av undersøkelsen fra Kommuneforlaget/Bedre kommune. Undersøkelsen gjennomføres elektronisk for alle fast ansatte i kommunen, og er en «temperaturmåling» på utvalgte områder. Siste undersøkelse gjennomført i februar 2015 viser en medarbeidertilfredshet på 4,8 på en skala fra 1 til 6, hvor 6 er best.

Dette er en forbedring fra året før. Svarprosenten på 82 pst er som forrige år. Videre oppfølging foregår i den enkelte virksomhet i samarbeid med leder og medarbeidere.

3.4.3 Sykefravær

Sykefraværet ved utgangen av september 2015 ligger an til 7,5 pst ved årets slutt. Dette vil i så fall være en nedgang fra tidligere år. Det foreligger p.t. ikke sammenligningstall for det øvrige Norge.

Arbeidet med å øke nærværsprosenten fortsetter, blant annet gjennom oppfølging av den enkelte ansatte, samt fokus på nærvær i møtepunktet mellom ledelse, tillitsvalgte og medarbeidere.

3.4.4 Utvalgte styringsparameter

Styringsparameterne i tabellen nedenfor er hentet fra medarbeiderundersøkelsen, med unntak av sykefravær. Alle områder som er hentet fra medarbeiderundersøkelsen har en skala fra 1 til 6, der 6 er best mulig. Disse styringsparameterne er valgt som måleindikatorer for å måle resultatet for kommunens overordnede mål innenfor området medarbeidere.

Styringsparameter	Resultat ved siste måling	Mål 2015
Medarbeidertilfredshet	4,8	4,7
Ledelse (alle nivå) ¹	4,0	4,7
Mobbing, diskriminering, varsling	5,1	6,0
Sykefravær	7,70 %	7,00 %

3.5 Arbeidsgiverpolitikk

3.5.1 Rekruttering

Det er stort sett nok kvalifiserte søkere til utlyste stillinger, dog er det i enkelte faggrupper noe færre søkere enn tidligere. Rekrutteringsstrategiene må møte ulike behov. På kort sikt handler det om å rekruttere tilstrekkelig arbeidskraft (antall og kompetanse). På lang sikt handler det om å få flere til å ta utdanning som det er sterkt behov for i kommunen. Arbeidet med å skape robuste fagmiljø er et ledd i å få gode nok søkere.

3.5.2 Medbestemmelse

Det er godt samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstaker i Holmestrand kommune. Etter en samling med ledere og tillitsvalgte hvor medbestemmelse og Hovedavtalen i praksis var tema har alle virksomheter en plan for møtepunkt mellom partene.

3.6 IKT-samarbeid med andre kommuner

Mange av kommunene i Vestfold har sårbare IKT-avdelinger grunnet få ressurser og dårlig økonomi. Kravet til stadig utvidelse og tilgang på digitale hjelpemidler øker, og blant annet Holmestrand har vanskelig for å imøtekomme kravet om sikker og stabil drift «24/7/365».

For å møte disse kravene er det tvingende nødvending å effektivisere den daglige driften slik at det frigjøres ressurser for utvikling og forbedring av kvaliteten.

Høsten 2015 igangsettes det et prosjekt der målet er å opprette en felles IKT driftsenhet i 6 kommuner; TNT (Tønsberg, Nøtterøy, Tjøme) + 3K (Hof, Holmestrand, Re). Dette arbeidet går samtidig og uavhengig av eventuelle kommunesammenslåinger.

Både rådmannen og ansatte i kommunens IKT-avdeling mener dette vil være til stor fordel for Holmestrand kommune, som på sikt gir bedre og mer stabile driftsforhold, i tillegg til muligheter for utvikling av tjenesteomfang og kvalitet.

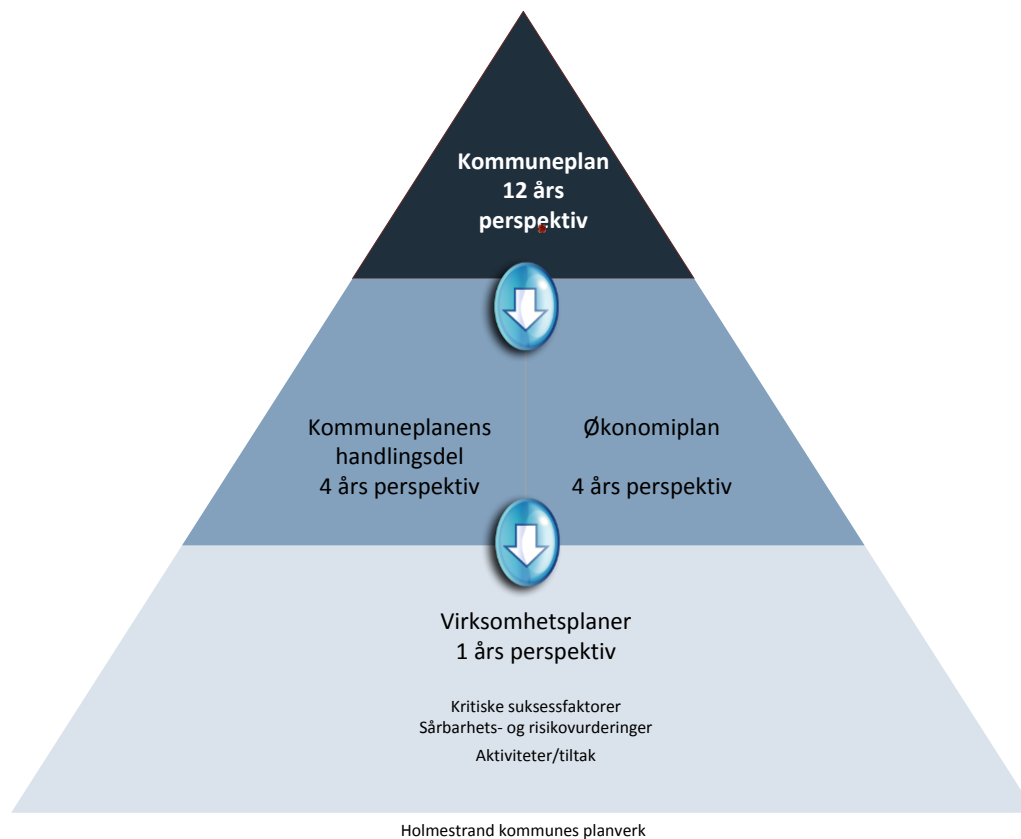
¹ Virksomhetsleder 4,9. Nærmeste leder 4,8.

3.7 Fokusområder og målsettinger

Kommuneplanens samfunns mål ligger til grunn for kommunens styringsmål. Sammenhengen mellom de ulike planene vises i figuren nedenfor.

Styringsmålene i tabellen nedenfor er en sammenfatning av de overordnede målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Delmålene konkretiserer hva som skal måles for å vise om de overordnede målene er oppnådd.

Kommunens styringsmål vises i tabellen nedenfor. Disse er innarbeidet i lederavtalene og skal gjenspeiles i den enkelte virksomhets målsettinger.

Styringsmål for Holmestrand kommune	
Samfunn	❑ Holmestrand kommune legger til rette for en målrettet, positiv by- og regionsutvikling ❑ Holmestrand kommune er et trygt lokalsamfunn. ❑ Transportsystemet i Holmestrand er miljøvennlig, sikkert og effektivt. ❑ Holmestrand kommune tilrettelegger for at den enkelte kan ivareta sin helse med utgangspunkt i egne muligheter.
Brukere	❑ Holmestrand kommune utøver myndighet på en rettferdig, forutsigbar og etterrettelig måte. ❑ Innbyggerne er tilfredse med de tjenestene og den service kommunen yter.
Medarbeidere	❑ Holmestrand kommune har den kompetansen som trengs for å løse sine oppgaver profesjonelt og effektivt. ❑ Ansatte trives, og er stolte av å jobbe i Holmestrand kommune.
Økonomi	❑ Kommunen drives etter gode og effektive prinsipper for økonomistyring. ❑ Kommunens økonomiske rammer optimaliseres. ❑ Tjenesteproduksjonen foregår innenfor de økonomiske rammer som er vedtatt.

Det foreslås ingen endringer i de overordnede styringsmålene for Holmestrand kommune. Organisasjonen har imidlertid jobbet med å oppdatere målekartet i henhold til de overordnede målene som er vedtatt i kommuneplanen. Ved rapportering på måloppnåelse i årsrapporten for 2016 vil det derfor bli rapportert på litt andre indikatorer enn det som ligger i det gamle målekartet.

4 Kommunereform

En ny kommune bestående av Sande, Holmestrand, Hof og Re fra 1.1.2018, er ikke lenger et realistisk scenario.

Folkeavstemming i Sande og Re med resultat at innbyggerflertallet i begge kommuner foretrekker å stå alene også de nærmeste årene, betyr trolig at det ikke blir politisk flertall for noen kommunesammenslåing i denne kommunevalgperioden.

Mest sannsynlig vil kommunene Hof og Holmestrand, med til sammen ca. 14.000 innbyggere, danne en ny kommune fra 1.1.2018. For Holmestrand betyr dette liten endring fra dagens situasjon.

Kommunene får samlet sett en noe bedre økonomisk situasjon de nærmeste årene, dersom den nye kommunen ikke øker investeringsnivå og driftsutgifter utover dagens nivå. Investeringsnivået bør fortsatt reduseres for å opprettholde dagens tjenestenivå overfor innbyggerne.

En ny kommune bestående av Hof og Holmestrand er etter rådmannens mening fortsatt for liten til å kunne klare å administrere og organisere opp store nok fagmiljøer på alle tjeneste- og forvaltningsområder som kommunen har ansvar for.

Kommunalt vertskommunesamarbeid og interkommunale selskaper vil fortsatt være nødvendig på flere områder.

5 Samfunn og befolkning

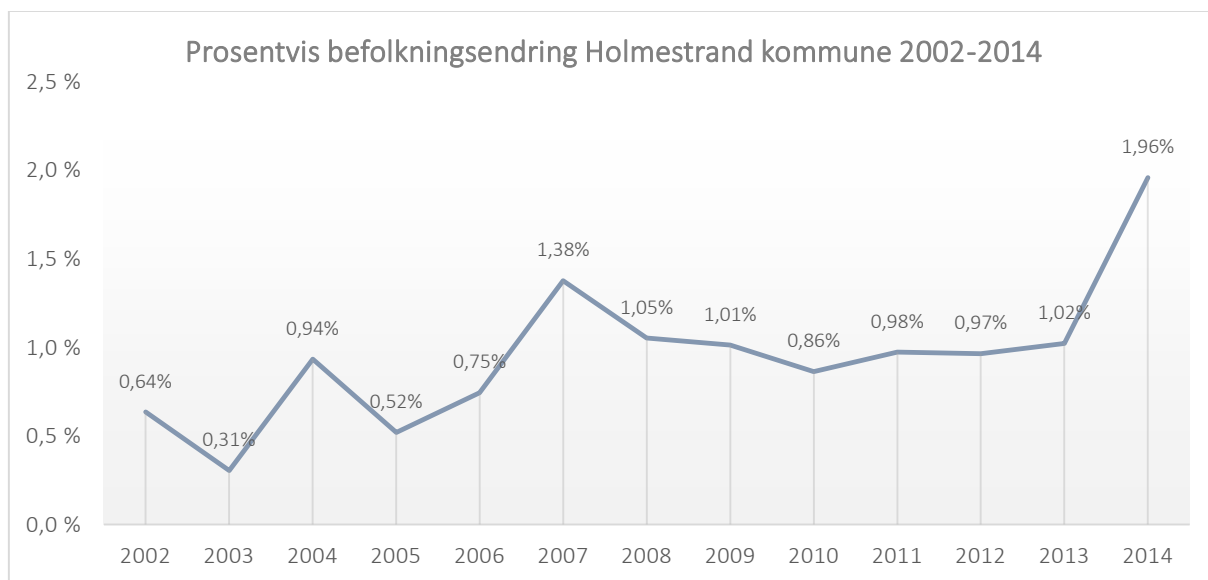
5.1 Befolkingssammensetning

Befolkingssammensetningen i Holmestrand er ikke veldig ulik de forskjellige gjennomsnittene. Det er noe lavere andel i de yngre aldersklassene i Holmestrand, og til gjengjeld noe høyere andel i de eldre aldersklassene.

Andel	Holmestrand 2012	Holmestrand 2013	Holmestrand 2014	Vestfold 2014	EKG08 2014	Landet 2014
0-5 år	6,7	6,5	6,5	6,6	7,8	7,2
6-15 år	11,8	11,5	11,5	12,1	13,2	12,0
16-66 år	66,3	66,3	66,0	65,8	65,7	66,8
67-79 år	10,7	11,3	11,6	10,9	9,6	9,7
80 år og over	4,5	4,4	4,4	4,6	3,7	4,3
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Årlig befolkningsvekst har de siste årene stabilisert seg på rundt 1 pst, mens i 2014 var den omtrent doblet, til knappe 2 pst, jfr. figur nedenfor.

For Holmestrand kommune er det positivt at befolkningsveksten ser ut til å ta seg opp, og det er spesielt ønskelig med en økning i den yrkesaktive andelen av befolkningen.

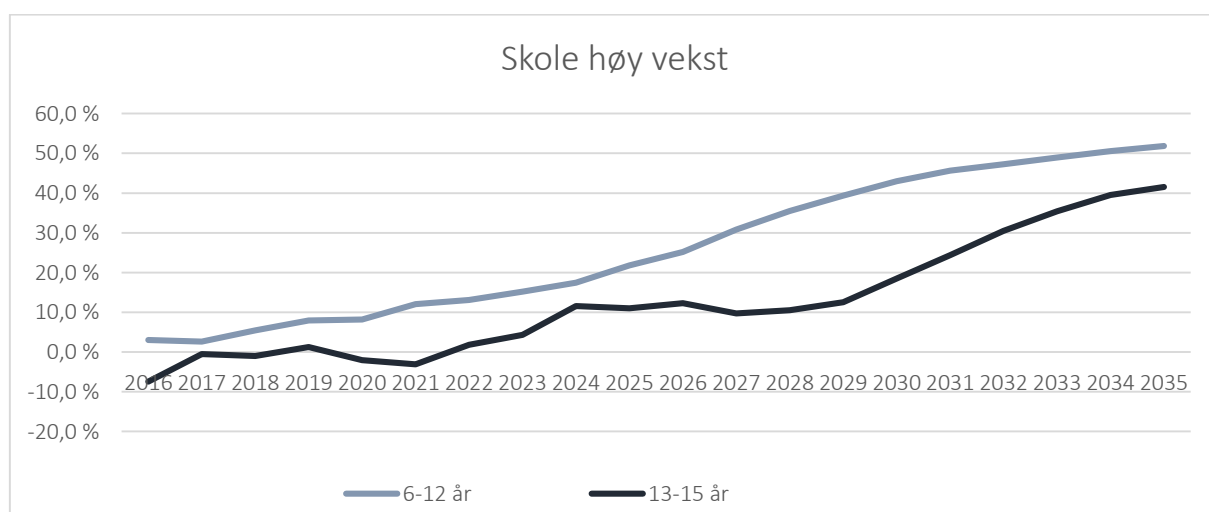
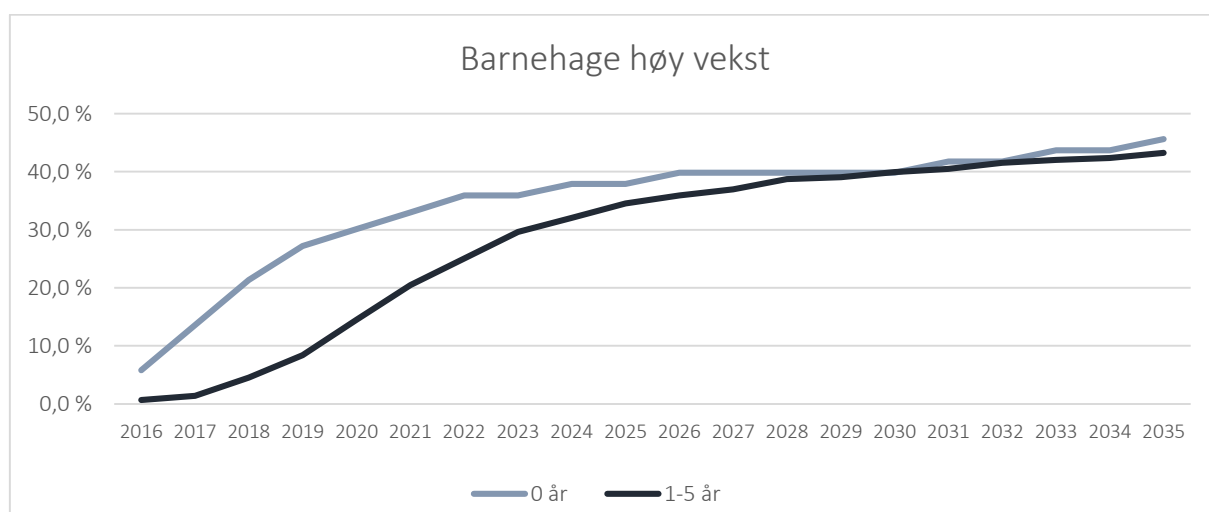

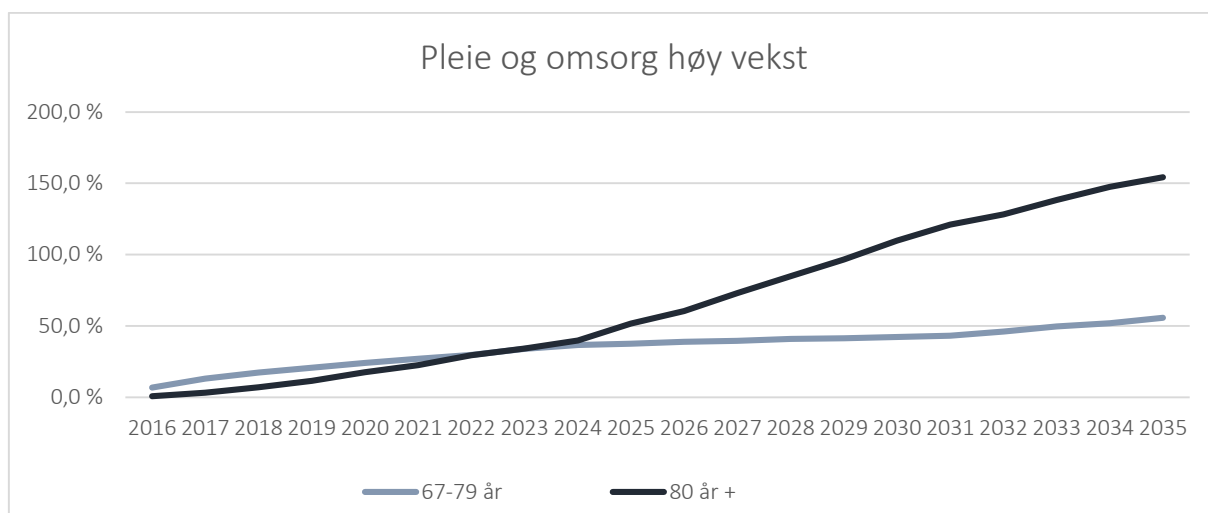
5.2 Befolkningsprognose

Tabellen nedenfor viser befolkningsprognose for Holmestrand for perioden 2016-2035. SSB sin prognose for høy vekst er lagt til grunn.

Befolkning	2016	2017	2018	2019	2025	2035
0 år	109	117	125	131	142	150
1-5 år	575	579	597	619	768	818
6-12 år	856	853	876	897	1 012	1 262
13-15 år	361	388	386	395	433	552
16-66 år	7 122	7 183	7 245	7 312	7 775	8 657
67-79 år	1 313	1 390	1 443	1 485	1 690	1 913
80 år +	478	489	508	529	719	1 205
Sum	10 814	10 999	11 180	11 368	12 539	14 557

De aldersgruppene som i størst grad medfører tjenester, er 0-5 år (barnehage), 6-15 år (skole) og 67 år og over (pleie og omsorg). Den akkumulerte befolkningsveksten i årene frem til 2035 i disse aldersgruppene vises i grafene nedenfor.

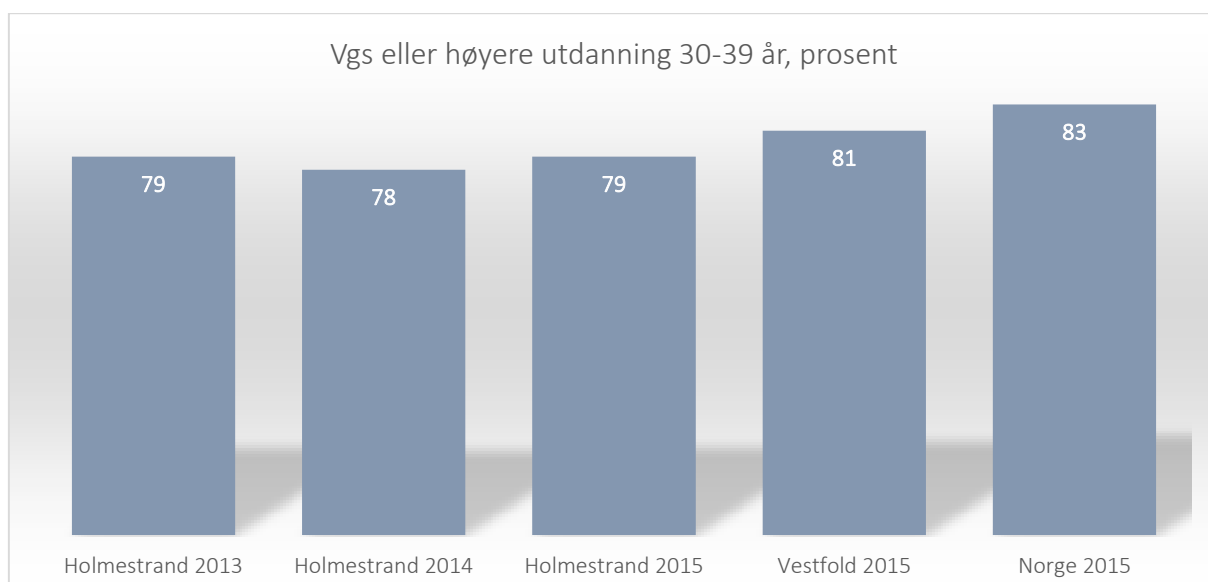

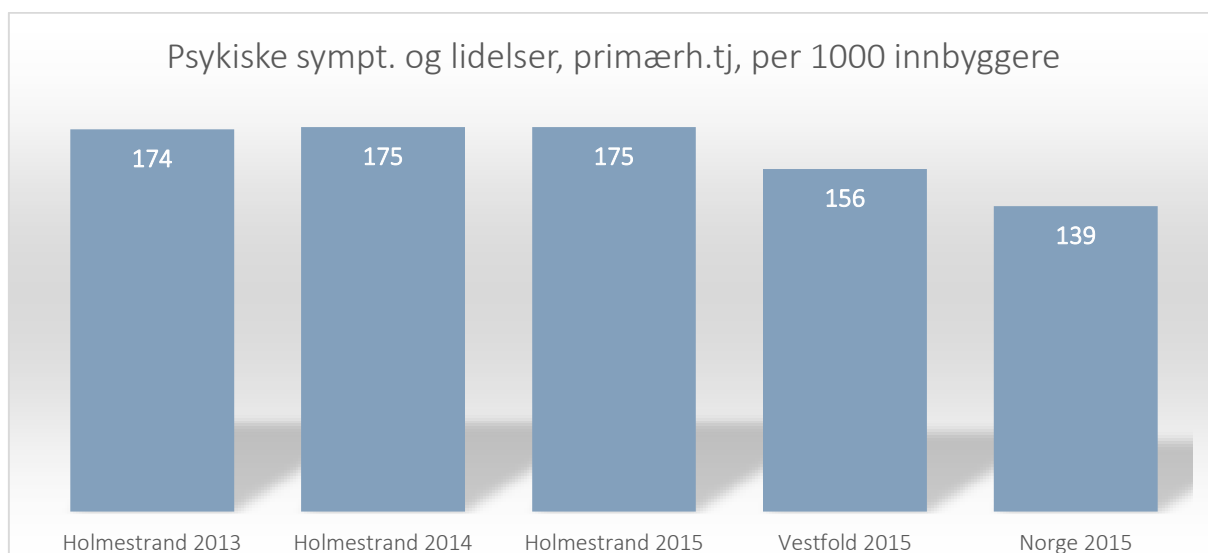
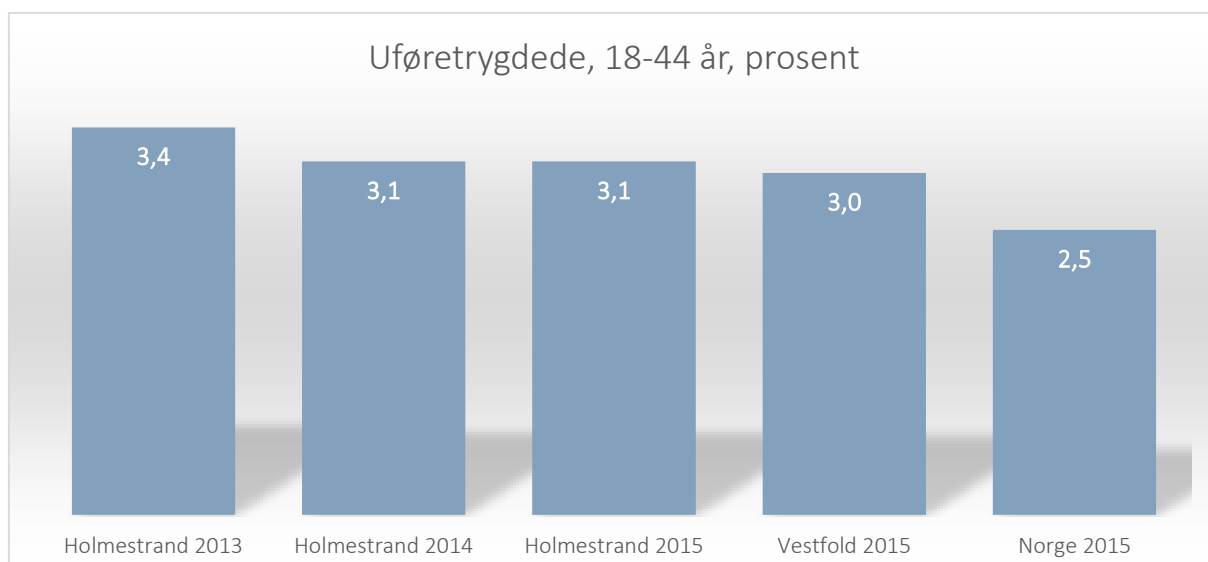

Det er spesielt aldersgruppene som har behov for barnehageplass og tjenesten innenfor pleie og omsorg som har den kraftigste økningen først i perioden.

5.3 Folkehelseprofil 2015

Folkehelseprofilen for 2015 viser ikke vesentlige endringer for Holmestrand kommune. Grafene nedenfor viser hvordan kommunen ligger an i forhold til gjennomsnittet i Vestfold og på nasjonalt nivå på tre utvalgte indikatorer; andel av befolkningen som har videregående eller høyere utdanning i aldersgruppen 30-39 år, andel uføretrygdde i aldersgruppen 18-44 år, og antall personer med psykiske symptomer og lidelser per 1000 innbyggere.

Holmestrand kommune har en noe lavere andel av befolkningen med videregående skole og høyere utdanning enn Vestfold og landet for øvrig. Kommunen har også en høyere andel uføretrygdde i aldersgruppen 18-44 år, og antall personer med psykiske symptomer og lidelser per 1000 innbyggere er også høyere enn i Vestfold og landet for øvrig. Folkehelseprofilen for Holmestrand indikerer sosial ulikhet i helse som er et betydelig samfunnsproblem i et folkehelseperspektiv.

I Norge har levealderen økt for alle utdanningsgruppene siden 1960-tallet, men gruppene med lang utdanning har hatt den beste utviklingen (Tall fra 2009 viser at menn med universitets- eller høgskoleutdanning kan forvente å leve 6 år lengre enn menn med grunnskole. For kvinner er forskjellen 5 år). I gruppen med lav utdanning er det en betydelig større andel som rapporterer om generell dårlig helse enn i gruppen med høy utdanning. I gruppene med lavere utdanningsnivå er det også mer selvrapporterte muskel- og skjelettsykdommer og psykiske plager

enn blant de med høyere utdanningsnivå. Utdanningsnivået kan altså delvis forklare andelen uføretrygdde og antall med psykiske lidelser og symptomer i en befolkning.

Tilsvarende funn finner man imidlertid også blant barn og unge. I familier med lav sosioøkonomisk status er det en høyere andel barn og unge som vurderer helsa si som dårlig sammenlignet med barn og unge i familier med høyere sosioøkonomisk status. Barn og unge av foreldre med lav sosioøkonomisk status har også økt risiko for langvarige sykdommer og plager, som for eksempel astma, allergi og eksem.

Levevaner følger også ofte utdannings- og inntektsnivå. Det betyr at grupper med lengre utdanning og høyere inntekt i gjennomsnitt har mer gunstige levevaner og bedre helse enn grupper som har kortere utdanning og lavere inntekt. Studier har vist at foreldrenes utdanningslengde hadde sammenheng med barnas forbruk av sukkerholdige drikker. Inntaket av frukt og grønnsaker er også høyest blant personer med høy utdanning. Det kan derfor også hevdes at det er sosiale forskjeller i overvekt og fedme blant barn.

5.4 Flyktnings situasjonen

Bosetting av flyktninger er en permanent kommunal oppgave på lik linje med andre kommunale oppgaver. Bosettingsarbeidet må i likhet med andre kommunale oppgaver inn i faste og planlagte former, basert på flerårige vedtak og plantall.

Antall flyktninger til Norge er stadig økende. I 2015 trenger over 13.000 flyktninger bosettingsplass. Det er nå 50 millioner mennesker på flukt og dette er de høyeste tallene siden 2. verdenskrig. Situasjonen ser ut til å bli ytterligere forverret. Stortinget har vedtatt at Norge skal ta imot 8.000 syriske overføringsflyktninger i perioden 2015-2017. Samlet sett er det behov for å bosette i alt 50.000 flyktninger i 4-årsperioden. De som kommer til Norge blir i hovedsak først tatt imot i transittmottak, for så å bli overført til ordinært mottak mens søknaden behandles. Det er ikke bare Syrere som kommer.

I et transittmottak bor asylsøkerne i noen uker, til de har blitt registrert av politiet, gjennomgått sitt intervju og har hatt en helseundersøkelse. De flyttes etter dette til et ordinært mottak mens søknaden deres blir behandlet. Flyktningene bor i dette mottaket til de enten får innvilget søknaden sin og skal bosettes i en kommune. Eller de velger å returnere til hjemlandet sitt. Eller at de blir returnert med tvang etter avslag.

IMDI er de som har den løpende kontakten med NAV vedrørende den løpende kontakten rundt bosetting. For å få bosatt både det årlige antallet nye flyktninger og det store antallet bosettingsklare flyktninger som allerede venter i mottakene, er det nødvendig å øke kommunenes kapasitet til et høyere nivå.

Holmestrand kommune har i et nytt vedtak våren 2015 økt antall flyktninger for bosetting, men rådmannen har igjen fremmet forslag om en ytterligere økning i egen sak til Bystyret i oktober 2015.

Kommunene mottar flere tilskudd fra staten for å dekke utgifter ved bosetting. Diskusjonene er om disse midlene dekker alle reelle utgifter. KS har nå sagt at det ikke er nok med 50 millioner. Denne potten må økes til 400 mill. kroner. Stortinget vil i løpet av høsten behandle en tilleggssak rundt bosetting av flyktninger og økonomien.

Dette er krevende oppgaver, enten kommunene kun skal drive bosetting av flyktninger, eller har tilleggsoppgaver som bosetting av enslige mindreårige. I tillegg vil jo oppstart av transittmottak også ha behov for oppfølging og tjenester fra kommunale virksomheter. Det er viktig å være klar over for alle, at skal en slik oppgave løses tilfredsstillende, må alle bidra i beste dugnadsånd. Mange tjenester vil bli involvert, og dette kan føre til at andre grupper må vente. God integrering ser ut til å være en nøkkel for at bosetting av flyktninger kan gi kommune et løft – i form av et fargerikt felleskap og få bedre kjennskap til kulturer og tradisjoner fra andre land.

6 Føringer i statsbudsjettet for 2016

6.1 Revidering av inntektssystemet

Regjeringen har varslet at høring på revidering av inntektssystemet vil sendes ut før jul i 2015. Det er viktig at kommunen gir en høringsuttalelse på dette, og understreker behovet for en større skatteutjevning. Som det fremgår i flere sammenhenger i foreliggende økonomiplan er det betydelig inntektsforskjeller i kommune-Norge, der Holmestrand er en av kommunene som kommer aller dårligst ut i nasjonal sammenheng.

6.2 Frie inntekter

I følge statsbudsjettet er det lagt inn et økt handlingsrom for kommunene i 2016. Dette stemmer muligens på makronivå, men for Holmestrand kommune er det et reelt sett redusert økonomisk handlingsrom neste år. Holmestrand får en økning i frie inntekter på 19,5 mill. kroner neste år. Av dette går 17,5 mill. kroner til lønns-, pensjons- og prisvekst på eksisterende ansatte og tjenester. De 2 mill. kroner som er til overs dekker ikke på langt nær behovsøkningen som følge av demografiske endringer, spesielt innenfor pleie og omsorg, samt økte rente- og avdragsutgifter knyttet til nye investeringer.

6.3 Tiltakspakke for økt sysselsetting

Som ledd i tiltakspakken foreslår Regjeringen et engangstilskudd på 500 mill. kroner til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommuner. Midlene vil bli fordelt med likt kronebeløp per innbygger uten søknad. Midlene kommer i tillegg til veksten i kommunenes inntekter, og utgjør for Holmestrand kommune sin del vel 1 mill. kroner.

Dette tiltaket ble redusert til 200 mill. kroner i regjeringens tilleggsinnstilling til statsbudsjettet, og forbeholdt kommuner på Sør- og Vestlandet. Holmestrand får dermed ingen midler fra tiltakspakken.

6.4 Veksttilskudd

Kommuner med høy befolkningsvekst vil ha utfordringer i å tilpasse tjenestetilbudet til en voksende befolkning.

Regjeringen har senket terskelen for å motta tilskudd. I 2015 måtte kommunene ha en befolkningsvekst på 1,6 pst i gjennomsnitt siste tre år før de mottok tilskudd, i 2016 senkes terskelen til 1,5 pst. Endringene styrker vekstkommunenes mulighet til å levere gode tjenester til innbyggerne.

Holmestrand kommune hadde høy vekst i 2014, på hele 1,96 pst. Dette bidro til at kommunen nærmet seg grensen for å motta veksttilskudd, med en gjennomsnittlig vekst siste tre år på 1,32 pst.

6.5 Helse og omsorg

I tillegg til satsingen på rusomsorgen og helsestasjons- og skolehelsetjenesten gjennom kommunenes frie inntekter foreslår regjeringen:

6.5.1 Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Det foreslås en tilsagnsramme på 4,1 mrd. kroner til 2 500 heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsbolig i 2016.

6.5.2 Dagtilbud til demente

Regjeringen vil fremme forslag til endring av helse- og omsorgstjenesteloven slik at kommunene fra 1. januar 2020 får plikt til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Det legges opp til en utbygging av tilbudet fram mot 2020. Det bevilges 71,3 mill. kroner på øremerket post på HODs budsjett i 2016. Dette vil legge til rette for 1 200 nye plasser.

6.5.3 Flere psykologer i kommunene

Regjeringen varslet i primærhelsetjenestemeldingen at den vil innføre lovkrav om psykologkompetanse i norske kommuner fra 2020. For å bidra til forsterket rekruttering fram til psykologkompetansekravet trer i kraft, foreslås det å legge om det eksisterende rekrutteringstilskuddet til et flatt årlig tilskudd på 300 000 kroner per psykologårsverk som rekrutteres fra 2016. Det bevilges 145 mill. kroner til dette i 2016. Tilskuddet gir rom for inntil 150 nye psykologårsverk i 2016.

6.5.4 Øyeblikkelig hjelp

Kommunene har fra 1. januar 2016 en plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgnopphold for pasienter med somatiske sykdommer. Som følge av dette foreslås det å overføre 1 206,6 mill. kroner til rammetilskuddet til kommunene.

6.5.5 Ressurskrevende tjenester

Dette foreslås å øke innslagspunktet med 10 000 kroner utover prisjustering – til 1 081 000 kroner.

Kompensasjonsgraden holdes uendret på 80 pst. Den underliggende veksten i ordningen antas fortsatt å være sterk. Bevilgningen øker med 1,2 mrd. kroner i 2016 sammenliknet med saldert budsjett 2015.

6.6 Barnehage

0,4 mrd. kroner av veksten i frie inntekter er knyttet til et mer fleksibelt barnehageopptak. Dette tilsvarer helårseffekten av bevilgningen i 2015-budsjettet. Satsingen utgjør med dette nærmere 750 mill. kroner.

Fra 2016 får ikke-kommunale barnehager den samme finansieringen som kommunale barnehager (dvs. 100 pst av tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager). Kommunene kompenseres ved en økning i rammetilskuddet på 180 mill. kroner.

Det gjøres endringer i forskriften om finansiering av ikke-kommunale barnehager for å gi bedre samsvar mellom reelle utgifter og tilskuddet fra kommunen. Endringene er først og fremst knyttet til pensjons- og kapitalutgifter. Dette gir isolert sett en innsparing på 338 mill. kroner som trekkes ut av rammetilskuddet.

6.7 Skole

Som en del av regjeringens realfagsstrategi foreslås det å øke timetallet i naturfag med én uketime på 5.-7. trinn fra høsten 2016. Kommunene kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet på 77,6 mill. kroner.

Regjeringen foreslår en investeringsramme på 1,5 mrd. kroner i rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg i 2016. Med dette forslaget er hele investeringsrammen på 15 mrd. kroner i den åtteårige ordningen som ble innført i 2009, faset inn i budsjettet.

Holmestrand har allerede brukt opp sin del av investeringsrammen og vil ikke kunne få mer kompensasjon i denne omgang.

7 Økonomiske rammer og forutsetninger

7.1 Det økonomiske handlingsrommet

Rådmannen har de siste årene lagt frem budsjettforslag som til en viss grad har vært avvikende fra de omkringliggende kommuner. Det er mange kommuner som har hatt nullvekst i budsjettene, og sågar har måttet redusere rammene i tjenesteproduksjonen, til tross for økende behov i befolkningen.

Dette er en situasjon Holmestrand har unngått, delvis grunnet eksterne forhold som god finansavkastning, og interne forhold, der driftsoverskuddene har blitt satt av til ulike fond, og reserver og buffere har blitt benyttet.

I Holmestrand har virksomhetene ikke fått pålagt innsparinger, og det er gjort til dels betydelige påplussinger, spesielt innenfor helse, sosial og omsorg.

Dette er gjort mulig ved å benytte alle de reserver og buffere som har vært tilgjengelig i driftsbudsjettet, der kanskje den mest omfattende har vært refinansiering av låneporteføljen. Nedbetaling av lån er strukket ut til maksimalt tillatt tid, som innebærer at det ikke er et eneste lån i kommunen som er nedbetalt før om 37-38 år. Renter og avdrag knyttet til nye låneopptak vil dermed komme på toppen av de eksisterende utgiftene, uten mulighet for å justere på nedbetalingstid. Dette spiser direkte av driftsbudsjettet og midler som ellers kunne gått til produksjon av tjenester til innbyggerne innenfor skole, barnehage, pleie og omsorg osv.

Det er også i dette budsjettet forslag om økninger, spesielt innenfor helse, sosial og omsorg og barnehagesektoren. I tillegg ligger det inne betydelige investeringer; to nye barnehager, Totalrehabilitering av Kleiverud skole, flerbrukshall på Botne og Hvitstein stadion for å nevne noen.

Det er også grunn til å understreke den store risikoen som ligger på finanspostene i dette budsjettet, både på gjeldssiden og fondssiden. Med en gjeld på nærmere 500 mill. kroner som belaster driften direkte (ikke dekkes av eksterne) vil ett prosentpoeng renteøkning føre til en økt renteutgift på 5 mill. kroner som må dekkes av andre budsjettposter.

Det er lagt til grunn en rekke forutsetninger, der en eller flere kan vi se seg å ikke slå til:

- Ingen vesentlig renteøkning i de nærmeste årene
- Fortsatt god avkastning på finansplasseringene
- Kommunesammenslåing med Hof, som ventes å gi rom for administrative innsparinger i begge kommuner
- Ingen nye ekstraordinære utgifter eller ressurskrevende brukere

De løpende driftsinntektene til kommunen er ikke store nok til å dekke alt dette, og det er vedtatt nå å bruke noe av de oppsparte pensjonsmidlene for å saldere budsjettet. Det er budsjettet med

netto bruk av vel 6 mill. kroner av pensjonsfondet i perioden, i tillegg til bruk av premiefond hos KLP, som reduserer pensjonsutgiftene. Begge disse fondene er «engangspenger», og bør bare unntaksvis brukes for å finansiere løpende driftsutgifter.

Rådmannen ønsker å understreke at dette er forhold som bekymrer. Det er også viktig å merke seg at eksisterende behov innenfor pleie- og omsorgstjenestene ikke i full grad har vært mulig å kompensere, noe som innebærer at virksomhetene må omdisponere midler, og i realiteten på noen områder må effektivisere.

Når rådmannen velger å legge fram dette budsjettforslaget er det utfra et optimistisk syn på framtidens muligheter.

En ny og større kommune får større finansielle muskler, i tillegg til at Holmestrand kommune med stor sannsynlighet vil få en positiv befolkningsvekst, og næringsetableringer som vil styrke kommuneøkonomien.

Dersom bystyret ikke deler denne optimismen, må investeringsrammene reduseres for å opprettholde dagens driftsnivå så langt mulig i de nærmeste årene.

Ved en kommunesammenslåing vil kommunen også motta engangstilskudd på 25 mill. kroner til ekstraordinære utgifter, og ikke minst vil en ny kommune bestående av Hof og Holmestrand beholde småkommunetilskuddet til Hof og inndelingstilskudd i mange år fremover. Dette utgjør ca. 18 mill. kroner årlig i 15 år, deretter en nedtrappingsperiode på ytterligere 5 år.

7.2 Søknader om tilskudd

7.2.1 Botne aktivitetssenter

Botne aktivitetssenter har i 2015 fått 0,2 mill. kroner i tilskudd fra Holmestrand kommune. Inntil 2014 fikk senteret 0,1 mill. kroner i tilskudd. Botne aktivitetssenter søker om et årlig tilskudd på 0,6 mill. kroner fra og med 2016.

Rådmannen finner ikke rom for å øke tilskuddet, og foreslår at dette holdes uendret på 0,2 mill. kroner også i årene fremover.

7.2.2 Kirken

Kirken i Holmestrand har behov for en budsjettøkning på 2 mill. kroner i årene fremover. Dette er både med tanke på behov for vedlikehold av kirkebygg og øvrig drift. I tillegg vil en slik økning føre til at overføringene fra Holmestrand til kirken kommer nærmere det nivå som de omkringliggende kommuner ligger på.

Rådmannen har tatt dette til etterretning og foreslår å øke overføringene til kirken med 2 mill. kroner på investeringsbudsjettet.

7.3 Befolkningsutvikling for økonomiplanperioden

Befolkningsøkningen i Holmestrand var i 2014 på 2 pst, mens i første halvår 2015 var befolkningsøkningen på 0,5 pst. Selv om befolkningsveksten i 2015 halvveis i året ligger an til å bli noe lavere enn i 2014, forventes det i årene fremover en sterkere befolkningsvekst, med blant annet ferdigstilling av dobbelt jernbanespor og stor byggeaktivitet. I økonomiplanperioden legges derfor SSB sitt høye vekst-alternativ til grunn. Denne gir følgende prognose for perioden 2016-2019:

Høy vekst SSB	2016	2017	2018	2019
0 år	109	117	125	131
1-5 år	575	579	597	619
6-12 år	856	853	876	897
13-15 år	361	388	386	395
16-66 år	7 122	7 183	7 245	7 312
67-79 år	1 313	1 390	1 443	1 485
80 år +	478	489	508	529
Sum	10 814	10 999	11 180	11 368
Årlig økning	1,7 %	1,7 %	1,6 %	1,7 %

7.4 Pris- og lønnsvekst

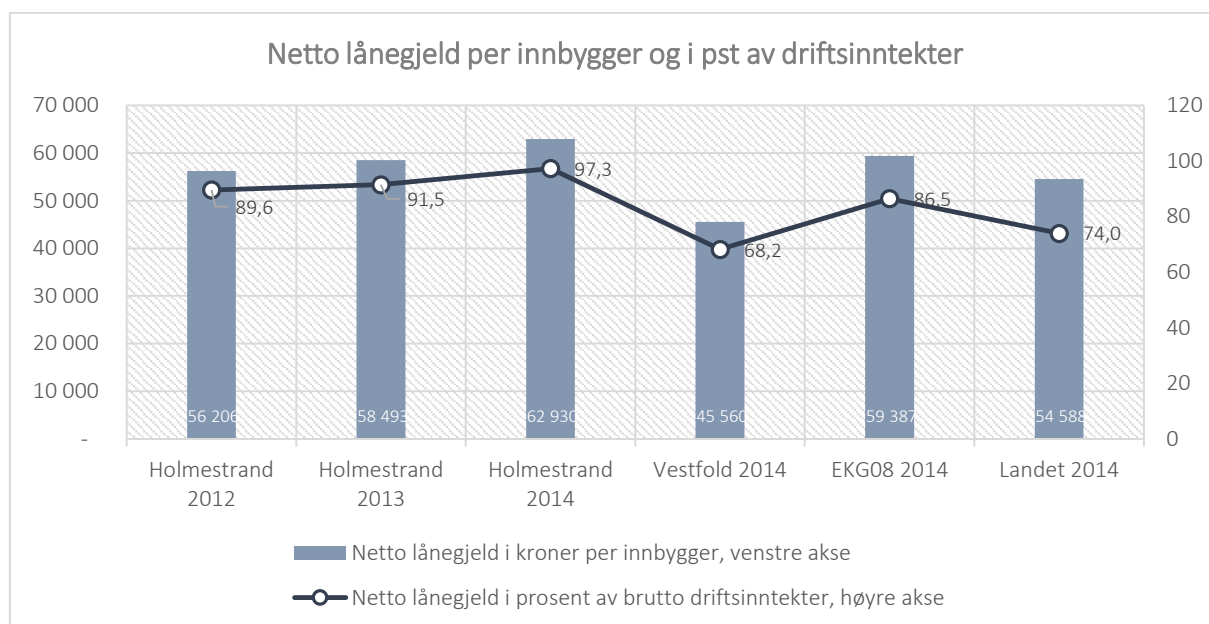
I budsjett for 2016 er de forutsetninger som følger av statsbudsjettet i forhold til pris- og lønnsvekst lagt til grunn. Dette innebærer en forventet lønnsvekst på 2,7 pst i 2016, og deflator (vektet pris- og lønnsvekst) på 2,7 pst.

Dette er en høyere prisvekst enn det som har ligget til grunn de siste årene. Blant annet den svake kronekursen bidrar til en høyere prisvekst enn de siste årene.

Virkningen av lønnsoppgjøret er med dette beregnet til 11,5 mill. kroner i 2016, og kompensasjon for kjøp av tjenester fra eksterne samarbeidspartnere er beregnet til vel 4 mill. kroner.

7.5 Gjeld

Lånegjeld per innbygger øker noe fra 2013 til 2014, og lånegjeld i pst av brutto driftsinntekter nærmer seg nå 100 pst. At denne indikatoren øker i 2014 er imidlertid helt naturlig, siden momskompensasjon fra investeringer fra og med regnskapsåret 2014 utgår fra beregningen av brutto driftsinntekter. Dette gir et brudd i tidsserien og medfører isolert sett at brutto driftsinntekter blir lavere og dermed at indikatorverdien blir høyere.

Rådmannens forslag til budsjett inneholder et ekspansivt investeringsbudsjett, som omtales flere steder i dokumentet. Selv om en lang rekke prosjekter helt eller delvis finansieres av eksterne, fordrer det likevel store låneopptak i årene som kommer.

Det er vedtatt følgende netto økning i gjelden for Holmestrand:

Økning gjeld Tall i 1000 kr	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Sum perioden
Låneopptak	106 331	123 306	85 404	84 604	398 645
Nedbetaling lån	23 918	26 859	28 957	31 036	110 770
Netto økning gjeld	82 413	96 447	56 447	53 568	287 875

Av låneopptaket er en del utgifter som skal dekkes av eksterne. Rente- og avdragsutgifter som må dekkes gjennom kommunens eget driftsbudsjett knytter seg til lån på 76,3 mill. kroner i 2016, 93,3 mill. kroner i 2017, 65,4 mill. kroner i 2018 og 64,4 mill. kroner i 2019.

Dette er en relativt kraftig økning av gjelden, som fører til at kommunen blir ytterligere risikoeksponert enn det som er tilfellet i dag.

7.6 Rente- og avdragsforutsetninger

Det økende låne- og finansieringsbehovet i Holmestrand kommune har ført til at kommunen har økt gjeldsporteføljen betraktelig de siste årene. Dette gjelder også for den kommende økonomiplanperioden.

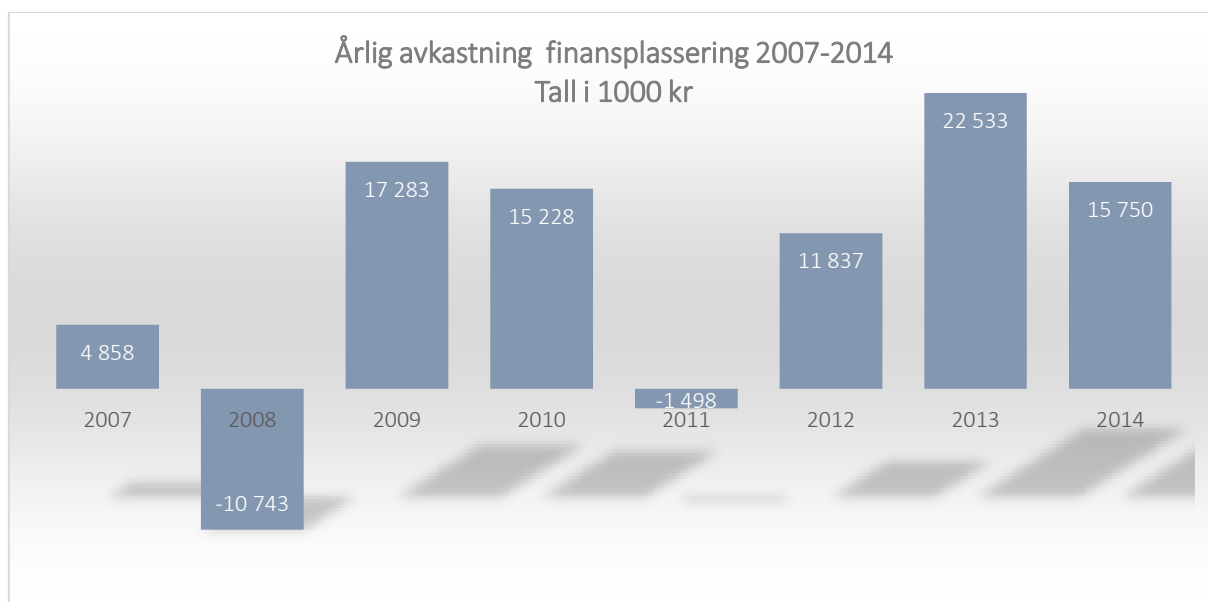
Kommunen har de to siste årene refinansiert og økt avdragstiden på eksisterende lån til den maksimale avdragstiden. Dette for å muliggjøre tiltrengte budsjettøkninger innenfor tjenesteproduksjonen. Det er satt av en del midler til bufferfond finans, men det er ikke avsatt

midler til et rentebufferfond. I tillegg er de budsjetterte rentene beregnet etter dagens lave rentenivå på 1,75 pst. Dette innebærer at hvis renten f.eks. stiger med 1 prosentpoeng vil renteutgiftene stige med over 5 mill. kroner i året, kun på den gjelden som direkte belaster kommunens driftsbudsjett.

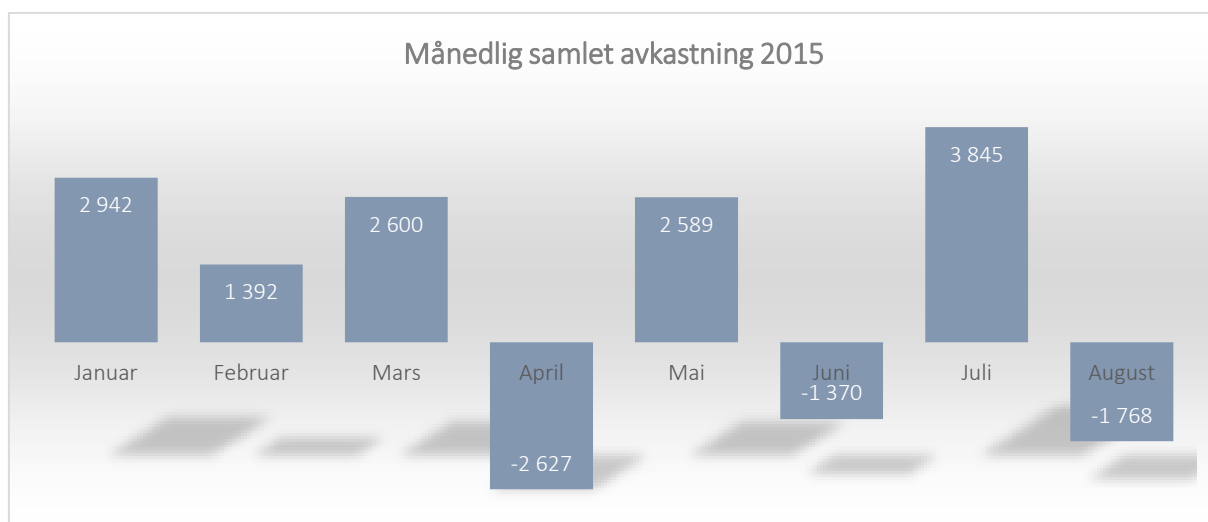
Alle lån tas opp med flytende rente og 40 års nedbetalingstid. Dette, sammen med refinansieringen av gamle lån i 2014 og 2015, medfører at kommunen nå ligger «farlig» nær minimumsavdrag, noe som igjen fører til at det er muligheter for at det må betales ekstraordinære avdrag, som det ikke er budsjettert med.

7.7 Finansforvaltning

Holmestrand har de siste årene fått god avkastning på de plasserte finansmidlene. Grafen nedenfor viser den årlige avkastningen i perioden 2007-2014.

Utviklingen i 2015 viser imidlertid et mye mer usikkert finansmarked; rentene er fortsatt meget lave, Kina har trøbbel og oljeprisen lav. En oversikt over månedlig avkastning i 2015 viser dette med all tydelighet, selv om avkastningen til og med august 2015 fortsatt er bra. Kommunen må i tiden fremover belage seg på en noe lavere avkastning med en høyere usikkerhet enn i de siste årene.

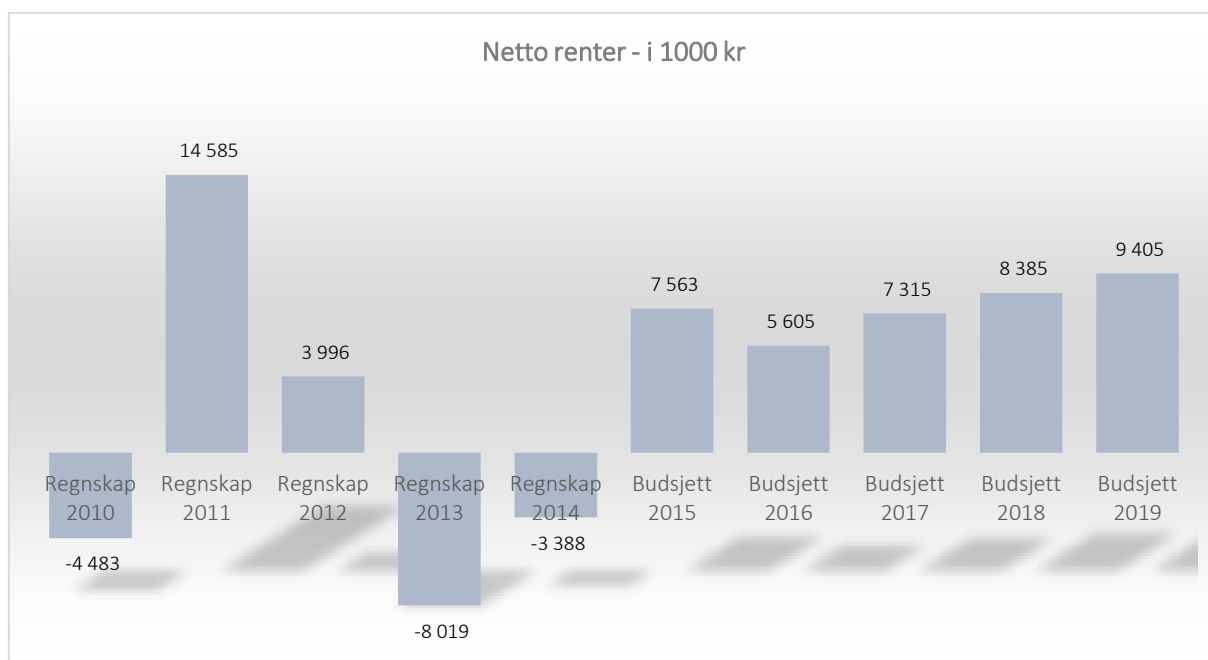
I økonomiplanen for 2015-2018 ble det vedtatt å realisere store deler av finansmidlene, og bruke dette til investeringer. En del av finansmidlene er også realisert i 2015. Rådmannen anser imidlertid at det med dagens lave rentenivå vil lønne seg å ta opp lån i stedet for å realisere alle finansmidlene. Når renten etter hvert begynner å stige, kan det vurderes på nytt å realisere midlene og nedbetale gjeld.

Budsjettet avkastning ligger til neste år uforandret på 8,5 mill. kroner.

I økonomiplan for perioden 2015-2018 ble det vedtatt å bruke store deler av finansmidlene til investeringer, og på denne måten dempe låneopptak. Renten er imidlertid det siste året ytterligere redusert, og kommunens lån blir nå tatt opp med en rente på 1,65 pst for VAR-investeringer og 1,75 pst for øvrige lån.

Rådmannen legger derfor i neste års budsjett opp til at det ikke selges finansmidler og at all nødvendig finansiering av investeringer utover momskompensasjon, tilskudd m.m. dekkes av låneopptak. Når renten på et tidspunkt igjen begynner å stige kan finansmidlene realiseres og ekstraordinær nedbetaling på gjeld gjennomføres. Det er likevel viktig å understreke at avkastningen fra finans også kan innebære tap. Dette er det umulig å vite på forhånd, og det kan bare gjøres kvalitative gjetninger på utviklingen.

Grafen nedenfor viser netto renter i perioden 2010-2019:

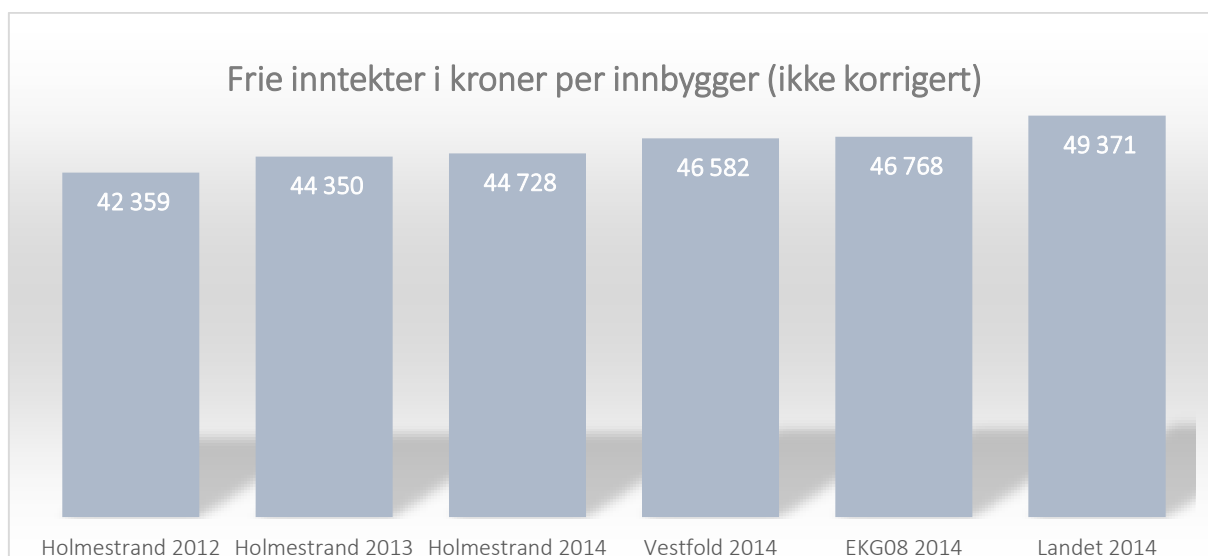
Netto renteutgifter er et uttrykk for summen av renteutgifter (knyttet til gjeld) og renteinntekter (hovedsakelig avkastning fra finansplasseringer). Inntekter uttrykkes som negative tall, og grafen viser de gode resultatene i 2010, 2013 og 2014 der netto renteutgifter var negative. Disse tre årene var altså renteinntektene større enn renteutgiftene.

Det motsatte resultatet kan ses i 2011. Også i inneværende år og kommende fireårsperiode er det budsjettert med høyere renteutgifter enn avkastning fra finansplasseringer.

Det gjøres oppmerksom på at det ikke skilles mellom type renteutgifter i denne oversikten. Deler av renteutgiftene skal med andre ord dekkes av eksterne, for eksempel innbyggere for VAR-utgifter og Holmestrand småbåthavn DA.

7.8 Frie inntekter

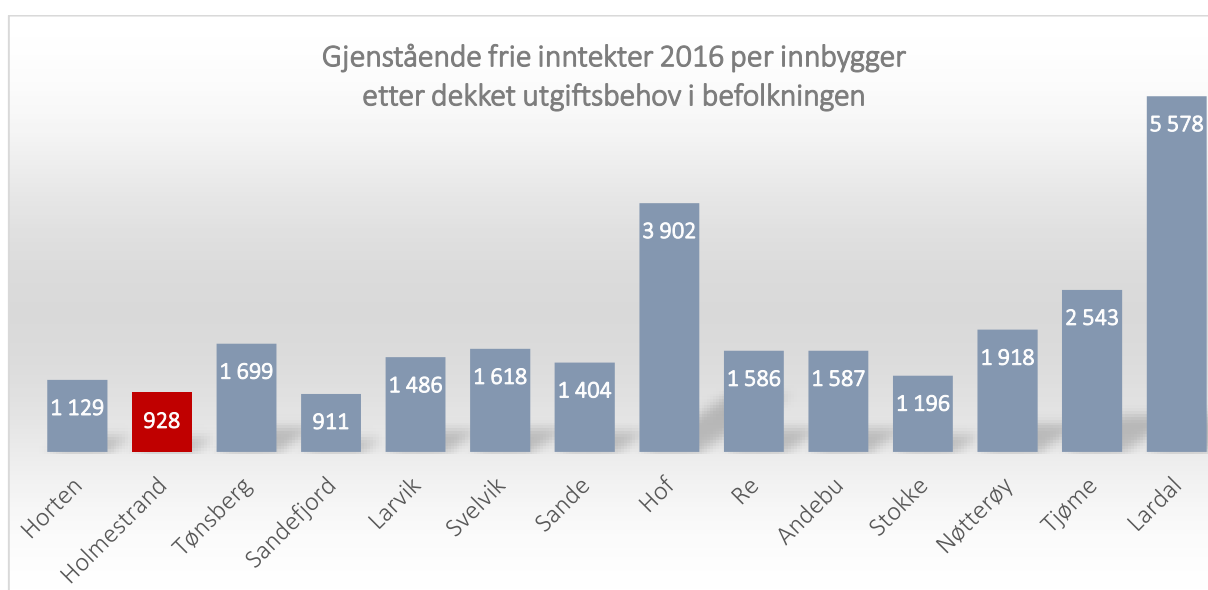
Grafen nedenfor viser nivået på frie inntekter sammenlignet med andre kommuner, uten at det er korrigert for beregnet utgiftsbehov. Når frie inntekter i kommuner sammenlignes bør det korrigeres for ressursbehovet i befolkningen. Avviket mellom Holmestrand kommune og de øvrige blir da noe lavere.

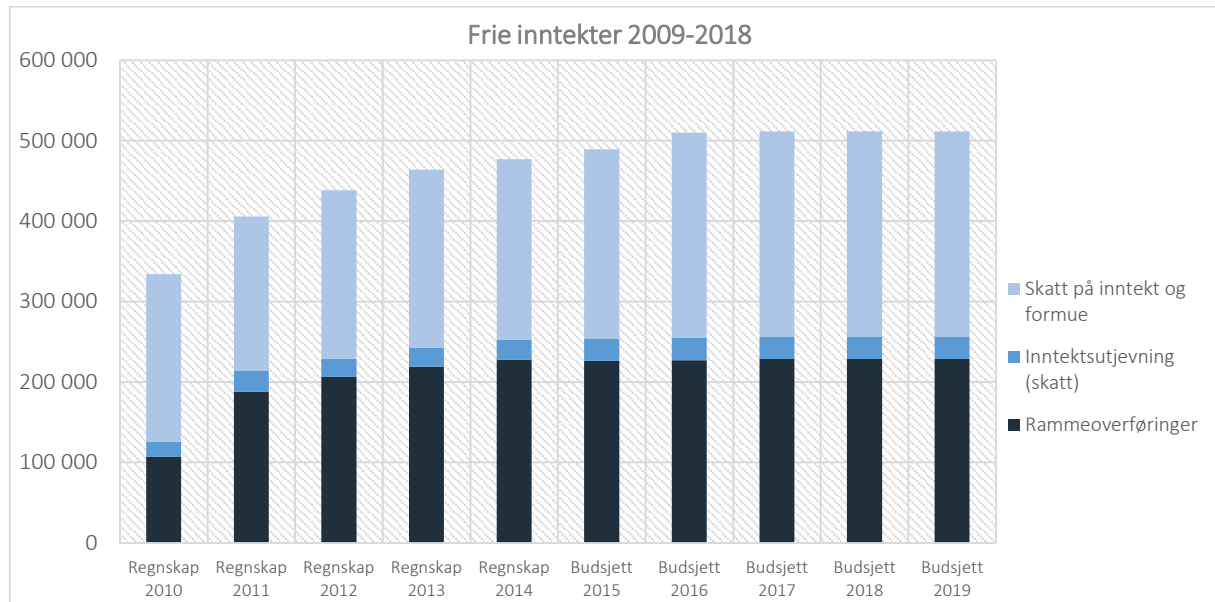
I Statsbudsjettet for 2016 er det oppgitt frie inntekter per innbygger i kroner, samt at det oppgis et beregnet utgiftsbehov per innbygger i den enkelte kommune. Gjenstående frie inntekter per innbygger etter dekket utgiftsbehov skal dekke alle utgifter som ikke er direkte knyttet til brukere og tjenesteyting, som f.eks. rente- og avdragsutgifter.

Vestfold-kommunene kommer, sammen med Østfold-kommunene, dårlig ut i denne sammenligningen. I tillegg kommer Holmestrand særs dårlig ut sammenlignet med de øvrige Vestfold-kommunene, der det kun er Sandefjord som har lavere gjenstående frie inntekter etter at utgiftsbehovet er dekket. Dette kan tydelig ses i grafen nedenfor.

Det er også verdt å nevne at gjennomsnittet i landet på gjenstående frie inntekter per innbygger er på over 3.500 kroner, og Holmestrand ville hatt en økning i overføringene på 28 mill. kroner om kommunen hadde vært på landssnitt.

Hof og Lardal skiller seg ut i denne sammenligningen. Det skyldes hovedsakelig at disse to kommunene har småkommunetilskudd, som kommuner som har under 3.200 innbyggere mottar. Grafen nedenfor viser utviklingen i frie inntekter i perioden 2010 til 2019, hvorav tallene for årene 2015 - 2019 er budsjett. For 2010-2014 er det de reelle regnskapstallene som er lagt til grunn.

Den store økningen i rammetilskudd fra 2010 til 2011 skyldes innlemmingen av det øremerkede barnehagetilskuddet, og representerer ikke en reell økning i inntektene.

I kroner er økningen i frie inntekter fra 2015 til 2016 på ca. 19,5 mill. kroner. Dette skal dekke budsjettet lønns- og prisvekst på ca. 15,5 mill. kroner, samt pensjonsvekst på ca. 2 mill. kroner. Det er dermed i realiteten ikke handlingsrom for å øke budsjettene innenfor tjenesteproduiserende virksomheter.

Det er likevel lagt inn en del økninger på virksomhetenes budsjett, i tillegg til en del store investeringer. Dette er gjort mulig av fortsatt lav rente på kommunens lån, i tillegg til at det er benyttet «engangs-penger» som bruk av pensjonsfond og premiefond for å saldere budsjettet.

Rådmannen ønsker å presisere at omfanget av investeringene de nærmeste årene ligger høyere enn de burde - men med tro på en noe bedre kommuneøkonomi fra 2018 enn det som kan legges til grunn i dag, vil investeringene kunne gjennomføres.

7.9 Eiendomsskatt

Eiendomsskatt på verker, bruk og næringseiendommer utskrives i planperioden med et proveny på seks promille. Forutsetningen i budsjettet er en inntekt på 10,5 mill. kroner, basert på gjeldende takstgrunnlag for verker og bruk, samt andre næringseiendommer. Anslaget er videreført for hele økonomiplanperioden, og innebærer ingen endring fra budsjett 2015.

7.10 Driftsbudsjettet

7.10.1 Budsjettskjema 1A

Budsjettskjema 1A - drift Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Skatt på inntekt og formue	-224 148	-234 889	-255 048	-255 048	-255 048	-255 048
Ordinært rammetilskudd	-252 697	-254 286	-254 986	-256 600	-256 600	-256 600
Skatt på eiendom	-8 841	-10 500	-10 500	-10 500	-10 500	-10 500
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-24 692	-17 052	-18 708	-18 732	-18 268	-17 710
Sum frie disponible inntekter	-510 378	-516 727	-539 242	-540 880	-540 416	-539 858
Renteinntekter og utbytte	-20 711	-8 660	-11 366	-11 842	-12 317	-12 792
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-1 832	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	17 412	16 023	17 611	19 797	21 342	22 837
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 744	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300
Avdrag på lån	23 248	18 677	23 918	26 859	28 957	31 036
Netto finansinnt./utg.	19 861	26 240	30 363	35 014	38 182	41 281
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	46 593	29 533	13 942	8 882	8 882	8 882
Til bundne avsetninger	13 060	1 076	2 476	2 476	2 476	2 476
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	-38 544	-21 511	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-4 000	-1 000	0	-1 159	-2 918	-6 982
Bruk av bundne avsetninger	-3 398	-8 217	-7 957	-7 957	-7 957	-7 957
Netto avsetninger	13 711	-119	8 461	2 242	483	-3 581
Overført til investeringsbudsjettet	0	308	0	0	0	0
Til fordeling drift	-476 805	-490 300	-500 416	-503 621	-501 748	-502 155
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	455 294	490 300	500 416	503 621	501 748	502 155
Mer/mindreforbruk	-21 511	0	0	0	0	0

7.10.2 Budsjettskjema 1B

Budsjettskjema 1B ² Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Administrasjon						
Utgifter	47 259	48 829	49 176	48 876	48 676	49 026
Inntekter	-4 301	-4 270	-4 311	-4 311	-4 311	-4 311
Netto driftsutgifter	42 958	44 559	44 865	44 565	44 365	44 715
Barnehage						
Utgifter	73 066	77 576	81 747	83 547	83 347	83 347
Inntekter	-10 592	-9 168	-9 380	-9 380	-9 380	-9 380
Netto driftsutgifter	62 474	68 408	72 367	74 167	73 967	73 967
Skole						
Utgifter	116 287	114 777	116 073	116 423	117 773	117 773
Inntekter	-22 061	-13 860	-14 051	-14 051	-14 051	-14 051
Netto driftsutgifter	94 226	100 917	102 022	102 372	103 722	103 722
Helse, sosial og omsorg						
Utgifter	285 493	279 255	289 283	290 012	290 473	290 189
Inntekter	-61 834	-57 936	-59 243	-59 243	-59 243	-59 243
Netto driftsutgifter	223 659	221 319	230 040	230 769	231 230	230 946
Tekniske tjenester						
Utgifter	98 235	113 427	113 129	113 854	112 639	112 539
Inntekter	-60 965	-56 575	-55 550	-55 550	-55 550	-55 550
Netto driftsutgifter	37 270	56 852	57 579	58 304	57 089	56 989
Kultur						
Utgifter	9 916	10 637	10 898	10 898	10 898	10 898
Inntekter	-925	-998	-1 010	-1 010	-1 010	-1 010
Netto driftsutgifter	8 991	9 639	9 888	9 888	9 888	9 888
Fellestjenester						
Utgifter	28 230	38 451	37 580	38 721	37 862	39 003
Inntekter	-42 514	-49 845	-53 925	-55 165	-56 375	-57 075
Netto driftsutgifter	-14 284	-11 394	-16 345	-16 444	-18 513	-18 072
Sum skjema B						
Utgifter	658 486	682 952	697 886	702 331	701 668	702 775
Inntekter	-203 192	-192 652	-197 470	-198 710	-199 920	-200 620
Netto driftsutgifter	455 294	490 300	500 416	503 621	501 748	502 155

² Tallene i budsjettskjema 1B er ikke identiske med tabellen i kapittel 9 og tabellene på programområde-kapitlene, som også viser utgifter og inntekter per programområde. Dette skyldes at noen utgifts- og inntekstposter ikke er med i skjema 1B, men ligger i skjema 1A. I tabellen i kapittel 9 er samtlige utgifter og inntekter med.

7.11 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene blir brukt som et mål på kommunenes økonomiske handlingsfrihet. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har tidligere anbefalt at denne størrelsen over tid burde ligge på rundt 3 prosent. Som konsekvens av den regnskapstekniske endringen, der momskompensasjon fra investeringer fra og med 2014 ikke lenger skal inntektsføres i driftsregnskapet, men direkte i investeringsregnskapet, er det anbefalte nivået for kommunal sektor nå nedjustert til om lag 1,75 prosent.

Tabellen nedenfor viser det budsjetterte netto driftsresultat for Holmestrand kommune i økonomiplanperioden i kroner og prosent. *Inntekter angis som negative tall i kommunale regnskap og budsjett, og et negativt netto driftsresultat er «overskudd».*

Netto driftsresultat	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
I 1000 kroner	-35 223	-187	-8 460	-2 242	-483	3 581
I pst av dr.inntekter	5,1 %	0,0 %	1,2 %	0,3 %	0,1 %	-0,5 %

Som tallene viser er det kun i 2016 kommunen er i nærheten av det anbefalte nivået på netto driftsresultat på 1,75 pst. I 2019 er det negativt driftsresultat på 0,5 pst.

7.12 Investeringsbudsjettet

7.12.1 Budsjettskjema 2A

Budsjettskjema 2A - investering	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Investeringer i anleggsmidler	118 094	183 555	139 533	161 007	100 380	99 380
Utlån og forskutteringer	23 520	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 557	1 200	2 000	2 000	2 000	2 000
Avdrag på lån	4 489	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	6 683	0	0	0	0	0
Avsetninger	3 016	0	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	157 359	214 755	171 533	193 007	132 380	131 380
<i>Finansiert slik:</i>						
Bruk av lånemidler	103 214	64 924	136 331	153 306	115 404	114 604
Inntekter fra salg av anleggsmidler	40	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	59 820	10 575	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og	13 662	23 811	19 702	24 901	14 976	14 776
Anleggsbidrag	13 077	0	2 800	12 800	0	0
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	129 993	148 555	169 408	191 007	130 380	129 380
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	27 366	66 200	2 125	2 000	2 000	2 000
Sum finansiering	157 359	214 755	171 533	193 007	132 380	131 380
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Finansiering av investeringer i 2016:

- Bruk av lånemidler: Ordinære lån på 106,331 mill. kroner + startlån fra Husbanken på 30 mill. kroner – til sammen 136,331 mill. kroner.
- Tilskudd fra Husbanken på 10,575 mill. kroner (omsorgsboliger for funksjonshemmede).
- Momskompensasjon på 19,7 mill. kroner.
- Anleggsbidrag på 2,8 mill. kroner til båt for skjærgårdstjenesten.
- Bruk av investeringsfond på 2,125 mill. kroner til egenkapitalandel KLP og «sykling uten alder»-sykler.

7.12.2 Budsjettskjema 2B

Hovedoversikt 2B viser investeringer summert per programområde. I kolonnen til høyre er det også vist noen investeringer som er planlagt påbegynt i neste økonomiplanperiode.

Investeringer budsjettskjema 2B Tall i 1000 kr	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020 →
Administrasjon					
Oppfølging IKT-plan	4 100	4 100	4 100	4 100	
Kirkegårdsutvidelse	1 500	0	0	0	
Tilskudd kirken	4 500	4 500	4 500	4 500	
Sum administrasjon	10 100	8 600	8 600	8 600	0
Barnehage					
Barnehage Gausetangen	15 000	20 000	0	0	
Barnehage Gullhaug	0	1 000	30 000	4 000	
Grunnarbeid paviljong Knutseskogen	300	0	0	0	
Sum barnehage	15 300	21 000	30 000	4 000	0
Skole					
Totalrehabilitering Kleiverud skole	0	1 000	10 000	49 000	
Flerbrukshall Botne skole	1 000	30 000	16 000	0	
Hvitstein stadion oppgradering	0	1 000	8 000	10 000	11 000
Uteområde Ekeberg skole	2 000	2 000	0	0	
Inventar skoler	150	150	150	150	
Lekeapparater Kleiverud skole	300	0	0	0	
Sum skole	3 450	34 150	34 150	59 150	11 000
HSO					
Velferdsteknologi	300	300	0	0	
Utstyr sykehjem/omsorgsboliger	1 300	737	430	430	
Ombygging Holmestrand bo- og behandlingssenter	2 000	2 000	0	0	
Boliger for funksjonshemmede	23 500	0	0	0	
Garasje Rovevn 17	600	0	0	0	
Inventar ny bolig for funksjonshemmede	200	0	0	0	
IKOS - innkjøp datasystem	0	325	0	0	
Sykel uten alder	125	0	0	0	
Sum HSO	28 025	3 362	430	430	0

Investeringer budsjettskjema 2B Tall i 1000 kr	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020 →
Teknisk					
Investeringer VAR	30 000	30 000	20 000	20 000	
Sekkepost teknisk	5 000	5 000	5 000	5 000	
Båt Skjærgårdstjenesten	3 500	0	0	0	
Vei Sjøskogen - Kleivan	10 000	20 000	0	0	
Trafikksikkerhet	500	500	1 000	1 000	
Turvei mot Sande	0	12 000	0	0	
Heis i fjell	11 875	11 875	0	0	
Thomas Backe Gabrielsen plass	0	10 000	0	0	
Dr. Graaruds plass	10 000	0	0	0	
Grunnerverv	1 000	1 000	1 000	1 000	
Gangvei Strandholmen	4 063	0	0	0	
Refusjon Solsiden	3 900	0	0	0	
Brannsikkerhet	1 200	200	200	200	
Nærskildsgate 4 - Minde	1 000	0	0	0	
Multimaskin snø, feiing, gressklipping.	500	0	0	0	
Sum teknisk	82 538	90 575	27 200	27 200	0
Kultur					
Merking av turer	120	120	0	0	
Inventar nytt bibliotek	0	3 200	0	0	
Sum kultur	120	3 320	0	0	0

Enkelte av prosjektene omtales nærmere på de neste sidene.

7.12.3 Tilskudd kirken

Kirken i Holmestrand har behov for en budsjettøkning på 2 mill. kroner i årene fremover. Dette er både med tanke på behov for vedlikehold av kirkebygg og øvrig drift. I tillegg vil en slik økning føre til at overføringene fra Holmestrand til kirken kommer nærmere det nivå som de omkringliggende kommuner ligger på.

Kirkedrift er det eneste området der det er lov å bruke investeringsmidler til driftsutgifter.

7.12.4 Gausetangen barnehage

Det foreligger et vedtak om at det skal bygges kommunale barnehage på Gausetangen-tomten. Denne barnehagen er et av de høyest prioriterte prosjektene i denne perioden, og det haster med å komme i gang. Det jobbes allerede med regulering av tomten, og anbud for bygging av barnehagen vil bli sendt ut så tidlig som mulig over nyttår. Det tas sikte på at barnehagen er klar til oppstart i august 2017.

7.12.5 Gullhaug barnehage

Både vekst i barnetall og vedlikeholdsbehovet i det gamle bygget tilsier at det i kommende økonomiplanperiode er nødvendig å bygge ytterligere en barnehage. Det legges opp til at

prosjektering av ny barnehage på Gullhaug starter opp 2017, og at bygging foregår i årene 2018 og 2019. Det tas sikte på at barnehagen er klar til oppstart i januar 2019.

7.12.6 Totalrehabilitering Kleiverud skole

Kleiverud skole vil i løpet av ikke så alt for mange år ha behov for et større areal, i tillegg til at det vil være hensiktsmessig å sanere deler av skolen. Imidlertid er det store deler av skolen som kan rehabiliteres, og rådmannen foreslår derfor ikke riving og bygging av en helt ny skole.

Det foreslås at prosjektering starter i 2017, og at skolen totalrehabiliteres i 2018 og 2019.

7.12.7 Flerbrukshall Botne skole

Flerbrukshall på Botne skole ble vedtatt i forrige økonomiplan for periode 2015-2018. Vedtaket gikk da på at bygging av hallen skulle skje i 2016 og 2017. Rådmannen foreslår i foreliggende økonomiplan å forskyve hallen noe, ved at prosjektering skjer i 2016, og at byggingen skjer i 2017 og 2018.

7.12.8 Hvitstein stadion

Administrasjonen ved kulturkontoret og kommunalteknikk har hatt møter og drøftinger med idrettsrådet og Holmestrand Idrettsforening HIF, Holmestrand og Botne Skøyteklubb HBSK og Botne Skiklubb – friidrett BSK.

Perioden 2016 og 2017 brukes til dialog og avtaler med idretten om videre drift av Hvitstein stadion.

Skateklubben har meldt sin interesse for et utendørs skateanlegg på Hvitstein. I samråd med Idrettsrådet er plasseringen bestemt sørvest i området ved parkeringsplassen. Skateklubben er villig til å stå for anlegget selv. Det lages en tinglyst avtale om bruk av grunn.

7.12.9 Boliger for funksjonshemmede

Dette prosjektet ble vedtatt i forrige økonomiplan, og skulle ifølge opprinnelig fremdriftsplan oppføres i løpet av 2015. Det har vært noen runder med Husbanken, og de opprinnelige tegnede boligene har måttet justeres noe for å kvalifisere for tilskudd. Prosjektet er dermed forsinket og skjøvet over til 2016.

7.12.10 Investeringer VAR

Arbeid med separering av avløpsfellesledninger fortsetter. Dette er viktig for å få redusert overvann til renseanlegget slik at det tilfredsstiller rensekraft og kapasitet. Det er planlagt oppstart av prosjektering for biologisk rensetrinn i 2016 og bygging 2017 – 2018.

Følgende prosjekter er planlagt i 2016:

Tall i 1000 kr	Budsjett 2016
Sanering Dunkebekk	3 000
Fossdalen P. st	3 000
Rovedalen - Store Basseng	8 500
Godakerveien	7 000
Biologisk rensetrinn HR	500
Overvannskulvert Styrbekken	2 000
Weidemann P.st	3 000
Div prosjekter	3 000
Sum	30 000

Renseanlegget blir ombygd for å ta imot mer avløpsvann med nytt tilbygg og innløpsrister i henhold til avtale med samlokalisering av renseanlegg med Sande kommune. Videre stilles det krav til biologisk rensetrinn som skal være på plass i løpet av 2018.

7.12.11 Sekkepost teknisk

Det avsettes årlig 5 mill. kroner til en sekkepost for det tekniske området. Det er ofte blitt spurt hvordan kommunen planlegger å disponere midlene.

Hensikten med bevilgningen er å ha en «buffer» som kan benyttes når uventede behov oppstår. Det kan være utbedringer på bygg, vei etc. (dog kun investeringer), men det kan også være mindre investeringstiltak som vedtas i løpet av året. Er det rom for det, kan også deler av sekkeposten benyttes dersom man må inn med tilleggsmidler i et prosjekt som av ulike årsaker kan vise seg å være noe underfinansiert.

Utvalg for regulering og kommunalteknikk vil bli orientert om fjorårets bruk i første møte på nyåret.

7.12.12 Båt Skjærgårdstjeneste

Holmestrand kommune har over tid arbeidet med å anskaffe ny båt til skjærgårdstjenesten da eksisterende bår er 22 år gammel og ikke lenger så egnet til formålet.

Båten ble vedtatt i forrige økonomiplan, men er på grunn av forsinkelser flyttet over til 2016.

7.12.13 Vei Sjøskogen – Kleivan

Denne veien legges inn i økonomiplanen med de siste anslagene på hva veien vil koste. Konsulentfirmaet som arbeider med prosjekteringen signaliserer store utfordringer med prosjektet, som trolig vil medføre at prosjektet blir vesentlig mer kostbart. Rådmannen vil legge fram egen sak om dette våren 2016.

7.12.14 Trafikksikkerhet – årlige bevilgning

Fra år 2001 ble det satt et krav om at en kommunal Trafikksikkerhetsplan (TS-plan).

Hovedhensikten med en trafikksikkerhetsplan er å øke og samordne kommunens innsats i trafikksikkerhetsarbeidet, for således å redusere antall ulykker og utrygghetsfølelsen, spesielt hos myke trafikanter. For å få ned antall ulykker og alvorlighetsgraden i ulykkene, er det viktig at alle aktører deltar aktivt. Planen ble revidert i 2013 og gjelder for periode 2014 - 2017.

Kostnader knyttet til gjennomføring av tiltakene fordeles og tas inn i økonomiplanen med 0,5-1 mill. kroner årlig.

7.12.15 Turvei mot Sande

Prosjektet er forankret i en rekkefølgebestemmelse for utbygging av stasjon i fjell vedtatt i 2009. Foreløpig er prosjektet kostnadsberegnet til 12 mill. kroner basert på et forprosjekt med en anbefalt løsning, som er politisk behandlet i Holmestrand, Sande og fylkeskommunen i fjor høst.

Prosjektet er tenkt å være et spleiselag mellom Holmestrand kommune, Vestfold fylkeskommune, Jernbaneverket, Sande kommune og vil være berettiget for tilskudd fra Direktoratet for naturforvaltning (DN). Holmestrand har prosjektledelsen og har som nevnt foran, lagt fram sak til spleisepartenes besluttende organer om prosjektets omfang, framdrift, organisering og finansiering for bl.a. å kunne søke om tilskudd fra DN. Beløpet som fremgår av investeringsbudsjettet er en foreløpig bruttoramme.

7.12.16 Heis i fjell

Lå opprinnelig inne med 11,875 mill. kroner årlig i 2015 og 2016. På grunn av forsinkelse er denne nå budsjettert tilsvarende i 2016 og 2017.

7.12.17 Thomas Backe Gabrielsens plass

I 2010 ble arkitektkonkurransen om plassens utforming avgjort. Kommunen fikk «Blest-midler» for å gjennomføre den, og Dronningen AS vant. Forslaget, med tilpasning til den «nye» Havnegaten, vil bli realisert i planperioden. Det er en forutsetning at øvrige «opsittere» bidrar til finansieringen, noe som delvis er gjennomført. Prosjektet henger sammen med gjenreisning av bygg på «Gjesten-tomta».

7.12.18 Dr. Graaruds plass

Kommunen eier Dr. Graaruds plass, som ligger utenfor det nye biblioteket. Det er ønskelig at denne plassen opparbeides til å bli et trivelig uterom i tilknytning til det nye biblioteket, og at det legges til rette for uteserving for kafeen i bygget. Kommunen ønsker å stå for utarbeidelse av denne tomten, og skiller det fra selve byggingen av biblioteket.

7.12.19 Endringer i bystyrets behandling

Sykling uten alder

Kommunen går til innkjøp av to stk. «Sykling uten alder»-sykler med en beregnet total kostnad til maksimalt kr. 125 000,-. Utstyret stilles til disposisjon for Holmestrand Frivillig Sentral, og/eller annen frivillig organisasjon som vil drifte prosjektet. Det skal foreligge et helhetlig opplegg for sykkeldrosjekonseptet, og en driftsavtale med aktør innenfor frivilligheten, før innkjøp foretas. Holmestrand kommune skal ikke belastes for driftsutgifter. Syklene finansieres over investeringsbudsjettet.

Hvitstein stadion

Budsjettskjema 2B. Hvitstein stadion oppgradering. Oppstart i 2017, med 1.000.000 kroner, flyttes fra budsjett 2020.

8 Kommunebarometeret 2015

Kommunebarometeret utarbeides årlig av Kommunal rapport, og følgende er hentet fra deres nettsider:

Kommunebarometeret er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 123 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig lokalpolitikere – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver.

Tallene er i hovedsak hentet fra Statistisk sentralbyrås Kostra-database, foreløpige tall for 2014. I tillegg har vi hentet offentlig statistikk fra en del andre kilder, både andre tall fra SSB, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning.

Holmestrand har de siste årene hatt en betydelig forbedring i måleindikatorene i kommunebarometeret. I dette kapittelet presenteres noen av resultatene og kommentarene fra analysen, uten ytterligere kommentarer fra rådmannen.

8.1 Plassering justert for disponibel inntekt

Holmestrand er plassert på 157. plass dersom det ikke korrigeres for disponibel inntekt. Dersom det korrigeres for inntekt får Holmestrand 76. plass i 2015, jfr. tabellene nedenfor, og .nøkkeltallene er klart bedre enn disponibel inntekt skulle tilsi.

Totalplassering (justert for inntektsnivå)				Totalplassering - fylke og gruppe (justert for inntektsnivå)				
Barometer- år	Rapportert	Korrigert til 2015-utgaven	Korrigert inntekt (100 = snitt)	Barometer- år	Rangering fylke rapportert	Rangering fylke korrigert til 2015-utg	Rangering gruppe rapportert	Rangering gruppe korrigert til 2015-utg
2015	76	76	95	2015	7	6	9	8
2014	141	42	95	2014	8	4	13	7
2013	243	95	92	2013	12	9	15	14
2012	275	236	92	2012	12	12	24	22
2011	216	156	92	2011	10	10	15	17
2010	57	212	92	2010	7	13	6	24

8.2 Hovedkonklusjoner basert på nøkkeltallene

- Skoleprestasjonene er middels på alle trinn, men klart bedre avgangskarakterer i fjor. Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er klart over snittet og ganske stabilt
- Litt mer hjemmebasert eldreomsorg enn i normalkommunen. Målt mot normalen er det relativt mange plasser avsatt for demente. Litt lite tid med lege og fysioterapeut i sykehjem
- Få undersøkelser i barnevernet tok mer enn 3 måneder – stadig bedre tall over tid
- Svært lav bemanning i barnehagene, hva betyr det for kvaliteten?
- Korrigert netto driftsresultat var igjen svært bra – marginen over tid er meget god. Disposisjonsfondet har vokst betydelig de siste årene. Gjeldsgraden øker klart, høye investeringer
- Kostnadene er lave, men betydelig vekst i pleie og omsorg i fjor

8.3 Hva betyr kommunestørrelse

Innen de ulike sektorene er det til dels store forskjeller mellom store og små kommuner. Samlet slår ulikhetene begge veier. I totaltabellen, hvor vi har justert for korrigert inntekt, kommer store kommuner bedre ut enn de små. Ser vi bort fra de ulike økonomiske forutsetningene i Kommune-Norge, er det de små kommunene som kommer marginalt bedre ut.

Store kommuner kommer betydelig bedre ut hva gjelder kostnadsnivå. I tillegg har store kommuner bedre plassering enn små innen både grunnskole og eldreomsorg. Innen miljø og ressursbruk og vann, avløp og renovasjon får de store kommunene også bedre plassering enn de små.

Innen barnevern og barnehage får de små kommunene bedre plassering enn store. Særlig innen barnehage er det vesentlige forskjeller. Saksbehandling, økonomi, kultur, sosialtjeneste og helse er også et område hvor små kommuner kommer bedre ut enn store.

I noen sektorer har inntektsnivå en sterkere sammenheng med plasseringen, enn kommunestørrelse. Det er imidlertid også en sammenheng mellom inntektsnivå og størrelse – de små kommunene tenderer til å ha til dels langt bedre økonomi. I totaltabellen blir det tatt hensyn til økonomien, og det er etter vårt skjønn i hvert fall ikke slik at store kommuner blir favorisert i barometeret – muligens er det heller slik at kommuner med gode økonomiske forutsetninger kommer best ut. Her har vi imidlertid ikke data gode nok til å konkludere endelig.

9 Kommunenivå

Budsjettallene for økonomiplanperioden 2016-2019 inkluderer ikke lønnsvekst, da utgifter til lønnsoppgjøret for 2016 er budsjettet på sentralt område.

Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Administrasjon						
Utgifter	47 655	48 829	49 176	48 876	48 676	49 026
Inntekter	-7 253	-4 413	-4 454	-4 454	-4 454	-4 454
Netto driftsutgifter	40 402	44 416	44 722	44 422	44 222	44 572
Skoler						
Utgifter	117 152	115 171	116 467	116 817	118 167	118 167
Inntekter	-22 216	-13 860	-14 051	-14 051	-14 051	-14 051
Netto driftsutgifter	94 936	101 311	102 416	102 766	104 116	104 116
Barnehager						
Utgifter	73 210	77 660	81 831	83 631	83 431	83 431
Inntekter	-10 607	-9 168	-9 380	-9 380	-9 380	-9 380
Netto driftsutgifter	62 603	68 492	72 451	74 251	74 051	74 051
Helse, sosial og omsorg						
Utgifter	290 255	280 331	290 359	291 088	291 549	291 265
Inntekter	-72 430	-61 106	-60 483	-60 483	-60 483	-60 483
Netto driftsutgifter	217 825	219 225	229 876	230 605	231 066	230 782
Tekniske tjenester						
Utgifter	105 563	113 516	113 218	113 943	112 728	112 628
Inntekter	-61 686	-64 307	-63 398	-63 398	-63 398	-63 398
Netto driftsutgifter	43 877	49 209	49 820	50 545	49 330	49 230
Kultur						
Utgifter	10 062	10 637	10 898	10 898	10 898	10 898
Inntekter	-1 309	-1 023	-1 035	-1 035	-1 035	-1 035
Netto driftsutgifter	8 753	9 614	9 863	9 863	9 863	9 863
Sum alle programområder						
Utgifter	643 897	646 144	661 949	665 253	665 449	665 415
Inntekter	-175 501	-153 877	-152 801	-152 801	-152 801	-152 801
Netto driftsutgifter	468 396	492 267	509 148	512 452	512 648	512 614

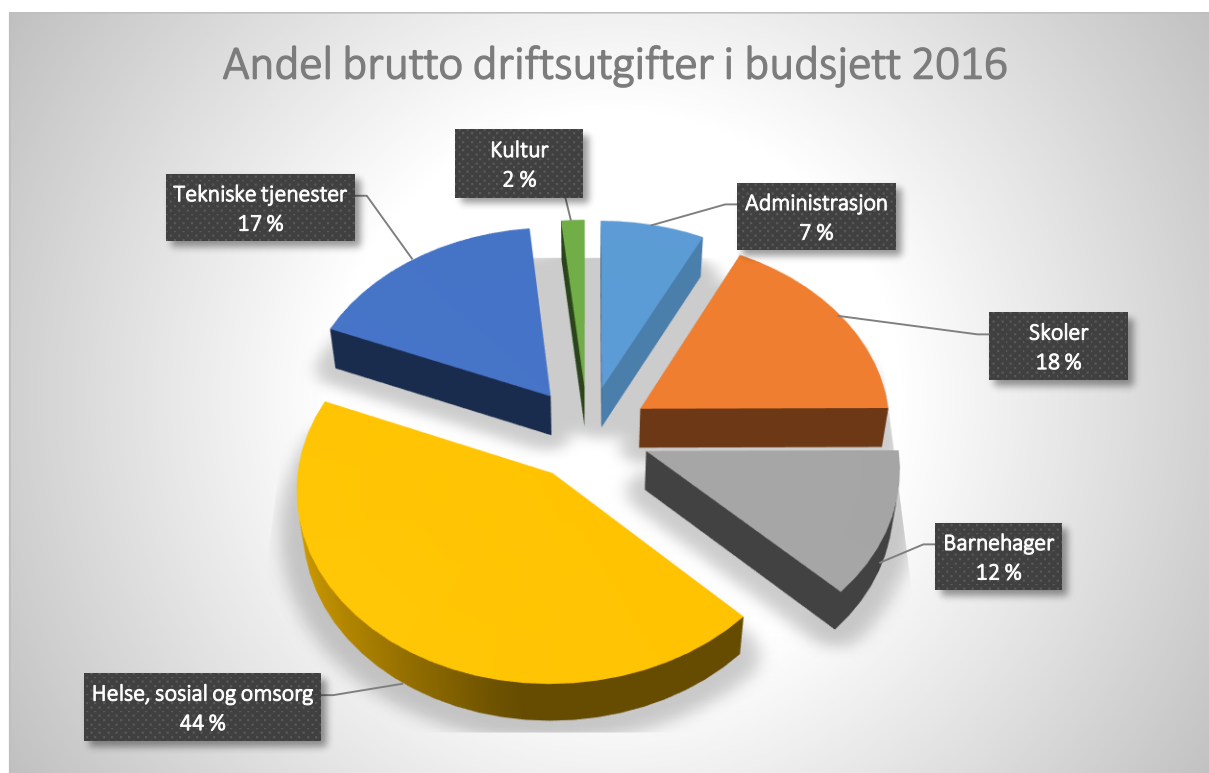
Tjenesteproduserende virksomheter deles inn i seks programområder:

1. Administrasjon
2. Skoler (som også inkluderer PPT og voksenopplæring)
3. Barnehager
4. Helse, sosial og omsorg
5. Tekniske tjenester
6. Kultur

Programområdene er ikke et myndighetsnivå, men gir et mer oversiktlig bilde på de ulike delene av kommunens tjenesteproduksjon. Virksomhetene tilknyttet disse programområdene omtales spesielt i etterfølgende kapitler.

Kakediagrammet viser fordelingen av brutto driftsbudsjett på de ulike programområdene i 2015.

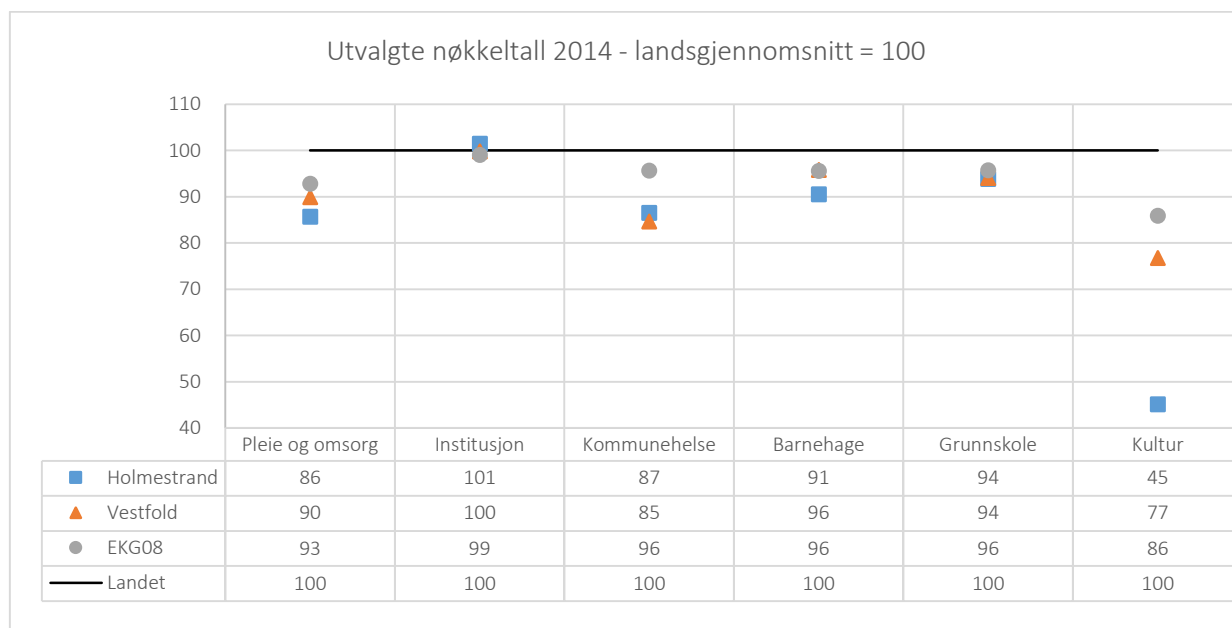
For en mer detaljert oversikt over budsjettendringene fra 2015 til 2016 henvises det til kapittel 18.

9.1 Nøkkeltall

9.1.1 Utgiftsnivå enkelte utvalgte nøkkeltall

Grafen nedenfor illustrerer på en enkel måte Holmestrand sitt utgiftsnivå på en del utvalgte nøkkeltall sammenlignet med gjennomsnittet i Vestfold, egen kommunegruppe og landet. Landsgjennomsnittet er på 100, og en verdi på for eksempel 60 betyr at kostnadsnivået er på 60 pst av landsgjennomsnittet.

Nøkkeltall	Spesifisering
Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over, konsern
Institusjon	Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass, konsern
Kommunehelse	Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten, konsern
Barnehage	Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage, konsern
Grunnskole	Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per elev, konsern
Kultur	Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner, konsern

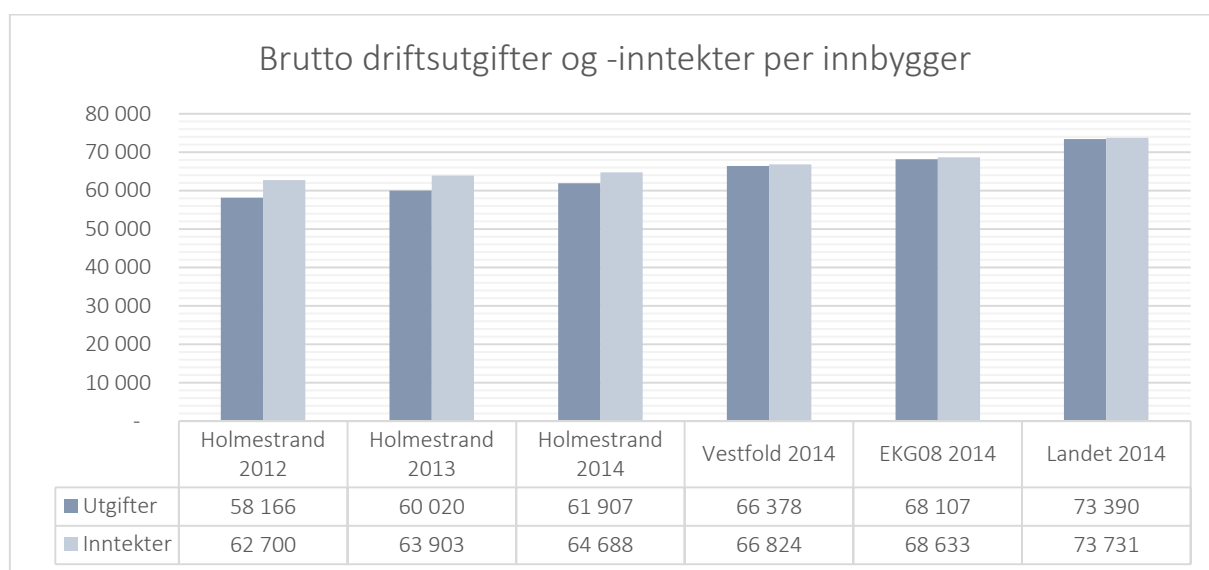
Holmestrand har gjennomgående et lavere utgiftsnivå enn landsgjennomsnittet. Unntaket er utgifter til institusjon der Holmestrand har en verdi på 101, og altså er 1 pst dyrere enn landssnittet. Dette skyldes i stor grad at en del av utgiftene til kjøkken- og vaskeridriften på sykehjemmet i realiteten hører til hjemmetjenester, mens det ikke er skilt i regnskapet. Dette korrigeres det for fra og med regnskapet for 2015.

Utgiftene til kultursektoren ligger som tidligere år betydelig lavere enn de andre kommunegjennomsnittene.

9.1.2 Brutto driftsinntekter og –utgifter

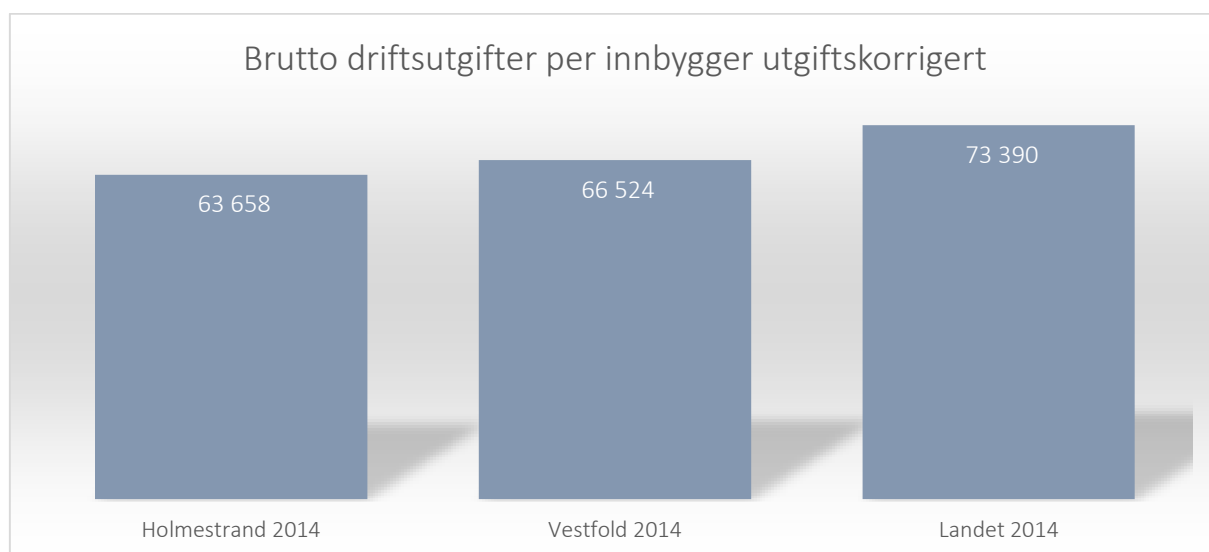
Fordelingen av totalbudsjettet på de ulike tjenesteområdene vil variere fra kommune til kommune. Det vil blant annet avhenge av alderssammensetning og levekårsnivå. Det kan derfor være interessant å sammenligne det totale utgiftsnivået til kommunene.

I tillegg til ulikt behov i befolkningen vil utgiftsnivået naturlig nok være påvirket av den enkelte kommunes økonomiske handlingsrom. Grafen nedenfor viser brutto driftsinntekter og – utgifter per innbygger.

Holmestrand har til dels betydelig lavere nivå både på driftsinntektene og driftsutgiftene enn de andre kommunegjennomsnittene.

På samme måte som frie inntekter ble behovskorrigert i et tidligere avsnitt, bør også utgiftene korrigeres for innbyggernes antatte behov. Dette vises i tallene nedenfor.

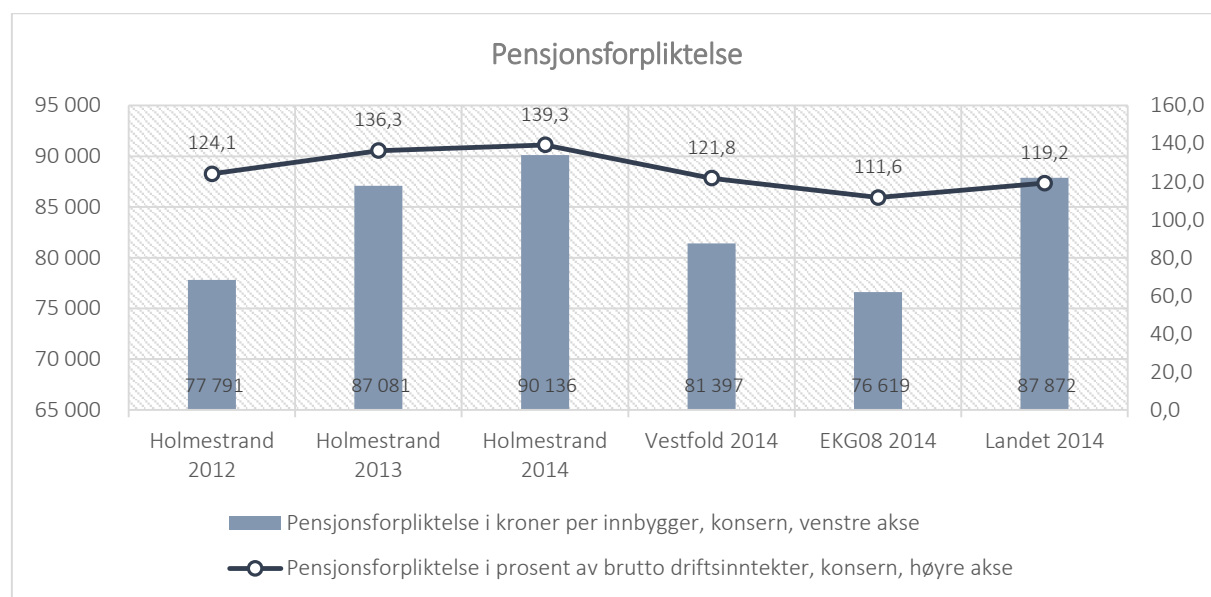

Selv når det korrigeres for innbyggernes behov, ligger både Vestfold og spesielt Holmestrand en del lavere enn de andre kommunene.

9.1.3 Pensjonsforpliktelser

Holmestrand har høye pensjonsutgifter. Pensjonsforpliktelsene er et uttrykk for dette, og Holmestrand ligger høyere enn alle de andre gjennomsnittene i sammenligningen, jf. grafen nedenfor.

Pensjonsforpliktelsene er i Holmestrand også betydelig høyere enn driftsinntektene, også sammenlignet med dette forholdet i andre kommuner.

10 Administrasjon

Programområdet omfatter virksomhetene:

- Rådmannen
- Personal- og utviklingsavdelingen
- Økonomiavdelingen

10.1 Økonomiske rammer for programområdet

Administrasjon Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<i>Rådmann</i>						
Utgifter	18 538	18 196	18 228	17 728	17 728	17 728
Inntekter	-4 143	-1 758	-1 785	-1 785	-1 785	-1 785
Netto driftsutgifter	14 395	16 438	16 443	15 943	15 943	15 943
<i>Personal- og utviklingsavdelingen</i>						
Utgifter	15 658	16 463	16 133	16 333	16 133	16 483
Inntekter	-860	-744	-751	-751	-751	-751
Netto driftsutgifter	14 798	15 719	15 383	15 583	15 383	15 733
<i>Økonomiavdelingen</i>						
Utgifter	13 459	14 170	14 815	14 815	14 815	14 815
Inntekter	-2 250	-1 911	-1 918	-1 918	-1 918	-1 918
Netto driftsutgifter	11 209	12 259	12 897	12 897	12 897	12 897
<i>Programområde Administrasjon</i>						
Utgifter	47 655	48 829	49 176	48 876	48 676	49 026
Inntekter	-7 253	-4 413	-4 454	-4 454	-4 454	-4 454
Netto driftsutgifter	40 402	44 416	44 723	44 423	44 223	44 573

11 Skoler

Visjon

*Vi gir alle elever et
godt læringsutbytte i
et trygt læringsmiljø*

Programområdet omfatter skoletilbud for:

- Elever i barneskolen
- Elever på ungdomstrinnet
- SFO-ordninger ved skolene (1.-4. trinn)
- Voksenopplæring

Programområdet er i dag organisert i fire virksomheter; Botne, Ekeberg og Kleiverud barneskoler, samt Gjøklep ungdomsskole. Voksenopplæringen ligger under Gjøklep ungdomsskole. Høsten 2015 er det felles pedagogisk-psykologisk tjeneste for Andebu, Holmestrand, Hof og Re som er lokalisert i Re.

11.1 Mål for programområdet

- Holmestrandsskolen har felles standarder for læringsledelse og vurdering.
- Alle elever opplever et trygt og godt læringsmiljø.
- Elevene får tilpasset opplæring, og det er fokus på tidlig innsats i grunnleggende ferdigheter.
- Lærere har fokus på elevenes mestring og har positive forventninger til elevenes læringsutvikling.
- Resultatene på nasjonale prøver skal ligge på landsgjennomsnittet eller over

11.2 Utfordringer

11.2.1 IKT

Nylig utarbeidet analyserapport for Holmestrandsskolen peker på spesielt tre fremtidige satsingsområder; den aktive og innovative læreren, elever som får utnyttet sine evner fullt ut, samt like muligheter for alle elever. Satsingsområdene er valgt ut for å sikre at elevene i Holmestrandsskolen skal nå læreplanens kompetansemål for digitale ferdigheter etter 4., 7. og 10. årstrinn.

For at skolene skal kunne ivareta læreplanens krav om digitale ferdigheter, og for å kunne gjennomføre nasjonale prøver, kartlegging og eksamen, må det foretas en kontinuerlig oppgradering og utskifting av IKT-utstyr.

I kommende økonomiplanperiode er det tatt hensyn til utskifting av IKT-utstyr på skolene. Dette ligger innbakt i investeringsprosjektet som heter «oppfølging av IKT-plan».

11.2.2 Elever med spesielle behov

Skolene har en utfordring i forhold til at andelen elever med sammensatte vansker er økende, selv om omfanget av spesialundervisning har gått noe ned siden 2013. Innenfor dagens struktur og økonomi er det utfordrende å gi denne elevgruppen et godt nok tilbud. Det forventes økning i behovet for særskilt norskopplæring for fremmedspråklige elever. Skolene har varierende forutsetninger for å møte denne utfordringen, både når det gjelder kompetanse og rammer

11.2.3 Nye kompetansekrav

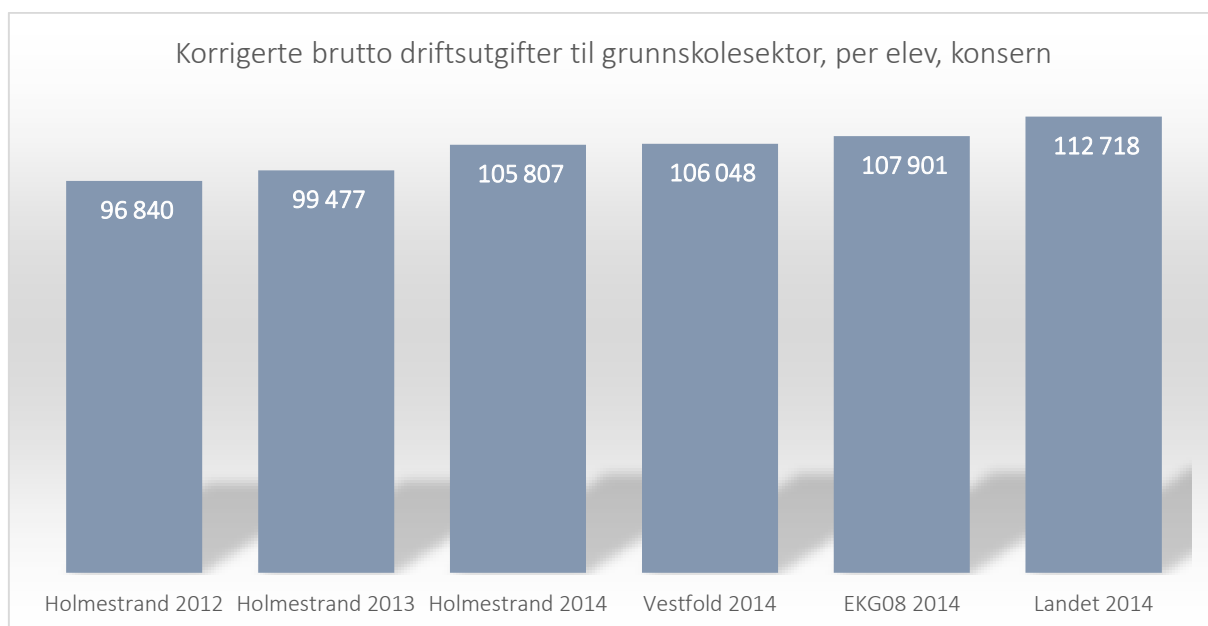
En innskjerping i Opplæringsloven fra 1. august 2015 sier at lærere på barnetrinnet må ha 30 studiepoeng for å kunne undervise i fagene norsk, samisk, norsk tegnspråk, engelsk og matematikk. Kommunen skal lage en langsiktig kompetansehevingsplan som blant annet skal imøtekomme dette kravet.

11.3 Økonomiske rammer for programområdet

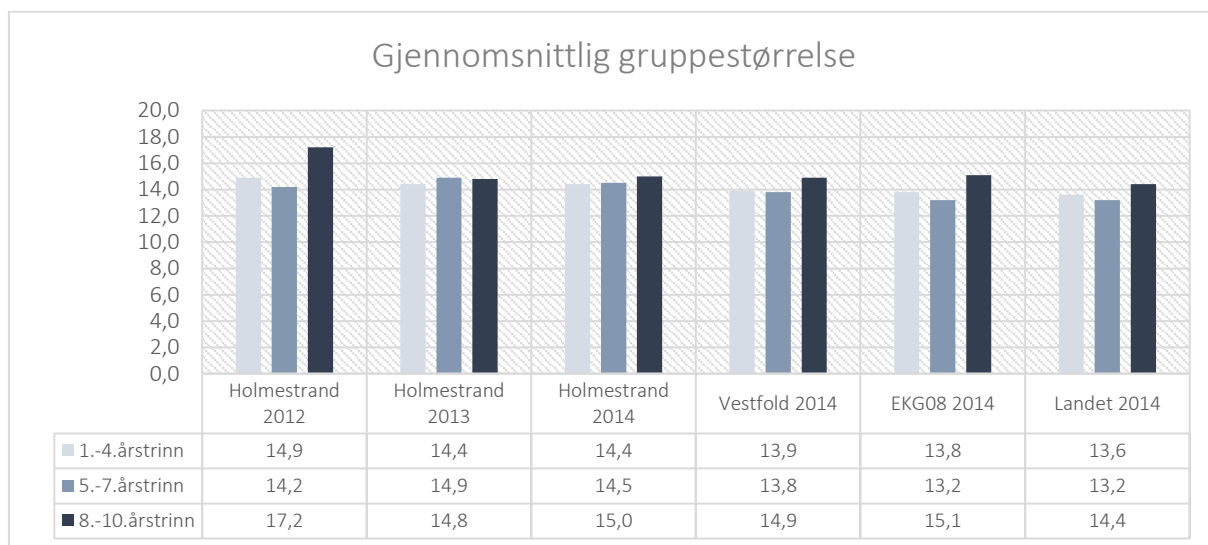
Skoler Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<i>Skoler felles</i>						
Utgifter	8 241	8 737	9 874	8 874	8 874	8 874
Inntekter	-741	-900	-900	-900	-900	-900
Netto driftsutgifter	7 501	7 837	8 974	7 974	7 974	7 974
<i>Botne skole</i>						
Utgifter	24 422	23 747	23 748	23 748	23 748	23 748
Inntekter	-4 008	-2 888	-2 937	-2 937	-2 937	-2 937
Netto driftsutgifter	20 414	20 859	20 811	20 811	20 811	20 811
<i>Ekeberg skole</i>						
Utgifter	29 697	29 153	29 153	29 153	29 153	29 153
Inntekter	-6 476	-4 537	-4 628	-4 628	-4 628	-4 628
Netto driftsutgifter	23 221	24 616	24 525	24 525	24 525	24 525
<i>Gjøllep ungdomsskole</i>						
Utgifter	37 521	35 956	36 028	37 378	38 728	38 728
Inntekter	-8 049	-2 905	-2 915	-2 915	-2 915	-2 915
Netto driftsutgifter	29 472	33 051	33 113	34 463	35 813	35 813
<i>Kleiverud skole</i>						
Utgifter	13 974	14 385	14 385	14 385	14 385	14 385
Inntekter	-2 942	-2 630	-2 671	-2 671	-2 671	-2 671
Netto driftsutgifter	11 031	11 755	11 714	11 714	11 714	11 714
<i>PPT</i>						
Utgifter	3 297	3 193	3 279	3 279	3 279	3 279
Inntekter	0	0	0	0	0	0
Netto driftsutgifter	3 297	3 193	3 279	3 279	3 279	3 279
<i>Programområde Skoler</i>						
Utgifter	117 152	115 171	116 467	116 817	118 167	118 167
Inntekter	-22 216	-13 860	-14 051	-14 051	-14 051	-14 051
Netto driftsutgifter	94 936	101 311	102 416	102 766	104 116	104 116

11.4 Nøkkeltall for programområdet

Når det gjelder utgifter per elev ligger Holmestrand i 2014 omtrent på nivå med gjennomsnittet i Vestfold, og heller ikke så langt under gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner. Sammenlignet med landet bruker Holmestrand knapt 7.000 kroner mindre per elev.

Et annet viktig nøkkeltall er gruppestørrelse. Definisjonen på dette nøkkeltallet er oppgitt slik: Indikatoren viser beregnet gjennomsnittlig gruppestørrelse ved å se på forholdet elevtimer/lærertimer. Også kalt gruppestørrelse 1: (Elevtimer) / (Lærertimer minus morsmål og finsk).

Gruppestørrelsen i Holmestrand er noe høyere i alle aldersgrupper sammenlignet med de andre kommune-gjennomsnittene, men det er ikke betydelige forskjeller.

12 Barnehager

Programområdet omfatter:

- Drift av 4 kommunale barnehager organisert i 3 virksomheter
- Tilsyn med 4 kommunale og 9 private barnehager
- Forvaltning av kommunalt driftstilskudd til private barnehager
- Tildeling av tilskudd til tiltak for minoritetsspråklige førskolebarn
- Saksbehandling pedagogiske hjelpetiltak

12.1 Mål for programområdet

- Holmestrand kommune har nok barnehageplasser til å møte forventet befolkningsvekst.
- Barnehagene i Holmestrand skaper et godt læringsmiljø som fremmer språk, gode sosiale ferdigheter og motivasjon til videre læring.
- Alle ansatte i barnehagene har høy kompetanse og bruker den aktivt i arbeidet med barna.

12.2 Utfordringer

12.2.1 Antall barnehageplasser

De viktigste utfordringene er knyttet til dimensjonering av nye plasser for å innfri lovfestet rett til plass. Antatt økt befolkningsvekst, kapasitet og fleksibilitet i kommunens barnehager innvirker på utvikling av nye barnehageplasser.

12.2.2 Redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid.

Fra 1. mai 2015 innførte staten en ordning som sikrer at ingen husholdninger skal betale mer enn 6 pst av inntekten for en barnehageplass. Fra august samme år ble «Gratis kjernetid» 20 timer per uke innført for 4- og 5-åringer. Ordningene er søknadsbaserte og omfatter både kommunale og private barnehager. Ca. 50 barn i kommunale barnehager benytter nevnte reduksjonsordninger. I private barnehager er antallet ca. 20.

12.2.3 Barnehagestruktur

Det er et mål å utvikle en barnehagestruktur med store enheter i hver av skolenes opptaksområder, som drifter effektivt, er fleksible og har sterke fagmiljøer. Det foreligger politisk vedtak om bygging av nye 4-6-avdelings moderne og fleksible barnehager i Ekeberg og Botne skoles opptaksområder. Dette er nødvendig for å kunne møte fremtidig befolkningsvekst.

12.2.4 Informasjon og kommunikasjon

Det er et ønske om å utvikle en felles informasjons- og kommunikasjonsstrategi for barnehageområdet. Dette handler i stor grad om å definere hvilke kommunikasjonskanaler som skal/kan benyttes og hvordan disse kan driftes effektivt. Målet er å finne en felles plattform for intern og ekstern kommunikasjon med følgende målgrupper:

- Innbyggere og den enkelte bruker
- Egen organisasjon
- Nyinnflyttede
- Potensielle jobbsøkere
- Folkevalgte
- Interesseorganisasjoner
- Næringsliv
- Presse/media

12.2.5 Kompetansestrategi «Framtidens barnehage»

Det er innført ny kompetanseplan som bygger på departementets kompetansestrategi for «Framtidens barnehage 2014-2020» jf. utvalgssak 013/15 i utvalg OPOM. Barnehagene samarbeider med skolene om SmART (styrkebaserte arbeidsmetoder) og det er etablert et forpliktende samarbeid om overgang fra barnehage til skole. I tillegg igangsettes samarbeid mellom barnehage og skole om fagplaner i sentrale fag som norsk og realfag.

Det er ansatt et halvt årsverk for generell styrking av fagutvikling for de private og de kommunale barnehagene. Ressursen skal være pådriver i kompetansestrategiarbeidet for barnehagene som helhet i Holmestrand. Satsningsområder for kompetanseheving i Holmestrandsbarnehagene i 2015 er «Pedagogisk ledelse og barnehagen som lærende organisasjon», «Smart oppvekst» og «Barn som bekymrer». Kompetanseheving gis i form av kurs, faglige nettverk for ulike yrkesgrupper og medvirkende arbeids- og læringsmetoder.

Det utarbeides årlige kompetansehevingsplaner for Holmestrandsbarnehagene med bakgrunn i kommunens kompetansestrategi «Framtidens barnehage 2014-2015».

12.2.6 SAMBUH (Samhandlende tjenester for barn og unge i Holmestrand)

Barnehagene deltar i et tverrfaglig samarbeidsprosjekt «Barn som bekymrer» og et satsningsområde er kompetanseheving og implementering av dette. Samarbeidet har ført til revidering og implementering av nye SAMBUH.

12.2.7 Minoritetsspråklige førskolebarn

Kommunen mottar hvert år øremerkede midler til tilskudd for å bedre språkforståelsen til minoritetsspråklige førskolebarn. Antall minoritetsspråklige førskolebarn har de siste årene vært ca. 50. Det antas at barnetallet vil øke de nærmeste årene i forbindelse med bosetting av nye flyktninger. Tilskuddet er rettighetsbasert og avhenger av at minoritetsspråklige barn årlig er

innmeldt i kommunenes rapporteringsprogram BASIL. Barnehagene mottar tilskudd etter søknad utfra behov barnehagen har for ekstra ressurser for å tilrettelegging for språkstimulering av barn med minoritetsspråklig bakgrunn.

12.2.8 Barn med spesielle behov

Det har de siste årene vært et økende behov for hjelp til barn med spesialpedagogiske utfordringer. Antall barn med rett til spesialpedagogisk hjelp i barnehager har også vært økende. I dag har 2,7 pst av barn i Holmestrandsbarnhagene vedtak om spesialpedagogisk hjelp i barnehage. Dette samsvarer med tall fra Utdanningsdirektoratet over antall barn på landsbasis som mottar spesialpedagogisk hjelp. Det gis i dag spesialpedagogisk hjelp i varierende grad til barn i sju forskjellige barnehager i Holmestrand. Hjelpen gis av to spesialpedagoger og annet pedagogisk personale og assistenter tilknyttet den enkelte barnehage. Dette innebærer at spesialpedagogene bruker mye tid til reise og forflytning mellom barnehager.

Kommunen har i dag ikke nok spesialpedagogiske ressurser for å møte behovet om spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn. For å kunne organisere den spesialpedagogiske hjelpen mer effektivt og samtidig ivareta det forebyggende og veiledende perspektivet, anbefales det i samarbeid med foreldre, fortrinnsvis å tilby spesialpedagogiskhjelp i 3 kommunale ressursbarnehager tilknyttet skolenes opptaksområder. For å ha en spesialpedagog tilknyttet hver ressursbarnehage, kreves en utvidelse av ressursene tilsvarende et årsverk.

Det vil fortsatt arbeides kontinuerlig i barnehagene for å styrke det allmennpedagogiske systemarbeidet, for om mulig å redusere antall enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp i barnehagene. Barn med behov for spesialpedagogisk hjelp har ofte utfordringer med språk og sosialt samspill. For å forebygge enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp vil veiledning og kompetanseheving innenfor nevnte områder bli prioritert. Kommunens spesialpedagoger i samarbeid med PPT, fagleder, virksomhetsledere og pedagogiske ledere er viktige bidragsytere her.

12.2.9 Ny finansieringsordning av private barnehager

Fra 1.1.15 beregner kommunen tilskudd til private barnehager basert på kommunens to år gamle regnskap, kompensert for årlig deflator. Denne modellen videreføres i ny finansieringsordning som trer i kraft fra 1.1.16. Det betyr at det er kommunens utgifter i egne kommunale barnehager to år før tilskuddsåret som er beregningsgrunnlaget for driftstilskuddet til de private barnehagene.

Nytt fra 2016 er at kommunens pensjonsutgifter ikke skal være med i beregningen av driftstilskuddet til private barnehager. Istedenfor skal kommunen legge på et sjablongmessig påslag på 13 pst av brutto lønnsutgifter i kommunens egne ordinære barnehager.

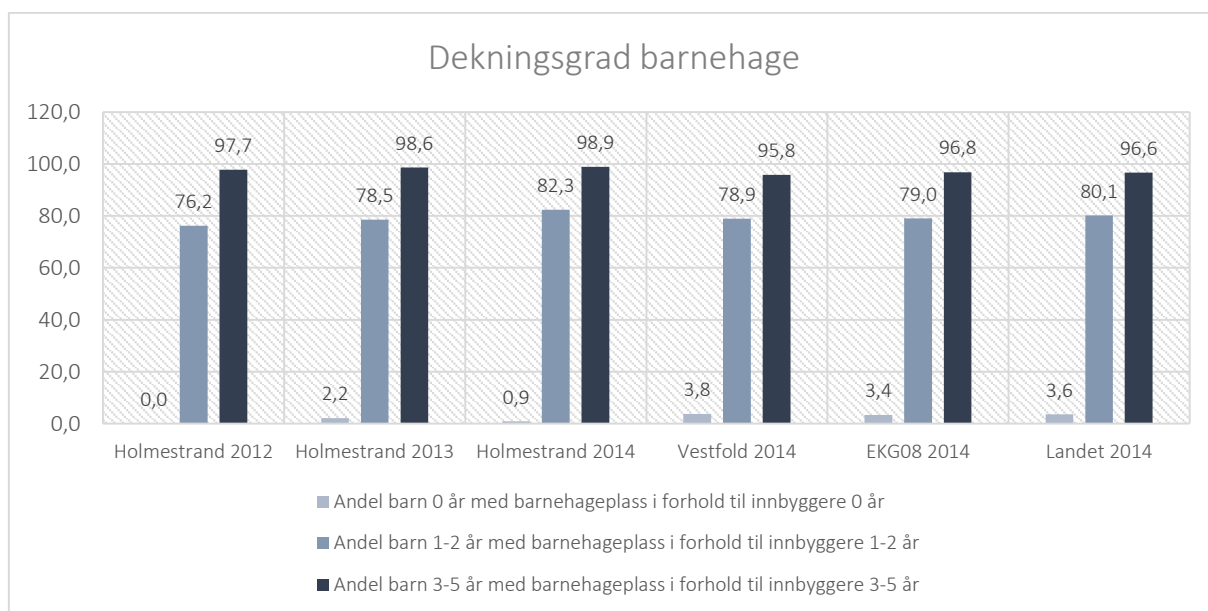
Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private barnehager per heltidsplass ut fra barnehagebyggets byggeår. Tilskuddet skal beregnes etter satser fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Disse er i skrivende stund ikke kjent.

12.3 Økonomiske rammer for programområdet

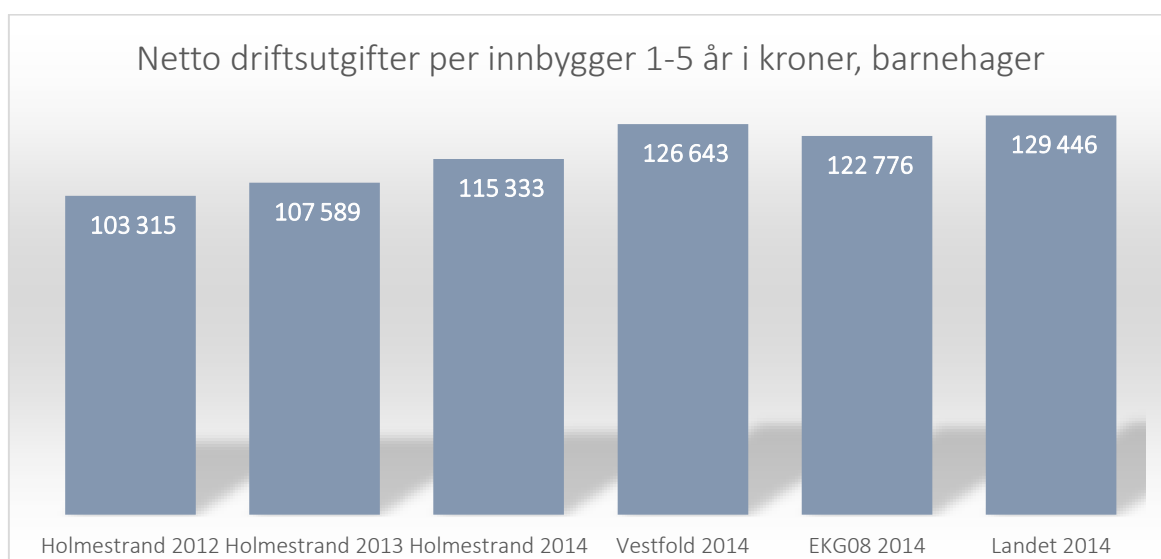
Barnehager Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<i>Knutseskogen/Gausetangen barnehager</i>						
Utgifter	9 346	10 025	10 025	10 025	10 025	10 025
Inntekter	-2 452	-2 977	-3 054	-3 054	-3 054	-3 054
Netto driftsutgifter	6 895	7 048	6 971	6 971	6 971	6 971
<i>Gullhaug barnehager</i>						
Utgifter	6 174	7 025	7 025	7 025	7 025	7 025
Inntekter	-1 759	-1 816	-1 860	-1 860	-1 860	-1 860
Netto driftsutgifter	4 415	5 209	5 166	5 166	5 166	5 166
<i>Kleiverud barnehage</i>						
Utgifter	14 001	13 535	13 536	13 536	13 536	13 536
Inntekter	-4 088	-3 415	-3 505	-3 505	-3 505	-3 505
Netto driftsutgifter	9 913	10 120	10 031	10 031	10 031	10 031
<i>Felles barnehager</i>						
Utgifter	43 689	47 075	51 245	53 045	52 845	52 845
Inntekter	-2 308	-960	-961	-961	-961	-961
Netto driftsutgifter	41 381	46 115	50 285	52 085	51 885	51 885
<i>Programområde Barnehager</i>						
Utgifter	73 210	77 660	81 831	83 631	83 431	83 431
Inntekter	-10 607	-9 168	-9 380	-9 380	-9 380	-9 380
Netto driftsutgifter	62 603	68 492	72 451	74 251	74 051	74 051

12.4 Nøkkeltall for programområdet

Grafen nedenfor viser andel barn med barnehageplass i aldersgruppene 0 år (ikke rett til plass), 1-2 år og 3-5 år. Holmestrand har nå en høyere dekningsgrad enn sammenligningskommunene når det gjelder aldersgruppen 1-5 år, som er de aldersgruppene som har krav på plass. Når det gjelder 0-åringene har Holmestrand en noe lavere dekning enn de andre kommunene.

Når det gjelder netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år viser denne at Holmestrand har en økning i utgifter per barn på over 7 pst fra 2013 til 2014, men Holmestrand ligger likevel merkbart lavere enn de andre kommunegjennomsnittene.

12.5 Kleiverud barnehage

Kleiverud barnehage har fått et moderne, fleksibelt og funksjonelt bygg. Barnehagen kan øke med ca. 18 plasser ved behov.

Etter sammenslåing av Godaker og Kleiverud barnehage fra 1.1.15 har barnehagen jobbet med å etablere en ny organisasjon. Fokuset i 2016 vil være å forankre visjon og bygge en pedagogisk plattform. Satsningsområdene er SmART og barns språkutvikling.

Kleiverud barnehage er partnerbarnehage med Høgskolen i Buskerud og Vestfold. Kleiverud barnehage har også tett samarbeid med NAV og videregående skole i Holmestrand, og det er derfor både praksiselever og studenter tilknyttet barnehagen.

12.6 Gullhaug barnehage

Gullhaug barnehage er fra og med høsten 2015 utvidet med en avdeling og har i dag fire avdelinger. Lederressursen er utvidet med et halvt årsverk. Barnehagen har nå et oppholdsareal og en pedagognorm som tilsier at det ved neste barnehageopptak, eller ved behov kan ta imot fire barn til under 3 år, og seks barn over 3 år.

Gullhaug barnehage har samarbeidsavtale med Høgskolen i Buskerud og Vestfold, noe som betyr at barnehagen tar imot og veileder barnehagelærerstudenter i praksis. Barnehagen er også lærlingbedrift og har per i dag to lærlinger.

Barnehagen jobber aktivt med kommunens kompetanseplan, lederutvikling og organisasjonsutvikling. Da barnehagen er i en fase med omorganisering vil det fremover være et ekstra fokus på arbeid med visjon, verdier, identitet og omdømme.

Arbeidet med å bygge en ny fleksibel kommunal barnehage er i startfasen og det arbeides nå med å finne egnet tomt og regulering av denne. I påvente av bygging av ny fleksibel 6-avdelings barnehage, har to avdelinger flyttet til midlertidige lokaler (paviljonger), mens to avdelinger fortsatt holder til i den gamle barnehagen. Fremtidige utfordringer knyttet til eiendom vil være kostnader knyttet til behovet for oppgradering/vedlikehold av gammel og midlertidig bygningsmasse.

12.7 Knutseskogen og Gausetangen barnehage

Gausetangen barnehage har fra 1. januar 2013 vært lokalisert i midlertidige paviljonger ved Knutseskogen barnehage. Barnehagene har per i dag til sammen fire avdelinger.

Arbeidet med å bygge en ny fleksibel fireavdelings kommunal barnehage i Nærskildsgate er i gang, og den nye barnehagen vil etter planen stå ferdig til barnehagestart 1.8.2017. Det er nedsatt en arbeidsgruppe, hvor også ansatte fra Backers barnehage er med. Det er enighet mellom Holmestrand kommune og styret i Backers, at det gjennomføres en virksomhetsoverdragelse.

For å ivareta og følge opp tilstandsrapporter av gamle Knutseskogen barnehage, vil nåværende paviljong bli utvidet, og det gamle bygget revet. Dette vil bli gjort i påvente av nærmere avklaringer av fremtidige byggeplaner i Ekeberg-området – oppe på fjellet.

Virksomhet Knutseskogen/Gausetangen har lang erfaring med, og god kunnskap om familier fra ulike kulturer. Barnehagen benytter bilder, symboler og konkrete i kommunikasjonen med barna og de foresatte. Satsningsområdene våre er lek og vennskap, samt kropp, bevegelse og helse. Barnehagene ligger flott til ved Bassengparken som benyttes som turmål flere ganger i uka.

Virksomheten har tett samarbeid med Nav og Gjøklep ungdomsskole og har kontinuerlig utplasseringer til arbeids- og språktrening.

12.8 Personale og barn i kommunale barnehager

Stillinger og årsverk

STILLINGBETEGNELSE	KLEIVERUD	KNUTSESKOGEN	GAUSETANGEN	GULLHAUG
Virksomhetsleder	1,0	0,5	0,5	1,0
Fagleder	0,5			
Pedagogisk leder	6,0	2,0	2	4,0
Barnehagelærer	3,0	1,0	1	2,0
Fagarbeider	5,0	2,0	1,6	3,5
Assistent	7,0	1,0	3,4	2,5
Lærling	1,0	1,0		2
SUM ÅRSVERK	23,5	7,5	8,5	15

Antall barn	KLEIVERUD	KNUTSESKOGEN	GAUSETANGEN	GULLHAUG
Barn over 3 år	60	18	24	36
Barn under 3 år	38	10	14	20
SUM BARN	98	28	38	56
SUM PLASSER	136	38	52	66

13 Helse, sosial og omsorg

Programområdet omfatter følgende virksomheter:

- NAV Holmestrand
- Helse og oppvekst
- Hjemmebaserte tjenester
- Bo- og aktivitetstilbud for funksjonshemmede
- Omsorg og aktivitet
- Holmestrand Bo- og behandlingssenter

Mestring og utvikling gjennom gode tjenester. Dette oppnås ved medvirkning, samhandling på tvers og bevisste prioriteringer.

13.1 Mål for programområdet

- HSO har tjenester av god kvalitet med fokus på forebygging og tidlig intervensjon.
- Brukerne har medvirkning på eget tjenestetilbud og opplever tilfredshet.
- HSO har oppdaterte tjenestebeskrivelser
- HSO beholder og rekrutterer dyktige og kompetente medarbeidere som trives i jobben
- HSO samhandler om bevisste prioriteringer og har god økonomistyring

13.2 Utfordringer

Presset på de forebyggende tjenestene er stort. Forhold som bidrar til det økte presset er bl.a. nye retningslinjer for barselomsorgen, nye vaksiner i skole og helsestasjon og oppfølging av nye nasjonale retningslinjer for forebygging, utredning og behandling av overvekt og fedme hos barn og unge. Arbeidet med dette er svært ressurskrevende og går på bekostning av annet oppfølgingsarbeid.

Kommunen får stadig ansvar for flere yngre brukere med omfattende behov for helse-, sosial-, og omsorgstjenester. Dette gjenspeiler skolenes utfordring i forhold til at andelen elever med helt spesielle behov er økende (Jf. kap.11). I Holmestrand kommune ser det flere og flere ungdommer med behov for støtte til å mestre egen tilværelse. Det er dermed behov for at samordnede oppfølgningstjenester settes inn i sårbare overganger for de som trenger det. Fremtidig behov for bo – og tjenestetilbud til unge brukere med nedsatt funksjonshemmede må også utredes og planlegges. Kartlegginger viser behov for at kommunen må bistå til etablering av ulike boligtilbud for denne gruppen til neste år og i årene som kommer.

Holmestrand kommune er anmodet om å bosette 29 flyktninger i 2016 hvorav 4 er enslige barn og unge. For 2017 anmodes kommunen å bosette 29 flyktninger hvorav 4 er enslige barn og unge. For 2018 og 2019 blir kommunen bedt om å bosette 26 flyktninger per år hvorav 4 er enslige barn og unge. Dette er Rådmannens innstilling. Det er vanskelig å si hvilke konsekvenser dette vil få for våre tjenester, men det vil bli et økt behov for helsetjenester, barnehageplasser, voksenopplæring

og bistand til bosetting og integrering. Dersom prognosene som viser økt arbeidsledighet det kommende året nasjonalt, også slår til i vårt område, vil dette i tillegg påvirke sosialhjelpsbudsjettet.

Holmestrand kommune har en merkbar økning i antall eldre, både i aldersgruppen 67- 79 år og i aldersgruppen 80 år +. Det vil komme en sterk prosentvis økning i disse målgruppene allerede i fra 2015. Økningen av antall eldre i gruppen 67-90 år er høyere i Holmestrand enn i landet for øvrig i årene fremover. Dette tilsier at andel av eldre med demens sannsynlig også vil øke kraftig i samme periode. Den høye økningen vil medføre et ekstra press på tjenestetilbudet til denne målgruppen. I tillegg til dette vil det i årene fremover bli betraktelig mindre tilgang på helsepersonell. Disse utviklingstrekkene vil medføre en betydelig større belastning på kommunens pleie- og omsorgstjeneste enn det som har vært utfordringene til nå.

Den økte belastningen på helse- og omsorgstjenestene og mindre tilgang på kompetent personell forutsetter at disse utfordringene imøtekommes med faglig omlegging og fornying av dagens tjenestetilbud. Fokus på pasientens egne ressurser og forebyggende arbeid må økes, det blir viktigere nå enn tidligere å holde folk friske så lenge som mulig. Samarbeidet med frivillig sektor må også opprettholdes og videreutvikles. Innføring av velferdsteknologiske løsninger og implementering av hverdagsrehabilitering er aktuelle tiltak for å imøtekomme ovennevnte utfordringer. Begge disse tiltakene kan bidra til at flest mulig kan få mulighet til å bo hjemme så lenge som mulig og til å utsette omfattende bistandsbehov. For øvrig er kommunens utfordringer og forslag til tiltak beskrevet i vedtatte HSO-plan 2015-2018, se bystyresak 15/063.

13.2.1 Øyeblikkelig hjelp-tilbud

Et viktig og relativt nytt virkemiddel i den kommunale akuttmedisinske kjeden er etablering av kommunalt akutt døgntilbud (KAD). Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. pålegger kommunene ansvar for slik øyeblikkelig hjelp. Kommunenes tilbud om øyeblikkelig hjelp og døgnopphold skal nedfelles og reguleres i lovpålagte samarbeidsavtaler mellom kommuner og det aktuelle helseforetak – Sykehuset i Vestfold HF. Fra 1.1.2016 skal alle kommuner ha etablert et øyeblikkelig hjelp-tilbud.

Det er politisk vedtatt å bygge en felles legevakt på Kjelle for 6 kommuner. Der vil det også bli tilrettelagt for KAD-plasser. Holmestrand er stipulert til å trenge 1,4 sengepost. Legevakten på Kjelle vil bli ferdigstilt innen januar 2018. Derfor har Holmestrand innledet forhandling med Tønsberg kommune om kjøp av KAD-plass fram til ny legevakt står ferdig. Det har også blitt avholdt dialogmøter med Sykehuset i Vestfold HF. En avklaring og avtale er antatt vil foreligge ved årsskiftet 2015/2016, både med Tønsberg og helseforetaket.

13.2.2 Rekruttering og kompetanse

Kommunen må ta høyde for at arbeidskraften i omsorgsyrkene blir et knapphetsgode i fremtiden. Den kommunale helse- og omsorgstjenesten står overfor utfordringer med å tiltrekke seg nok personell med riktig kompetanse. Stadig mer komplekse helse- og omsorgstjenester skal ytes i

kommunen. Mange brukere har sammensatte behov. Disse må møtes med sammensatt kompetanse. Det er behov for flere med høyere kompetanse og for bredere klinisk kompetanse.

Kompetanse gir bedre kvalitet på tjenesten og fornøye brukere, og det bidrar til stolte medarbeidere og bedre omdømme. Arbeidstakere søker seg til og blir på arbeidsteder der de får bruke å utvikle sin kompetanse. Utviklingen av robuste fagmiljøer er sentralt, hvor systematisk arbeid med kompetanseheving og kompetansestyring av virksomheten er sentral. Kompetanse defineres som leveringsevne i forhold til tjenestens arbeidsprosesser med tilhørende prosedyrer, maler, programmer, rutiner m.m. Programområdet helse, sosial og omsorg oppdaterer sin kompetanseplan i løpet av høsten 2015.

13.2.3 Kvalitetsprosjektet

For å sikre gode arbeidsforhold som er viktig i forhold til tjenestekvalitet, omdømme og rekruttering, har kommunen startet opp et prosjekt for utvikling av mer helhetlige styrings- og arbeidsprosesser inkludert arbeidstidsordninger. Prosjektet omfatter primært virksomhetene som yter omsorgstjenester; Holmestrand bo- og behandlingssenter, Aktivitet og omsorg og Hjemmebaserte tjenester.

Det forventes imidlertid erfaringsutveksling og kunnskapsformidling på tvers i perioden. Bakgrunn for prosjektet er funn i RO utredningen som ble gjennomført i 2014, funn fra medarbeiderundersøkelsen og turnusgjennomgang fra samme år – sett i forhold til dagens lovkrav om kvalitet i kommunale pleie- og omsorgstjenester. Prosjektet skal ha fokus på; ledelse, organisering, større stillinger, sykefravær, bemanning, kompetanse, bemyndigelse, avvik, ernæring, aktivisering, pårørende og brukermedvirkning.

Omfanget av deltidsstillinger i kommunale helse- og omsorgstjenester er en utfordring. Derfor har HSO valgt å være med i et læringsnettverk i regi av KS som heter «Nytt blikk» der det skal være hovedfokus på heltidskultur sett i lys av kvalitet på tjenestene og rekruttering.

13.3 Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen har ført til at Holmestrand kommune bistår flere pasienter enn tidligere og ivaretar mer komplekse pasientforløp. Pasienter skrives ut raskere fra sykehus og til ulike tider av døgnet. Utskrivingene er ikke alltid i overensstemmelse med varslet tidspunkt og dette krever raske omprioriteringer i kommunen. Samhandlingsreformen har medført økende trykk på flere tjenester. Fra 2016 legger samhandlingsreformen og statlige retningslinjer opp til forskyvninger av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunen innenfor psykisk helsetjeneste.

Døgn- og dagtilbud i spesialisthelsetjenesten er og blir betydelig redusert. Dette medfører at pasienter/brukere har et økende behov for kommunale helse og omsorgstjenester. Spesialisthelsetjenestens tilbud reduseres og kommunen må ta imot flere med alvorlige lidelser. Kommunene forventes altså å ha kapasitet til å følge opp stadig flere mennesker med ROP lidelser (psykisk lidelse og rusproblematikk), angst og depresjon.

For å videreføre og videreutvikle samhandlingsreformen er det imidlertid behov for å tenke nytt og fremtidsrettet om innhold, innretning og ressursutnyttelse i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Tjenestene må i større grad legge vekt på aktiv omsorg, forebygging og rehabilitering, og utfordres til å ta i bruk ny teknologi og nye arbeidsmetoder.

For å imøtekomme de utfordringene samhandlingsreformen og den generelle samfunnsutviklingen gir, har virksomhetene som yter helsetjenester i hjemmet og i institusjon behov for styrking av grunnbemanningen.

13.4 Felles satsninger for programområdet

13.4.1 Boligsosial handlingsplan

Ungdom fra 17 til 25 år i sårbare overganger

Ikke alle unge har pårørende som gir tett oppfølging, trygge rammer og annen form for omsorg. For utsatt ungdom kan fraværet av voksenpersoner gjennom skolegang, arbeid, sosialt liv og etablering i egen bolig gjøre overgangene ekstra sårbare. Ungdom i sårbare overganger vil trenge denne støtten fra det offentlige hjelpeapparatet, og i Holmestrand kommune er det flere og flere ungdommer med behov for støtte til å mestre egen tilværelse. Det skal derfor initieres et prosjekt der samordnede oppfølgningstjenester settes inn i sårbare overganger for de som trenger det. Oppfølgingen skal ha fokus på fattigdom blant unge og stimulere til boligetablering, aktivitet, deltakelse, skolegang og mestring.

Seniorer og eldre

Det vil være en økning i antall eldre frem mot 2040. Selv om det tilstrebes å tilrettelegge for at flere skal kunne bo hjemme lengre vil behovet på sykehjemsplasser øke.

Demente utgjør en stadig større pasientgruppe ved sykehjemmet og det er også en økning av antall yngre demente som ofte er i behov av forsterket skjerming. Pasientgrunnlaget har også endret seg, og fortsetter å endre seg etter innføring av samhandlingsreformen, noe som setter krav til økte ressurser og kompetanse.

Det pågår en utredning for å se på en mulig om- og utbygging av sykehjemmet. Det er ønske om å etablere tre plasser for forsterket skjerming, to plasser hvor man kan ha isolat og to plasser for lindrende behandling. Dette vil ivareta både en økning i plasser, men også ivareta behovet for spesialplasser som blir mer og mer tydelig.

Det er viktig at kommunen ser mulighetene for at boligpolitikken kan være en medspiller i pleie- og omsorgssektoren, i lys av økningen i antallet eldre frem mot 2040. Kommunen må være bevisst på sammenhengene mellom boligpolitikk og eldreomsorg, og utnytte Husbanken og NAV sine virkemidler for boligtilpasning effektivt. Holmestrand kommune skal videreføre implementeringen av velferdsteknologi, ha større fokus på boligtilpasning og på samarbeid med private utbyggere for å sikre tilpassede boliger til eldre i årene fremover.

Personer med psykiske lidelser og/eller ruslidelser

Innenfor psykisk helsevern legger samhandlingsreformen og statlige retningslinjer opp til oppgaveforskyvning fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Dette medfører at det er et økt press på kommunene til å bistå med bolig til denne målgruppen – et press som vil øke i årene som kommer.

En av utfordringene i tillegg til behov for bolig, er behov for spesiell kompetanse i forhold til tjenesteyting i boligen. Tjenestene er ofte resurskrevende og det vil i noen tilfeller være behov for spesialistkompetanse og spesielt tilpassede boliger med skjermet beliggenhet.

Målgruppen er sammensatt av personer med svært ulike behov i forhold til bolig og oppfølging i bolig, det er derfor et krav til at kommunen differensierer bolig- og tjenestetilbudet. Dette vil primært handle om å gjennomgå dagens bolig tjenestetilbud, følge opp og effektivisere tidligere politiske vedtak (sak 034/14). Tiltak overfor personer med psykiske lidelser og/eller ruslidelser må for øvrig ses i sammenheng med tiltak for forebygging og bekjempelse av bostedsløshet.

Tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne.

Kartlegginger viser et behov for tilrettelagte boliger med tjenester for anslagsvis 10 personer de nærmeste årene. Konkrete planer sikres gjennom brukermedvirkning og politiske forankring i løpet av 2016.

For å videreutvikle tjenestetilbudet til målgruppen utredes etablering av ambulerende team

Organisering og koordinering av boligsosialt arbeid, boligsosiale tjenester og helse- og omsorgstjenester

Det etableres i 2016 en ny struktur som sikrer «Én dør inn» i tjenesteapparatet via Tjenestekontoret. Endringen ivaretar tverrfaglig samhandling internt og med aktuelle eksterne aktører rundt tjenestetildelingen, samt boligtildeling og støtte og oppfølging i boligsaker for vanskeligstilte.

13.4.2 Innføring av velferdsteknologi

Holmestrand kommune startet innføring av velferdsteknologi i 2013 med gjennomføring av pilotprosjektet «Digitalt natt tilsyn» og senere hovedprosjektet «Digitalt tilsyn». Sammen med fem andre kommuner tester Holmestrand kommune ut velferdsteknologi i samarbeid med teknologiutvikleren Arena Helseinnovasjon. Prosjektet blir følgeforsket av et forskerteam ved Høgskolen i Buskerud og Universitetet i Agder frem til og med 2017. I 2016 har prosjektet fokus på innføring av digitalt alarmsystem, sporingsteknologi og tjenesteinnovasjon knyttet til heldøgns omsorg i sykehjem og omsorgsboliger.

Parallelt vil innføringen av velferdsteknologi starte opp i private hjem knyttet til overgang fra analoge til digitale trygghetsalarmer, knyttet til etableringen av nye digitale mottak i regi av Helsedirektoratet. Det vil også bli sett på muligheten for å investere i motivasjonsteknologi, teknologi som stimulerer til økt fysisk aktivitet, for å forebygge fall og nedsatt funksjonsevne hos hjemmeboende og beboere i omsorgsboliger.

13.4.3 Hverdagsmestring

Virksomhet Hjemmebaserte tjenester har startet et prosjekt med hverdagsrehabilitering som tjeneste til hjemmeboende med behov for rehabilitering. Tverrfaglig samarbeid med styrket fokus på ergoterapi og fysioterapi skal bidra til at flere kan bo hjemme lenger og til å utsette omfattende bistandsbehov hos flere. Målet med prosjektet er å utvide målgruppene og implementere arbeidsmetoden i daglig drift innenfor flere av virksomhetene i HSO.

Hverdagsrehabilitering er et av flere tiltak for å bidra til bedre helse og aktiv alderdom.

Hverdagsrehabilitering handler om systematisk og tverrfaglig å rette tiltakene mot de nye brukerne som kommer i kontakt med helse- og omsorg. Den enkelte brukers ressurser støttes i stedet for å tilby kompenserende og passiviserende tiltak.

13.4.4 Samarbeid med frivillig sektor

Med bakgrunn i fire ulike politiske initiativer i 2014 har kommunen arbeidet videre med å stimulere til økt samarbeid mellom sektorene. Gjennom utvikling av et nytt lokalt Senter for frivillighet og forebygging og en Frivillighetsportal skal kommunen bli mer tilgjengelig for frivillig sektor generelt. En samlet innsats skal kunne fokuseres rundt å skape aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og møteplasser for å forebygge ensomhet, passivitet og sosial tilbaketrekning hos ulike målgrupper.

Det er ansatt en Frivillighetskoordinator på Kjærsenteret fra 1.12.2015. Koordinatorens viktigste oppgave blir å utvikle en helhetlig samhandlingsstrategi med frivillige lag og organisasjoner i Holmestrand kommune. Det omfatter å etablere Frivillighetsportalen, følge opp og samordne all frivillig aktivitet i kommunen, samarbeide med organisasjoner, ivareta frivillige og bidra til at deres innsats blir et godt supplement til kommunalt tjenestetilbud.

Kommunen har løpende flere gode samarbeidsprosjekter med ulike frivillige organisasjoner og lag. Fra 2016 vil det være et sterkt fokus på å knytte flere organisasjoner og tiltak opp mot den tverrsektorielle bekjempelsen av fattigdom blant unge i kommunen jfr. punkt 13.4.1.

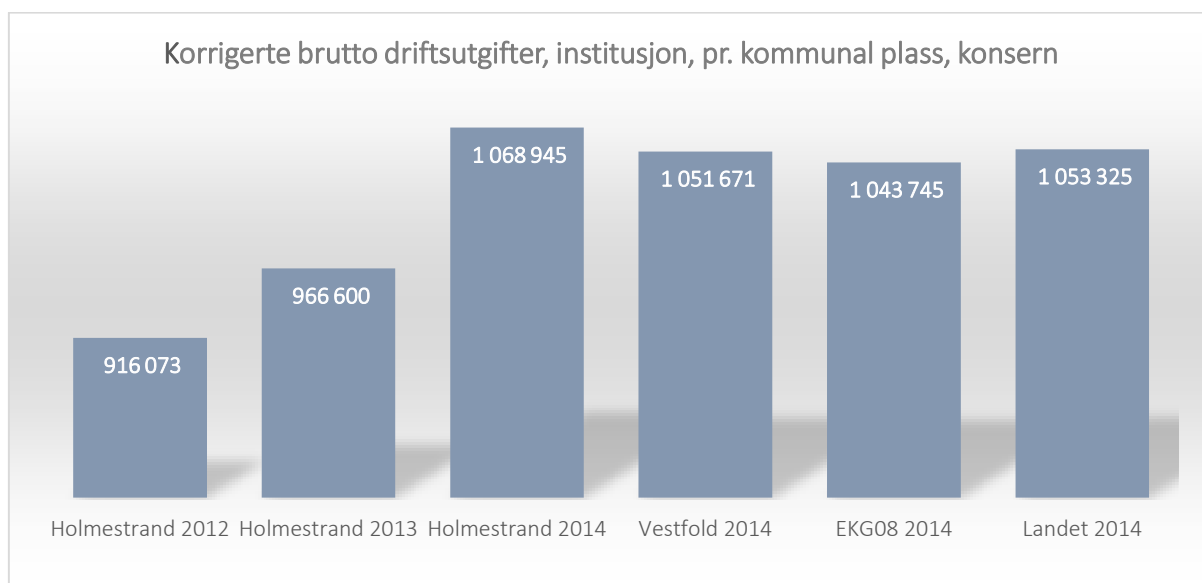
13.5 Økonomiske rammer for programområdet

Helse, sosial og omsorg Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<i>Felles HSO</i>						
Utgifter	17 645	2 074	3 393	3 508	3 558	3 608
Inntekter	-2 765	-1 040	-1 040	-1 040	-1 040	-1 040
Netto driftsutgifter	14 880	1 034	2 353	2 468	2 518	2 568
<i>NAV</i>						
Utgifter	24 254	22 381	24 182	23 992	23 700	23 166
Inntekter	-5 214	-2 795	-1 795	-1 795	-1 795	-1 795
Netto driftsutgifter	19 041	19 586	22 387	22 197	21 905	21 371
<i>Hjemmebaserte tjenester</i>						
Utgifter	46 857	46 125	46 184	47 853	48 053	48 253
Inntekter	-12 266	-9 825	-9 306	-9 306	-9 306	-9 306
Netto driftsutgifter	34 590	36 301	36 878	38 547	38 747	38 947
<i>Bo- og aktivitetstilbud funksjonshemmede</i>						
Utgifter	58 018	63 393	68 062	67 097	67 382	67 382
Inntekter	-10 331	-12 389	-13 950	-13 950	-13 950	-13 950
Netto driftsutgifter	47 687	51 003	54 112	53 147	53 432	53 432
<i>Omsorg og aktivitet</i>						
Utgifter	33 102	32 335	32 068	32 368	32 686	32 686
Inntekter	-6 509	-5 022	-4 019	-4 019	-4 019	-4 019
Netto driftsutgifter	26 593	27 313	28 048	28 348	28 666	28 666
<i>Helse og oppvekst</i>						
Utgifter	56 195	59 985	61 262	61 062	60 962	60 962
Inntekter	-21 285	-18 053	-18 082	-18 082	-18 082	-18 082
Netto driftsutgifter	34 910	41 932	43 181	42 981	42 881	42 881
<i>Holmestrand bo- og behandlingssenter</i>						
Utgifter	54 184	54 038	55 208	55 208	55 208	55 208
Inntekter	-14 060	-11 982	-12 291	-12 291	-12 291	-12 291
Netto driftsutgifter	40 124	42 057	42 918	42 918	42 918	42 918
<i>Programområde Helse, sosial og omsorg</i>						
Utgifter	290 255	280 331	290 359	291 088	291 549	291 265
Inntekter	-72 430	-61 106	-60 483	-60 483	-60 483	-60 483
Netto driftsutgifter	217 825	219 225	229 876	230 605	231 066	230 782

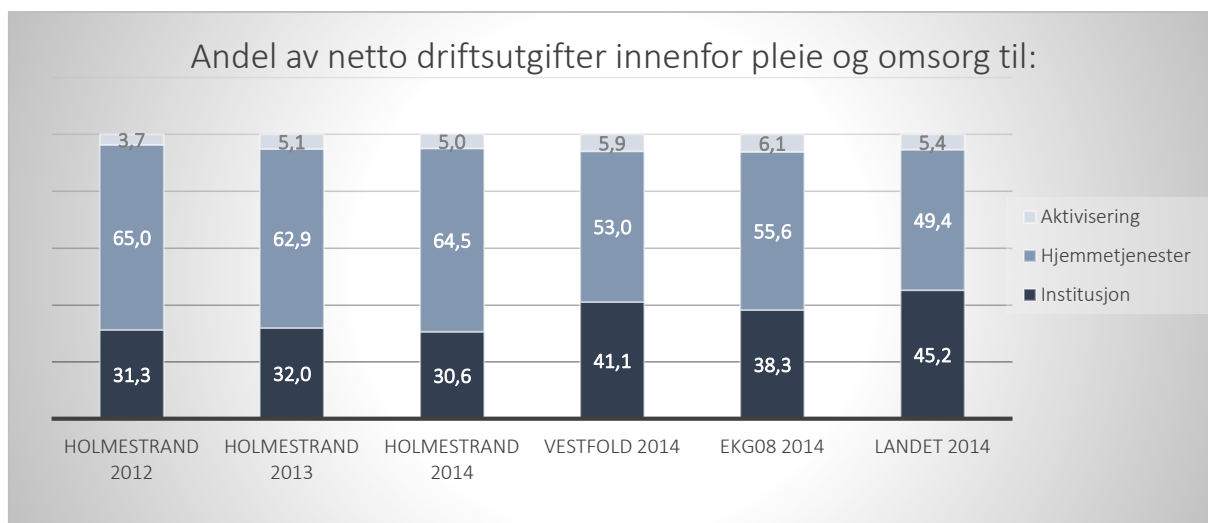
13.6 Nøkkeltall for programområdet

Programområdet helse, sosial og omsorg omfatter en rekke tjenester og tilbud som er lite homogene. Det vil derfor ikke være hensiktsmessig å presentere nøkkeltall som dekker samtlige områder i økonomiplanen. Det er plukket ut noen nøkkeltall som viser de økonomisk sett største tjenestene.

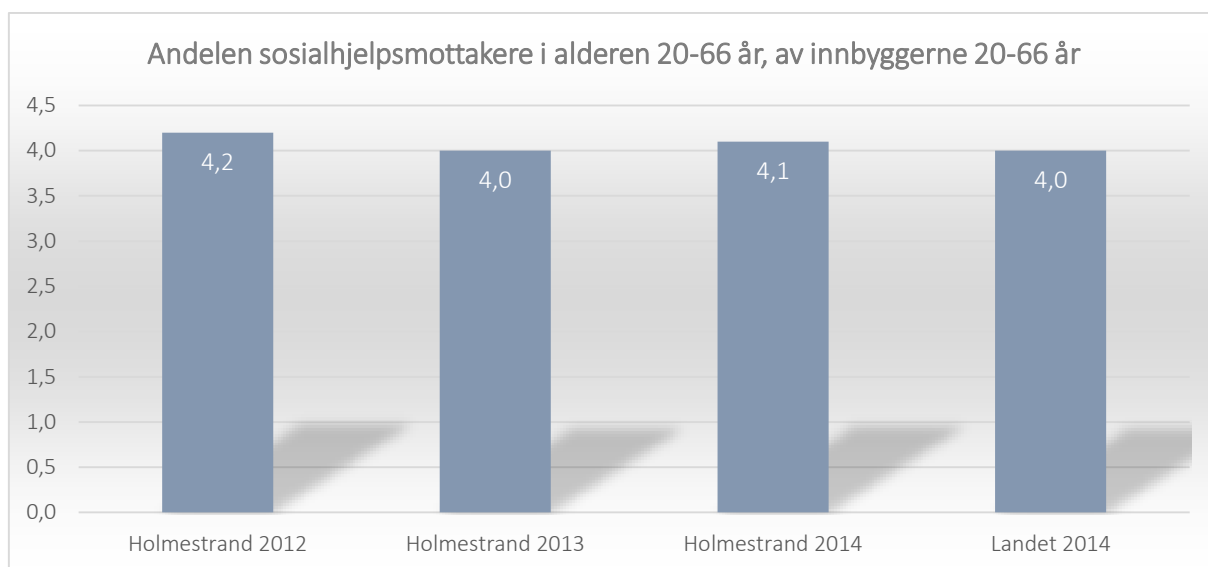
Grafen nedenfor viser korrigerte brutto driftsutgifter per kommunal institusjonsplass. Dette sier noe om kostnadseffektiviteten til kommunene. Utgiften per plass har i Holmestrand de siste årene nærmet seg de andre gjennomsnittene, og ligger i 2014 noe over de andre kommunegjennomsnittene.

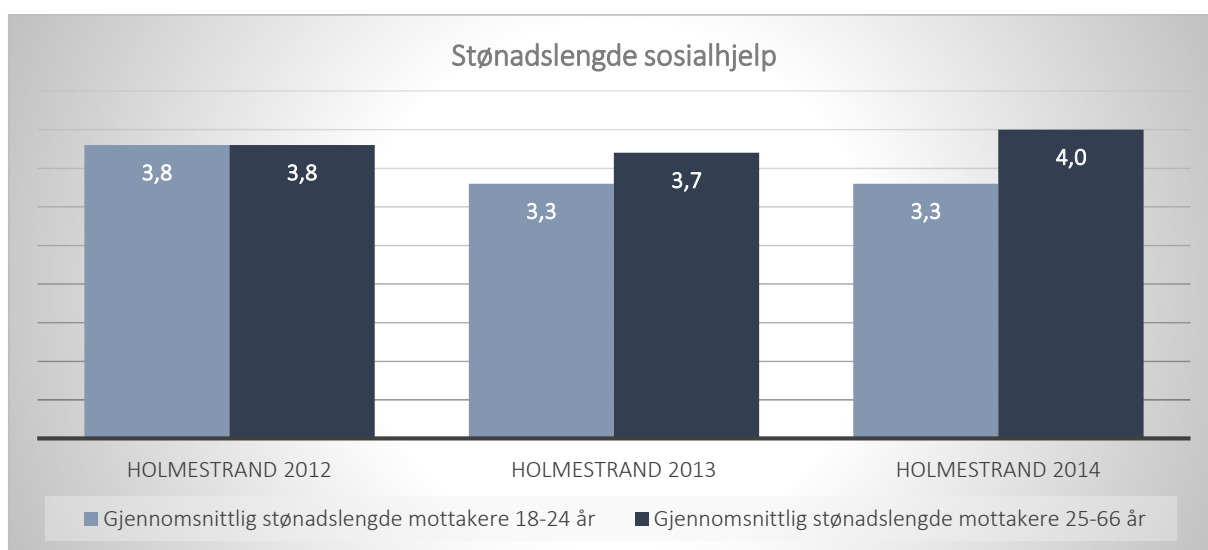
Ved å bryte opp netto utgifter innenfor pleie og omsorg, kan kommunens prioritering skimtes. I forhold til de andre kommunene, kanaliserer Holmestrand en større andel av midlene til hjemmetjenesten. Dette går spesielt på bekostning av institusjonstjenester, og er en villet dreining av midlene i Holmestrand.

Grafen nedenfor viser at andelen sosialhjelpsmottakere de siste tre årene har ligget relativt stabilt. Arbeidsledigheten har økt i løpet av 2015, og dette fører i sin tur til at andelen sosialhjelpsmottakere også vil øke fremover. Gjennomsnittstall for kommunegruppe 8 og Vestfold er p.t. ikke presentert på SSB sin statistikk (kan blant annet skyldes at flere kommuner har sendt åpenbart ukorrekte tall, eller det ikke er sendt inn i det hele tatt). Det kan derfor bare sammenlignes med landsgjennomsnittet, som viser at Holmestrand nå ligger omtrent på samme nivå som landet.

Grafen nedenfor viser gjennomsnittlig stønadslengde for henholdsvis aldersgruppene 18-24 år og 25-66 år. Stønadslengden for den yngste aldersgruppen har de siste to årene stabilisert seg på et noe lavere nivå enn i 2012. Når det gjelder aldersgruppen 25-66 år, har stønadslengden økt fra 2013 til 2014. Det finnes dessverre ikke tall i statistikken for gjennomsnittene i kommunegruppen, fylket eller landet.

13.7 NAV Holmestrand

Ansvarsområdet omfatter blant annet:

- Økonomisk sosialhjelp etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsetaten
- Kvalifiseringsprogram etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsetaten
- Sikre midlertidig botilbud etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsetaten
- Gi opplysning, råd og veiledning herunder økonomisk rådgivningen etter, etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsetaten
- Bosetting av flyktninger etter avtale med IMDI
- Introduksjonsprogram for flyktninger etter Introduksjonsloven
- Statlig bostøtte etter husbankens regelverk
- Frivillig forvaltning

Virksomheten har følgende årsverk og ansatte:

Tjeneste	Årsverk	Ansatte
Sosialhjelp/KVP	2,5	3
Flyktninger/Flyktninger Hof	3,8	5
Gjeld	1,0	1
Råd/veiledning	4,5	3
Frivillig forvaltning/bostøtte	1,0	1
Talenthuss	0,8	1
Sum	13,6	14

Det er vanskelig å forutsi hvordan sosialhjelpen vil utvikle seg i planperioden. Prognosen for 2016 tilsier en økt arbeidsledighet selv om det så langt i 2015 har vært en liten nedgang i arbeidsledigheten sammenlignet med 2014. Økning i arbeidsledigheten kan påvirke sosialhjelpsbudsjettet.

13.7.1 Flyktninger

Bosettingsbehovet øker. I 2015 trenger over 13 000 flyktninger bostedsplass. Dette har sammenheng med den alvorlige situasjonen for flyktninger i verden og i Europa. Samlet sett er det behov for å bosette i alt 50 000 flyktninger i 4-årsperioden 2016 – 2019. På bakgrunn av behovet anbefaler rådmannen at Holmestrand kommune bosetter 29 flyktninger hvorav 4 er enslige barn og mindreårige i 2016, 29 flyktninger i 2017 hvorav 4 er enslige barn og unge og 26 flyktninger per år i 2018 og 2019, hvorav 4 er enslige barn og unge.

13.7.2 Boligtildeling

NAV har en sekretærrolle hvor ansvaret er å forberede saker til boligutvalget. NAV har ansvar for saksbehandling av startlån og har en boligkoordinator som bidrar til fremskaffelse av boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Fra 1.1.2016 flyttes disse oppgaven over til Tjenestekontoret i Holmestrand kommune.

13.7.3 Økonomisk rådgivning

Holmestrand har i 2. kvartal 2015 nærmere 700 personer som er registrert med betalingsanmerkninger. NAV har det siste året hatt stor pågang fra personer som har fått varsel om tvangssalg av bolig. Misligholdte boliglån kan naturlig nok bidra betydelig til en økning av total inkassogjeld, og totalt sett ser vi et resultatet av forbruk over evne kombinert med økt arbeidsledighet.

13.8 Hjemmebaserte tjenester

Ansvarsområdet omfatter blant annet:

- Hjemmesykepleie
- Praktisk bistand (hjemmehjelp)
- Omsorgslønn
- Betjening av trygghetsalarmer
- Hørsel- og synskontakt
- Kreftkoordinator
- Psykisk helsetjeneste for voksne
- Legemiddelassistert behandling (LAR)

Hjemmebaserte tjenester er et tilbud til innbyggere med behov for hjemmesykepleie og praktisk bistand (hjemmehjelp) i hjemmet. Kommunens pleie- og omsorgstjenester bidrar til at den enkelte i størst mulig grad skal greie seg selv i dagliglivet. Kommunen vurderer den enkeltes hjelpebehov med fokus på den enkeltes ressurser.

Psykisk helsetjeneste for voksne gir hjelp og bistand til voksne mennesker med psykiske lidelser bosatt i kommunen.

Virksomheten har følgende årsverk og ansatte:

Tjeneste	Årsverk	Ansatte
Virksomhetsleder	1,00	1
Hjemmetjenesten	31,45	45
Psykisk helsetjeneste for voksne	20,62	29
Sum Hjemmebasert omsorg	53,07	75

Hjemmebaserte tjenester har etter samhandlingsreformen, opplevd større press på tjenestene. Det er derfor sentralt at tjenesten har god oversikt over ressursbruk og oppgavene i tjenesten.

Hvem som gir hva og hvilken standard tjenestene skal ha, er også sentrale forhold det er viktig å utarbeide en standard for. Fagkompetanse er et forhold som har vist seg utfordrende for hjemmebasert omsorg. Tilstrekkelig antall sykepleiere er helt sentralt for å møte de kommende utfordringene i tjenesten.

Et viktig ledd i å muliggjøre at eldre brukere kan bo hjemme, er dagtilbudene. En bedre integrering mellom dagtilbud og hjemmebasert omsorg, og en organisering slik at det også kan tas imot flere demente brukere, vil trolig bli avgjørende for å mestre utfordringene med et økende antall demente i fremtiden.

Samhandlingsreformen og tjenesteavtalen mellom SiV og kommunen om oppfølging av rus og psykiske lidelser gir økte utfordringer når det gjelder kapasitet for individuell oppfølging. Spesialisthelsetjenestens tilbud reduseres og kommunen må ta imot flere med alvorlige lidelser. Kommunene forventes å ha kapasitet til å følge opp stadig flere mennesker med ROP lidelser (psykisk lidelse og rusproblematikk), angst og depresjon.

Dette gir virksomheten store utfordringer i forhold til kompetanse og ressurser. Spesielt kompetanse rundt de mest ressurskrevende brukerne, som det kjøpes plass til i dag. Det vil også være behov for ressurser til å kjøpe rehabiliteringsplasser til rusmiddelavhengige.

13.9 Bo- og aktivitetstilbud for funksjonshemmede

Virksomheten yter tjenester til barn, unge og voksne med nedsatt funksjonsevne. Tjenestene gis i form av:

- Heldøgns helse- og omsorgstjenester til beboere ved fem tjenestesteder
- Avlastning i institusjon ved Skauveien avlastning
- Tilbud om barnebolig ved Skauveien avlastning
- Aktivitetstilbud på dagtid ved Svingen aktivitetssenter og 7- tallet (seniortilbud)
- Privat avlastning
- Støttekontakt – fritidskontakt. Gruppetilbud i form av etter skoletid tilbud og fritidsgrupper
- Koordinering av tjenester i form av individuell plan
- Kjøp av heldøgns omsorgstjenester, avlastningstilbud og arbeidstilbud

Virksomheten omfatter følgende tjenester og årsverk:

Tjenester	Årsverk	Ansatte	Brukere
Botilbud med heldøgns bemanning	47,8	87	29
Avlastning i institusjon og barnebolig	9,7	23	4
Ledelse/administrative stillinger	3,7	5	
Fritidsgrupper og etter skoletid tilbud	0,8	6	11
Støttekontakter			40
Avlastning - privat			7
Individuelle planer (hjemmeboende)			23
Veksthuset – kreativ kompetanse, VTA – varig tilrettelagt arbeid			24
Svingen aktivitetssenter: 5 dager pr uke, bemannes også fra botilbudene	1,7	2	12
Dagtilbud seniortilbud: 2 dager pr uke bemannes fra botilbudene			4

Samlokalisering av Fosskollen og Øvre Gausen bofellesskap og etablering av tilbudet i nye lokaler på Roveområdet videreføres i 2016. Innflytting forventes i løpet av november 2016.

Arbeidet med å formalisere samarbeidet med Re kommune om felles drift av Skauveien avlastning på Kirkevold i Re fortsetter i 2016.

Fremtidig behov for bo – og tjenestetilbud til unge brukere med nedsatt funksjonshemmede må utredes og planlegges. Kartlegginger viser behov for ulike boligtilbud for denne gruppen. Konkrete og realistiske planer sikres gjennom god brukermedvirkning og politisk forankring. Etablering av ambulerende tjenester til målgruppen vil bli vurdert som en videreutvikling av tjenestetilbudet.

Satsingen på å sikre en hensiktsmessig drift og å videreutvikle tjenestetilbudet ved Svingen aktivitetssenter videreføres. Det er meldt behov for en ny plass fra og med høsten 2016.

Det er et klart behov for å øke antallet VTA -plasser (varig tilrettelagt arbeid) i årene fremover. Pr d.d. er det ingen ledige plasser ved Veksthuset, kreativ kompetanse som gir denne type tilbud. Skal bedriften ta mot flere arbeidstakere må disse plassene fullfinansieres av kommunen. For 2016 er det behov for å fullfinansiere en plass. Kartlegginger viser at kommunen fra og med høsten 2017 vil ha behov for å øke kapasiteten på denne type tilbud med anslagsvis 5-7 plasser.

Som et alternativ til individuell støttekontakttjeneste vil virksomheten ha fokus på å videreutvikle tilbudet med fritidsgrupper.

Virksomheten vil fortsette å ha høyt fokus på arbeidsplanlegging og økonomistyring for å sikre riktige tjenester, effektiv drift og god ressursutnyttelse.

13.10 Omsorg og aktivitet

Ansvarsområdet omfatter:

- Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
- Kjærsenteret aktivitetssenter
- Rovebakken omsorgsboliger og Rove gård 3-tallet

Virksomheten har følgende årsverk og ansatte:

Tjeneste	Årsverk	Ansatte
Virksomhetsleder	1,00	1
Systemansvarlig Profil fagsystem	0,75	1
Brukerstyrt personlig assistanse	5,58	15
Kjærsenteret	2,45	3
Rovebakken omsorgsbolig	15,79	28
Rove gård 3 tallet	15,92	28
Sum Omsorg og aktivitet	41,49	76

Aktivitetstall og -indikatorer	2013	2014	2015
Antall omsorgsboliger med døgnbemannet personalbase	44	44	44
Korttid- og avlastningsplasser	6	6	6
BPA-ordninger	9	8	5
Vedtakstimer pr år	8 008	11 128	9 880

Årsaken til nedgang i antall BPA-ordninger er en betydelig innsats på evaluering av vedtak i 2014.

Tjenesten har ikke et budsjett som er i samsvar med innvilgede timer, og det er i rådmannens forslag til budsjett i neste fireårsperiode lagt inn årlig budsjettøkning til denne tjenesten. Denne tjenesten ble rettighetsfestet i 2015, det innebærer at de som har behov for praktisk bistand mer enn 25 timer per uke, har rett til å velge tjenesten organisert som BPA. Inntil rettighetsfestingen trådte i kraft var det opp til kommunen å vurdere om det var mest hensiktsmessig å organisere tjenesten som ordinær helse- og omsorgstjeneste eller som BPA. Rettighetsfestingen vil sannsynligvis føre til at flere brukere med omfattende tjenestebehov velger denne formen for tjenesteyting. Det vil i så fall gi betydelige økte kostnader for dette tjenestetilbudet.

13.10.1 Kjærsenteret aktivitetssenter

Med bakgrunn i at Holmestrand kommune i sin helhet står ovenfor nye og store velferdsoppgaver, spesielt i forhold til økningen av antall eldre i tiden fremover - er det behov for å øke fokus på forebyggende arbeid og samarbeid med frivillige organisasjoner. Det blir særdeles viktig å legge til rette for muligheter til å skape aktivitet og deltakelse i sosialt fellesskap for å forebygge ensomhet, passivitet og sosial tilbaketrekning.

13.10.2 Omsorgsboliger med døgnbemannet personalbase

Beboerne i omsorgsboligene har et mer sammensatt behov for helse- og omsorgstjenester enn tidligere. Det er en tendens til at flere beboere med økt omsorgsbehov blir boende i omsorgsboligene og ikke ønsker å flytte på institusjon, eller at de blir boende fordi det ikke er ledige institusjonsplasser. Dette medfører økt behov for helsetjenester og praktisk bistand langt utover de tilgjengelige ressursene som finnes pr dags dato. I tillegg medfører dette også at behovet for sykepleierfaglige kompetanse øker.

Helsepersonellet i omsorgsboligene utfører også helse- og omsorgstjenester til pasienter som har fått innvilget korttidsplass i institusjon og avlastning for pårørende med særlig tyngende omsorgsarbeid. Det betyr at de ansatte der forholder seg til mottak av utskrivningsklare pasienter med komplekse pasientforløp fra sykehuset. Dette krever også mer ressurser enn det som er tilgjengelig og det øker behovet for sykepleierkompetanse for å kunne ivareta en faglig forsvarlig drift.

13.10.3 Prioriterte satsningsområder

Brukerstyrt personlig assistent-ordning (BPA)

Ha tett dialog med tjenestekontoret vedrørende mulige konsekvenser av rettighetsfestningen for BPA. Deltakelse i Vestfold - nettverk for BPA ordningen for å kunne bidra og dra nytte av andres erfaringer.

Kjærsenteret

Modernisere og utvikle eldresenterdriften ved deltagelse i prosjektet «Utvikling av lokalt senter for frivillighet og forebygging».

Omsorgsboligene

Deltakelse i «Kvalitetsprosjektet», med fokus på ledelse, organisering, større stillinger, sykefravær, bemanning, kompetanse, bemyndigelse, avvik, ernæring, aktivisering, pårørende og brukermedvirkning

I omsorgsboligene er det igangsatt innføring av digitalt alarmsystem. Arbeidet med dette vil strekke seg over i 2016. Det arbeides også med å få på plass sporingsteknologi (GPS) som et tilbud til beboere med behov for slik teknologi.

Virksomheten ønsker å se på muligheter for å investere i motivasjonsteknologi, det vi si teknologi som stimulerer til økt fysisk aktivitet – som igjen kan forebygge fall og nedsatt funksjonsevne.

Økt krav til dokumentasjon og elektronisk samhandling medfører at helsepersonell bruker mer tid på slike arbeidsoppgaver. Det vurderes derfor å ta i bruk mobile enheter som kan bidra til å effektivisere dokumentasjonsplikten.

Vurdere endring i organisering av institusjonsplassene i omsorgsboligene.

13.11 Helse og oppvekst

Virksomheten yter tjenester innenfor:

- Miljørettet helsevern, smittevern, folkehelsearbeid, samfunnsmedisin og kommunelegekontor
- Helsestasjons- og skolehelsetjeneste, ungdomshelsestasjon, helsesøster for flyktninger, kommunepsykolog for barn og unge og jordmortjeneste
- Fysio-, og ergoterapitjenester og hjelpemiddelhåndtering i alle aldersgrupper
- Barneverntjenester
- Psykisk helsetjenester og koordinering av ulike samarbeidsarenaer rundt barn og unge
- Tiltak for enslige mindreårige flyktninger og samarbeid med IMDi om bosetting
- Tjenestekontor med ansvar for samhandling internt og eksternt samt vedtaks- og klagebehandling på helse- og omsorgsområdet samt boligtildeling

- Deltakelse i interkommunale ordninger; legevakt, barnevernvakt, krisesenter for kvinner og menn og mottak for mennesker utsatt for seksuelle overgrep

Virksomheten bidrar til å sikre innbyggerne nødvendig helsehjelp og medvirker til helsefremmende og forebyggende arbeid. Tjenestene har knappe ressurser som prioriteres og benyttes til beste for innbyggerne.

Tjeneste	Årsverk	Ansatte
Kommuneoverlege ³	5,18	8
Helsesøstertjeneste ⁴	8,44	14
Fysio- og ergoterapitjeneste ⁵	5,10	7
Barneverntjeneste	8,00	8
Virksomhetsleder	1,00	1
Psykisk helsetjeneste for barn og unge	3,00	4
Tiltak for enslige mindreårige flyktninger	10,10	13
Tjenestekontor	4,30	6
Sum Helse og oppvekst	45,12	61

Virksomheten har fokus på forebyggende aktivitet og tidlig intervensjon i alle tiltak og overfor alle aldersgrupper. Kompetanseutvikling i tjenestene er også rettet spesielt mot det å komme tidlig inn i alle forløp.

Presset på de forebyggende tjenestene er stort. Forhold som bidrar til det økte presset er bl.a. nye retningslinjer for barselomsorgen i kommunen, tidlig utskrivning av nyfødte som medfører behov for tett oppfølging av nybakte mødre i forhold til ammeveiledning, vektoppfølging og økt usikkerhet hos foreldre.

Det er innført nye vaksiner i skole og helsestasjon. Det er krav om høyde- og vektmåling av alle elever i 3. og 8 klasse og oppfølging av funn i forhold til nasjonale retningslinjer for forebygging, utredning og behandling av overvekt og fedme hos barn og unge. Arbeidet med dette er svært ressurskrevende og går på bekostning av annet oppfølgingsarbeid.

Det er fortsatt stort behov for å drive ulike gruppetilbud i skolen, eksempelvis; for barn med to hjem, psykologisk førstehjelp på ulike klassetrinn, barn av psykisk syke foreldre, psykisk helse blant ungdom, og foreldreveiledning.

13.11.1 Mottak av nye flyktninger

Helsetjenesten forventer en generell økning av bosatte flyktninger i kommunen i 2016. I tillegg kan det være aktuelt for private aktører å etablere asylmottak som gir en ekstraordinær økning. Nye flyktninger, uavhengig av tilknytning, genererer behov for helsetjenester.

³ Medregnet turnuslege – ikke medregnet kommunens allmennlegetjeneste – 9 pers

⁴ Med leger, jordmor og psykolog

⁵ Ikke medregnet privatpraktiserende fysioterapeuter med driftstilskudd tilsvarende 7 årsverk – 9 pers.

Tjenesten er i 2015 styrket med 2,4 årsverk hjelpemiddelmontør

13.11.2 Flytting av bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger

Tiltak for enslige mindreårige flyktninger bosetter 4 ungdommer i kommunalt bofellesskap. Bofellesskapet flytter fra Gullhaug til Sommerro på nyåret.

13.11.3 Kompetanseutvikling og samhandling

De siste årene har Holmestrand kommune satset betydelige ressurser på å sikre kvalitet på tjenester til barn, unge og deres familier; - via kompetanseutvikling av ansatte i regi av KoRus sør, Borgestadklinikken, - deltakelse i Samhandlende lederskap for tjenester til utsatte barn og familier, - revisjon av SamBUH-metoden, - oppfølging av funn i Ungdataundersøkelsen, - rekruttering av psykolog i kommunehelsetjenesten og ved at Holmestrand har fått tilskudd til ansettelse av UngdomsLOS for å hindre utenforskap og frafall i skole og aktivitet for gruppen unge 14-23 år.

13.11.4 «God oppvekst Holmestrand»

Kommunes samlede kompetanseutvikling på fagfeltet rundt utsatte barn og unge i 2014/2015 videreføres. Organisering av ulike prosjektaktiviteter er forankret i God oppvekst Holmestrand som har deltakere fra alle involverte virksomheter. Holmestrand kommune vet at barn og unge som vokser opp i hjem med rusproblemer, som blir utsatt for vold eller har psykisk syke foreldre har høyere risiko enn andre barn til å utvikle psykiske og fysiske plager selv.

13.11.5 «Ung i Holmestrand»

Våren 2016 vil det på nytt bli gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse – Ungdataundersøkelsen - der unge i 8., 9. og 10. trinn på Gjøklep ungdomsskole deltar. Holmestrand kommune har etablert en gruppe, «Ung i Holmestrand» bestående av representanter fra helse, skole og kultur, og hvor ungdommen er aktivt medvirkende. Funn i undersøkelsen danner grunnlag for hvilke tiltak som tjenestene og ungdommene har fokus på fremover.

13.11.6 «SamBUH-metoden»

«SamBUH» står for samhandlende tjenester til barn og unge i Holmestrand. SamBUH er metode for samhandling til beste for barn, unge og familier i Holmestrand. SAMBUH-metoden sikrer faste møtearenaer med deltakere fra hjelpetjenestene rundt barn og unge, samt alle skoler og barnehager, både private og kommunale. Metoden er nyrevidert i 2015 og i vårhalvåret 2016 skal re-implementeringsprosessen gjennomføres. Dette utviklingsarbeidet er forankret i «God oppvekst» og gjennomføres på tvers av virksomhetsgrenser. Aktiviteten er finansiert med eksterne tilskudd fra Fylkesmannen, KoRus Borgestadklinikken og Helsedirektoratet.

13.11.7 «UngdomsLOS Holmestrand»

Holmestrand kommune er tildelt midler for tre år til etablering av UngdomsLOS. Ordningen retter seg mot ungdom mellom 14 og 23 år. Ordningen er en videreføring av et treårig forsøksprosjekt som ble avsluttet i 2013. Prosjektet ble evaluert av NOVA i 2014, og viste gode resultater. Målet med UngdomsLOS er å styrke ungdommenes skoletilknytning, trivsel og mestring, og videre bidra til bedre prestasjoner og økt mulighet for gjennomføring av videregående opplæring.

UngdomsLOSen tilsettes i virksomhet Helse og oppvekst, mens Gjøklep ungdomsskole og Holmestrand videregående skole blir sentrale samarbeidspartnere sammen med ungdommen, foresatte og aktuelle ansatte i virksomhetene.

13.11.8 Styrking innen forebyggende helse og barnevern

Helsestasjonen ble i 2014 tilført statlige midler tilsvarende helsesøster i 50 % stilling, og har styrket helsestasjon og skolehelsetjenesten. Det er forventet ytterligere styrking i 2016. Til tross for økt kapasitet er presset på helsesøstertjenesten fortsatt stort, spesielt innen oppfølging i skolehelsetjenesten.

Det kommunale barnevernet er styrket med statlige midler i perioden 2011-2014, disse er nå bakt inn i driftsbudsjettet. Virksomheten ser positiv utvikling i barneverntjenesten hvor det gis anledning til å drive forebyggende aktivitet. Kostnadsnivået holdes nede ved at det har ikke har vært behov for ressurskrevende tiltak på institusjon. Den omfattende forebyggende aktiviteten fortsetter.

Det er stort behov for styrking innen psykisk helsearbeid for barn, unge og familier. Psykisk helsetjeneste for barn og unge får stadig flere saker henvist. Mange av sakene er komplekse og krever omfattende oppfølging over lang tid. Tettere tverrfaglig samhandling med skoler og barnehager fører til flere henvisninger til tjenesten og flere meldinger til barneverntjenesten. Barneverntjenesten henviser også flere barn, unge og foreldre til oppfølging innen psykisk helsetjeneste. Tidlig innsats er mål for arbeidet, - i perioder er dette ikke mulig da kapasiteten sprengt og flere saker står på vent i forhold til oppstart

13.11.9 Samhandling i omsorg

Kommunens samhandling med 2. linjetjenester rundt utskrivningsklare pasienter bidrar til stort trykk på flere tjenester i virksomheten. Spesielt innenfor ergoterapi- og fysioterapitilbud på institusjon er rask utskrivning fra sykehus krevende i forhold til behovet for tett oppfølging, kort varsel og ofte behov for ulike hjelpemidler og i noen tilfeller daglig fysioterapi.

Kommunen fatter vedtak i forhold til pasienter som krever spesialiserte tjenester innenfor ergo- og fysioterapi, sykepleie og medisinfaglig kompetanse kontinuerlig etter utskrivning. Kommunens ergoterapiressurs (totalt 100%) anses å være knapp sett opp mot de utfordringene omsorgstjenestene håndterer.

Tjenestekontoret er involvert i alle former for henvendelser til kommunen; i form av e-meldinger og telefoner i tillegg til søknader og saksbehandling. Kommunens demografi gjør at det har vært en dobling av slike henvendelser siste år. Kommunen har en frist på 4 timer til å besvare e-meldinger, for å sikre informasjonsflyten internt i kommunen og til eksterne mottaker. Dette er krevende i forhold til de personalressursene som til enhver tid er tilgjengelige.

13.11.10 Folkehelse og samfunnsmedisin

Holmestrand kommune prioriterer bruk av midler til helsefremmende og forebyggende arbeid, noe som gjør det mulig å fortsette tiltak for fysisk aktivitet og forebygging overfor barn, ungdom

og eldre. I tillegg er det prioritert videreføring av ressurser til Folkehelsekoordinator i 40 % stilling. Kommunens Folkehelseprofil blir fulgt opp, statistikken analyseres og grunnlaget vurderes i forhold evt. endringer og etablering av tiltak.

13.12 Holmestrand bo- og behandlingssenter

Virksomheten omfatter følgende tjenester:

- Drift av kommunens lang- og korttidsplasser i institusjon
- Kjøkken og vaskeri
- Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende demente
- Merkantile (Rove)

Tjeneste	Årsverk	Ansatte
Avd. A/D inkl. tjenesteleder og 0,34 tilsynslege	29,90	55
Avd. B/C inkl. tjenesteleder	22,95	42
Dagaktivitet hjemmeboende demente	2,00	5
Vaskeri	1,25	2
Kjøkken	6,10	10
Merkantile Rove	2,80	3
Virksomhetsleder	1,00	1
SUM	66,00	118

Tabellen nedenfor viser beleggsandelen på de ulike tjenestene virksomheten tilbyr:

Sykehjemmet - tall i pst/antall	Perioden 1.1. - 1.10.15
Avdeling A	89
Avdeling B ⁶	107
Avdeling C	98
Avdeling D	94
Antall solgte middager utenfor sykehjemmet	17.511
Dagaktivitetstilbud hjemmeboende demente	100

Aktivitetstall og -indikatorer	2014	2015	2016-2019
Demens/skjermet enhet	22	22	22
Korttid	5	7	7
Langtid	28	28	28
Sum	55	57	57

Det er en endring i forhold til pasienter som skrives ut av sykehuset, pasientene er sykere og med sammensatte og komplekse sykdomsbilder og har større behov for aktiv behandling og pleie. Dette krever økte ressurser og kompetanse. Det gis i dag avansert behandling ved sykehjemmet som tidligere kun ble gitt ved sykehuset.

⁶ Inkludert kjøp av 1 plass i annen kommune

Det endrede pasientgrunnlaget medfører også behov for økte legeressurser (tilsynslege) for å ivareta turnover av syke pasienter hvor sykdomsbildet endres fort- og det drives aktiv behandling i mye større grad enn tidligere. Dette fører til et behov for å ha legeressurser oftere tilgjengelig enn tidligere.

Ved kjøkkenet har man hatt en nærmest dobling av aktiviteten i forhold til noen år tilbake. Det er ikke styrket med ressurser og dette er en stor utfordring. Det er spilt inn til budsjettet en økning i ressurser for å ivareta økte oppgaver og krav til internkontroll.

13.12.1 Prioriterte områder

Kapasiteten ved sykehjemmet ble, som vedtatt i 2014, økt med to senger fra 1. januar 2015. Plassene er korttidsplasser forbeholdt «utskrivningsklare pasienter» fra sykehuset. Dette er pasienter med stort behov for behandling og pleie, og ressursene ble derfor, i tråd med dette, økt for å ivareta en forsvarlig bemanning. Det er jfr. samme vedtak nedsatt en gruppe som ser på muligheten for om- og utbygging ved sykehjemmet til pasientrom.

Gruppen utreder muligheten for å bygge tre nye plasser forbehold pasienter med demens og med behov for forsterket skjerming. Videre er det behov for å kunne isolere pasienter i forhold til smitte (to rom) og også å kunne tilby plasser til lindrende pleie (to rom). Dette er tenkt ivaretatt ved å omdisponere fellesarealer.

Det er en forutsetning at det følger ressurser med slik økning av plasser og at den må være i forhold til de oppgavene som skal ivaretas. Det vil fremmes en politisk sak i løpet av høsten/vinteren 2015/16 i forhold til dette.

Velferdsteknologi er et satsningsområde. Sykehjemmet har deltatt i prosjektet «digitalt natt-tilsyn», dette videreføres sammen med omsorgsboligene i et prosjekt med nytt alarmsystem (digitalt tilsyn). Sporingsteknologi (GPS) er et nytt tilbud, i første omgang for beboerne på sykehjemmet.

Holmestrand bo- og behandlingssenter ønsker å knytte seg til hverdagsrehabiliteringsteamet for å kunne gi pasienter med korttidsplasser og vedtak på rehabilitering et bedre tilbud. Det er viktig at disse pasientene raskt får et godt og kompetent tilbud for raskere å kunne reise hjem, og med bedre livskvalitet. Om teamet starter opp med hverdagsrehabilitering med pasientene allerede på sykehjemmet vil både pasient og personalet vinne på dette.

Deltakelse i «Kvalitetsprosjektet» med fokus på ledelse, organisering, større stillinger, sykefravær, bemanning, kompetanse, bemyndigelse, avvik, ernæring, aktivisering, pårørende og brukermedvirkning blir et fokus i virksomheten.

Det etableres et ferdighetsrom for praktisk trening på ulike prosedyrer og rutiner.

Webmoduler for ressursstyring er innkjøpt og vil innføres i virksomheten. Dette vil på sikt frigjøre tjenestelederne i forhold til tidsbruk og skal bidra til mer tid til oppfølging og ledelse av personalet.

Riktig bruk og full utnyttelse av eksisterende fagprogram og helseregisteret IPLOS, vil fortsatt være et prioritert området i årene fremover. Dette vil være viktig for å kunne dokumentere, rapportere for å gjøre riktig.

14 Tekniske tjenester

Plan og byggesak yter følgende tjenester i et vertskommunesamarbeid med Hof og Re:

- Kommuneplanlegging
- Forvaltning av geodata
- Plan- og byggesaksbehandling
- Oppmålingsforretninger og føring av matrikkelen
- Utbyggingsavtaler etter Plan- og bygningsloven
- Utslippstillatelser og godkjenning av tiltaksplaner etter Forurensningsloven
- Oppgaver av juridisk karakter etter Friluftsløvsloven

Kommunalteknikk yter følgende tjenester:

- Eiendomsforvaltning drift og vedlikehold
- Renhold
- Utleie av kommunale leiligheter og næringseiendommer
- Vann, avløp, renovasjon/vertskommune for VA-planlegging og prosjekter i Hof
- Veivedlikehold
- Parkvesen
- Drift og vedlikehold av kommunale idrettsanlegg
- Parkering og håndhevelse av vegtrafikkloven
- Trafikkhavn, småbåthavn og skjærgårdstjeneste
- Utkjøring av hjelpemidler (tjeneste som utføres for 3k)
- Miljøvernoppgaver etter Forurensningsloven

14.1 Mål for programområdet

- Kommunen har utarbeidet en parkeringsstrategi som motiverer til bruk av kollektivtransport.
- Det er etablert ladestasjon for elbiler i Holmestrand sentrum.
- Ny vei fra Kleivan til Sjøskogen er anlagt.
- Trafikksikkerhetsplanens prioriterte tiltak er gjennomført. Planen er rullert/oppdatt.
- Standarden på kommunale veier er bedret.
- Det er bygd nye flerbrukshaller ved Ekeberg og Botne skoler.
- Alle kommunale bygg er tilstandsvurdert, og prioriterte vedlikeholds- og renoveringsarbeider er gjennomført.
- Holmestrand renseanlegg er klargjort for å overta avløpsvann fra Sande kommune.
- Det er utarbeidet områdeplan for Krana og indre havnebasseng.
- Grunnkartene for Holmestrand, Hof og Re er oppdatert etter flyfotografering.
- Alle gjeldende reguleringsplaner i Holmestrand er digitalisert etter gjennomført oppheving av foreldete planer.

14.2 Byutvikling

Kommunen har inngått intensjonsavtale med Holmestrand Utvikling (bystyresak 112/11) og stilt seg bak fylkeskommunens beslutning om stenging av Holmestrandstunnelen som ledd i en ønsket byutvikling. Sentrale premisser er stenging av Langgaten for biltrafikk mellom Tordenskjoldsgate og Weidemannsgate og anlegg av ny fylkesvei i den nedlagte jernbane-traséen.

Kommunen samarbeider med fylkeskommunen om en finansieringsstrategi der omfanget av Jernbaneverkets (JBV) opprydding avklares først. Bystyret tok stilling til et tilbud fra Jernbaneverket i bystyresak 073/15 behandlet 09.09.15. Vegvesenet er engasjert av fylkeskommunen til å planlegge veien. Reguleringsarbeidet er gjenopptatt høsten 2015 med fylkeskommunen som tiltakshaver og vegvesenet som forslagsstiller. Kommunen deltar med planleggerressurs.

Når flytting av veien er fullfinansiert, forventes det at Holmestrand Utvikling setter i gang nødvendig omregulering i forhold til gjeldende reguleringsplan for 5 kvartaler. Alternativt kan planarbeidet gjøres som en områderegulering i regi av kommunen.

Fylkeskommunen har besluttet å stenge Holmestrandstunnelen og lagt den ut for salg til egnet etterbruk, som kan kombineres med forutsatt funksjon som rømningstunnel for jernbanen. Det arbeides nå med et skitunnelprosjekt, som kan utløse endret arealbruk i begge endene av tunnelen. Fylkeskommunen er grunneier, og kommunen er planmyndighet.

Heis i fjell vil bli realisert i løpet av planperioden og skal stå ferdig samtidig med åpningen av ny stasjon inne i fjellet. Kommunen skal eie og drifte heisen og må sette av ressurser til detaljprosjektering og driftsplanlegging i samarbeid med Jernbaneverket. Det foreligger avtale mellom kommunen, Jernbaneverket og fylkeskommunen om finansiering av heisprosjektet.

En ny forbindelse til byen fra Holmestrandsplataået mellom Søndre Kleivan og Sjøskogen er innarbeidet i revidert kommuneplan vedtatt i bystyret 17.06.15. Detaljprosjekteringen er satt i gang og setter spørsmålstegn ved noen av forutsetningene, som lå til grunn for trasévalget i kommuneplanen. Resultatet rapportertes til bystyret i løpet av høsten 2015. Det videre planarbeidet avventer bystyrets behandling.

14.3 Vertskommunesamarbeid om vann og avløp i Hof

Holmestrand er bedt om å være vertskommune for VA-ingeniør i Hof. Avtalen legges fram for godkjenning i desember 2015 og avløses forhåpentligvis av en kommunesammenslutning med Hof.

14.4 Fortettingsstrategi

Som en oppfølging av Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) utarbeides en strategi mht. hvor fortetting bør skje og hvor det ikke bør skje.

14.5 Vann, avløp, renovasjon

VAR er et selvkostområde, og skal både regnskaps- og budsjettmessig gå i balanse.

Det er kommunens hovedoppgave å sikre pålitelig drift av avløpsnett og avløpsrenseanlegget i henhold til myndighetenes krav samt effektiv distribusjon av nok vann og godt vann til kommunens abonnenter.

I det siste året ble det gjennomført omfattende investeringer i kommunens ledningsnett for å redusere mengde fremmedvann inn på avløpsnett. Redusert og jevnere belastning av avløpsnett vil i sin tur bedre rensgraden ved rensanlegget.

I planperioden gjennomføres et felles prosjekt med Sande kommune for å ta imot avløpsvann fra Sande. Dette medfører en oppgradering av kommunens rensanlegg, arbeidene er påbegynt og fortsetter i periode 2016-2018. Det er etablert nytt inntakskammer. Sjøledning mellom Sande og Holmestrand er byget og det overføres fra høsten 2015 ca. 10l/s fra Sande. I løpet av 2018 må et biologisk rensetrinn være på plass og da kommer det mer avløpsvann fra Sande.

For at Sande skal tilkoples avløpsvann til rensanlegget må fremmedvann fjernes fra Holmestrand avløpsledninger. I det siste året ble det gjennomført omfattende investeringer i kommunens ledningsnett for å redusere mengde fremmedvann inn på avløpsnett. Redusert og jevnere belastning av avløpsnett vil i sin tur bedre rensgraden ved rensanlegget.

14.6 Eiendomsforvaltning.

Kommunens eiendomsmasse består av barnehager, skoler, helse og sosiale institusjoner og andre spesialbygg, samt boliger, kontorbygg, tomter, friarealer og veier.

I 2015 ble alle kommunale bygg tilstandsvurdert. Rapportene danner grunnlag for prioriterte vedlikeholdsplaner. Det er økt fokus på vedlikehold av bygningsmassen i henhold til myndighetenes krav for brannsikring.

14.7 Havn

Holmestrand havn består av trafikkhavn, småbåthavn og gjestehavn:

- Trafikkhavnen driftes av Holmestrand kommune og består hovedsakelig av drift av ferjekai.
- Småbåthavnen driftes av Holmestrand Småbåthavn DA.
- Gjestehavn styres av Holmestrand kommune, men den daglige driften gjennomføres av Holmestrand Småbåthavn DA etter gjeldene driftsavtale.

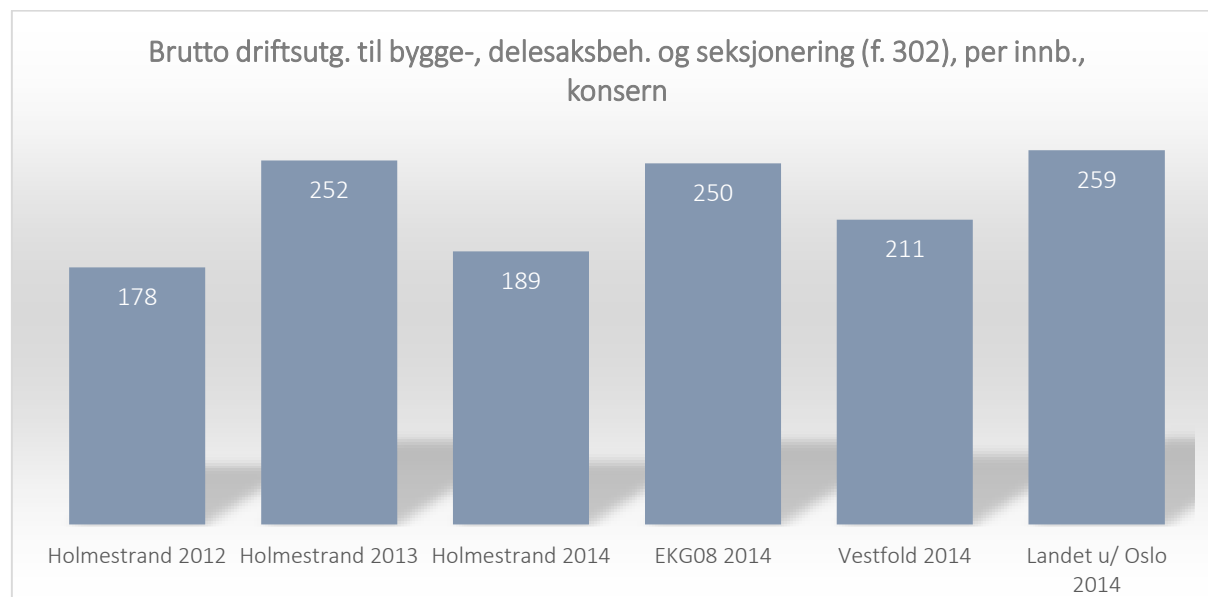
Holmestrand kommune har det overordnede tilsynsansvar for alle havneanlegg og landfaste innretninger i tilknytning til Holmestrand havn.

14.8 Økonomiske rammer for programområdet

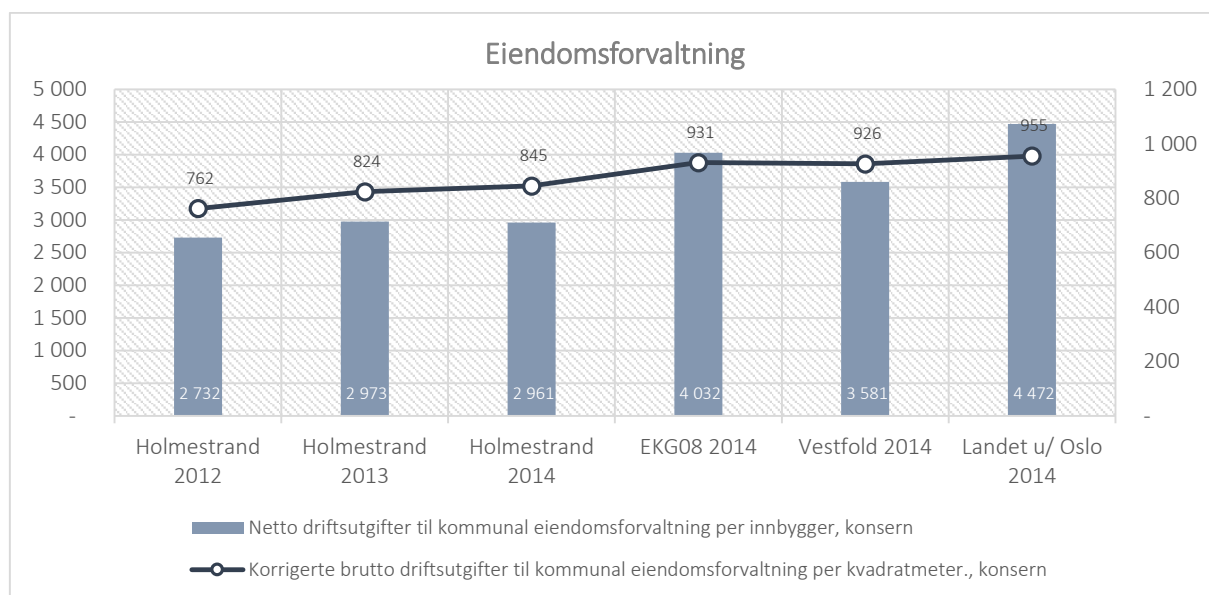
Tekniske tjenester Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
<i>Plan og bygg</i>						
Utgifter	13 087	16 419	16 477	16 477	16 477	16 477
Inntekter	-9 236	-11 397	-11 959	-11 959	-11 959	-11 959
Netto driftsutgifter	3 850	5 021	4 518	4 518	4 518	4 518
<i>Kommunalteknikk</i>						
Utgifter	92 476	97 097	96 741	97 466	96 251	96 151
Inntekter	-52 450	-52 910	-51 439	-51 439	-51 439	-51 439
Netto driftsutgifter	40 026	44 187	45 302	46 027	44 812	44 712
<i>Programområde Tekniske tjenester</i>						
Utgifter	105 563	113 516	113 218	113 943	112 728	112 628
Inntekter	-61 686	-64 307	-63 398	-63 398	-63 398	-63 398
Netto driftsutgifter	43 877	49 209	49 820	50 545	49 330	49 230

14.9 Nøkkeltall for programområdet

Etter en nedgang fra 2013 til 2014 ligger nå utgifter per innbygger til bygge-, delesaksbehandling og seksjoner i Holmestrand lavere enn de andre kommunegjennomsnittene.

Når det gjelder utgifter til eiendomsforvaltning, jfr. grafen nedenfor, ligger Holmestrand lavt både når det gjelder netto driftsutgifter per innbygger, som sier noe om kommunens prioritering av området, og når det gjelder korrigerte brutto driftsutgifter per m², som sier noe om kommunens effektivitet/produktivitet (det kan også være et resultat av at området nedprioriteres).

14.10 Årsgebyr for 2015 – vann og avløp

Årsgebyrene for vann, avløp og renovasjon har kun mindre endringer i 2016 i forhold til 2015. Avløpsgebyrene økes med 2,7 pst som i sin helhet er forventet prisvekst. Vann- og renovasjonsgebyrene forblir uendret og holdes lave for å redusere fond som er bygd opp av tidligere års overskudd.

Feiegebyrene er redusert med 25 pst grunnet lavere utgifter til Vestfold interkommunale brannvesen og for å redusere fond bygget opp av tidligere års overskudd. Det vises til selvkostprinsippet hvor eventuelt overskudd eller underskudd etter selvkost avregnes mot de bundne selvkostfondene for henholdsvis vann og avløp, samt renovasjon og feing, hvor gebyrinntektene justeres slik at det innenfor en 3-5 års periode skal gå i balanse.

Boligstørrelse 0 – 70 kvadratmeter

Vanngesbyr	1 733,00	Abonnement + forbruk
Avløpsgebyr	2 477,00	Abonnement + forbruk
Renovasjonsgebyr	2 235,00	Standard renovasjon
Feiegebyr	159,50	Per pipeløp
Merverdiavgift	1 651,13	
Tilsyn av ildsted	141,00	
Sum per år	8 396,63	Inkl. mva.

8 396,63 kroner/4 terminer per år = 2 099,16 kroner per termin (kvartal).

Boligstørrelse 71 - 300 kvadratmeter

Vanngebyr	2 981,00	Abonnement + forbruk
Avløpsgebyr	3 951,00	Abonnement + forbruk
Renovasjonsgebyr	2 235,00	Standard renovasjon
Feiegebyr	159,50	Per pipeløp
Merverdiavgift	2 331,72	
Tilsyn av ildsted	141,00	
Sum per år	11 799,60	Inkl. mva.

11 799,60 kroner/4 terminer per år = 2 949,90 kroner per termin (kvartal).

Gebyrene innkreves i 4 terminer:

1. termin: Forfall 20. februar
2. termin: Forfall 20. mai
3. termin: Forfall 20. august
4. termin: Forfall 20. november

Se også vedlagt selvkostmodell og gebyrregulativ bakerst i dokumentet.

15 Kultur

Alle innbyggere gis mulighet til å oppleve kunst- og kulturaktiviteter gjennom tilrettelegging, initiering, støtte og samarbeid. Det skapes og videreutvikles et rikt og mangfoldig kulturliv og attraktivt fritidstilbud for kommunens innbyggere og tilreisende.

15.1 Kulturpolitikken utgangspunkt

Kultur blir ofte sett som «limet i samfunnet». Kultur har mange muligheter for å binde mennesker sammen, forsterker tilhørighet til folk og steder og gir meningsfulle fritidsaktiviteter og fysisk aktivitet.

Men kultur har større potensiale enn det. Ved å legge til rette for, stimulere og initiere til et rikt og mangfoldig kulturliv i kommunene gis innbyggerne ikke bare mulighet til å utvikle seg flersidig, utdanne seg og reflektere over samfunnet vi lever i. Kulturvirksomhet har også en dannelses og siviliseringseffekt. Kulturtilbud gir familier mulighet til å oppleve ting sammen: å se forestillinger, å gå turer i marka, å lære mer om historien på museer osv. Et godt kulturtilbud gjør en kommune til et attraktivt sted å bo og kan dermed bidra i stor grad bidra til by- og stedsutvikling.

Kulturlivet utgjør i tillegg en nødvendig infrastruktur for demokrati og ytringsfrihet. Å styrke mangfoldet i kulturlivet innebærer derfor en styrking av demokratiet. Kulturtilbudet har stor betydning for den enkelte som kilder til kunnskap og samfunnsforståelse. Gjennom å delta i kulturaktiviteter tilegner det enkelte individ seg en ytringskompetanse som gir grunnlag for deltakelse i samfunnslivet.

15.2 Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken gir alle barn, uansett økonomi og foreldres interesse, mulighet til å oppleve profesjonell kunst og kultur av høy kvalitet og å være skapende utøver selv. Forskning viser at opplæring i kulturfag gir bedre resultater i andre fag. Kulturkontoret samarbeider med skolene for å gi kunst og kultur økt fokus i en hektisk skolehverdag. Egne skapende aktiviteter styrker barnas evne til å samarbeide, tenke nytt og å uttrykke seg kunstnerisk. Å oppleve profesjonelle produksjoner i form av teaterforestillinger, konserter, utstillinger, film og sette disse opplevelsene i en kontekst, styrker barnas refleksjonsevne og gir dem erfaringer som berører både hodet og hjertet.

15.3 Samarbeid med lokale organisasjoner

Kulturkontoret støtter det frivillige kultur- og idrettslivet gjennom tilskudd, veiledning, koordinering og informasjon. Gjennom kulturrådet og idrettsrådet har kulturkontoret tett kontakt med frivillige lag og foreninger.

Kulturkontoret samarbeider med idrettsforeningene om tilrettelegging for økt fysisk aktivitet og gode idrettsarenaer. Kulturkontoret samarbeider med Vestfoldmuseene og frivillige lokale organisasjoner om bevaring og formidling av Holmestrandts historie.

15.4 Den kulturelle spaserstokken

Den kulturelle spaserstokken er et etablert tiltak med profesjonelle kunst- og kulturtilbud for eldre, i samarbeid med Andebu, Re og Hof kommuner. Prosjektet «omsorgssang» innføres på sykehjem og integreres i vanlige behandlingsopplegg, uten store ekstrakostnader. Samarbeid mellom musikkterapeut Sarita Wallumsrød og ansatte i innføring og utvikling av musikktiltak gir best resultater over tid. De ansatte gis derfor kurs og kompetansebevis i omsorgssang. Målet er å få kartlegging av musikkpreferanser inn i Profil: Når pasientene får plass på sykehjemmet, er favorittmusikk like viktig å få kartlagt som hvilke medisiner de bruker. Omsorgssang gir økt trivsel hos både ansatte og de som mottar omsorgstjenester, omsorgssang kan gi reduksjon av medisinbruk og føre til mindre sykefravær hos de ansatte.

15.5 Nord-Jarlsberg kulturskole

Den interkommunale kulturskolen for Re, Hof og Holmestrand utvikles videre til et kulturelt ressursentrum for kommunene.

15.6 Bibliotek

Bystyret vedtok i juni 2015 å inngå en leieavtale med Holmestrand Utvikling AS til lokalisering av et nytt bibliotek. Utformingen av det nye biblioteket skal bygge på tre hovedmålsettinger:

1. Bibliotekloven fra 2014 der formålsparagrafen lyder:
 - Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet.
 - Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.
 - Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.
2. Holmestrand kommunes visjon for framtidens bibliotek, der funksjonene som møteplass, litteraturhus og samfunnsarena styrkes. Biblioteket skal være et attraktivt, synlig og pulserende hjerte i byen. Biblioteket skal framstå med et stort åpent publikumsareal der samlinger og lese-/møteplasser er spredd i forskjellige avdelinger. Det planlegges et sentralt betjeningspunkt og et stort multifunksjonelt rom til for eksempel barneforestillinger, forfatterbesøk, konserter, debatter, seminarer, filmvisninger, datakurs og større møter. En kafé der man kan lese aviser og tidsskrifter, møterom i ulike størrelser

og gode arbeidsplasser til de ansatte hører til.

3. Selvbetjening og et meråpent bibliotek vil gjøre biblioteket bedre tilgjengelig, også utenom betjente åpningstider.

I 2016 vil den nåværende samlingen gjennomgå og aktualiseres. Den skal også tilpasses kravene til et meråpent bibliotek, dvs. teknisk tilpasning. Investering i et nytt biblioteksystem er derfor nødvendig. Den største utfordring er personalet: den nåværende bemanning er for liten til å kunne yte god service overfor publikum og samtidig ha tid til å fornye samlingen og systemene. En opptrapping av antall kompetente ansatte er derfor et must.

15.7 Biorama

Oppgraderingen av Biorama har blitt satt i gang i 2008. Først fikk foaje og scene en oppgradering og maskinrommet ble tatt i bruk som samlingslokale. I 2014 ble ventilasjon, varme, elektrisitet, tak og fasade prioritert. Ombygging av kjeller til øvelsesrom og utvidede artistgarderober står for tur i vinter 2015/16.

Biorama som kulturhus trenger et mangfoldig tilbud bestående av amatørkultur, aktiviteter og profesjonelle produksjoner. Den økonomiske risikoen knyttet til artisthonorarer er stor, og ofte ikke forsvarlig innenfor de nåværende rammene. Overskudd fra billettinntekter settes på fond øremerket profesjonelle produksjoner i Biorama.

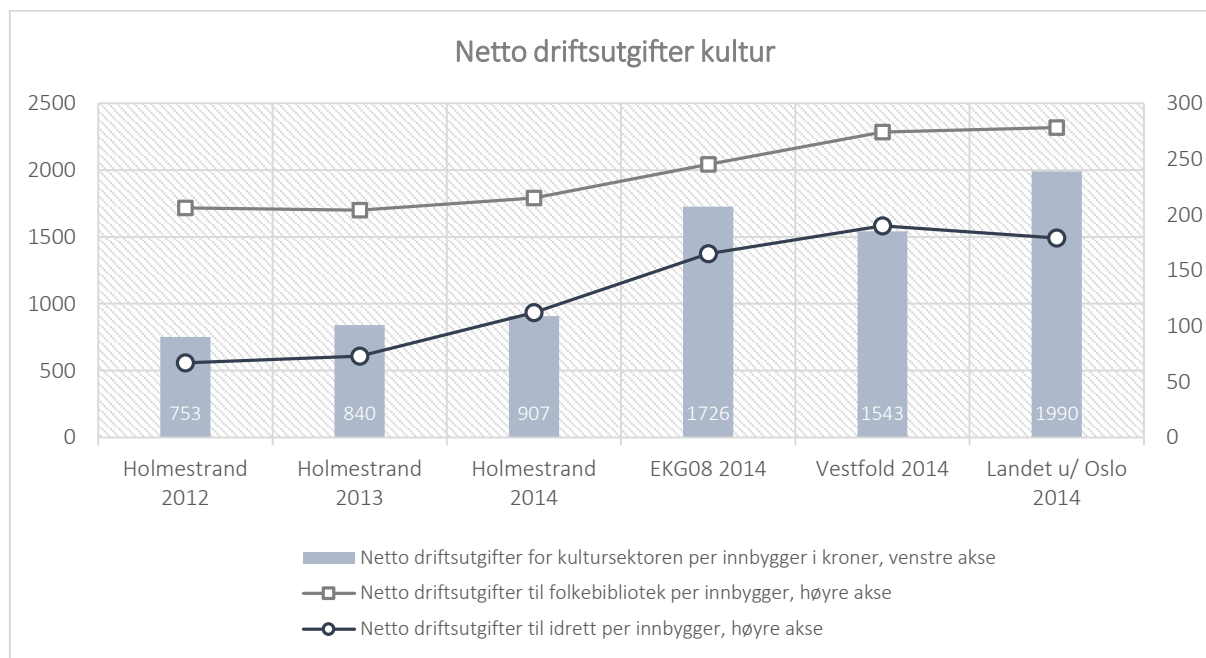
Medvirkning av ungdommer i lokale prosesser som angår aldersgruppen ivaretas av Ungdomsrådet, som består av elever fra Gjøklep ungdomsskole og Holmestrand videregående skole. Undersøkelsen «Ungdata» er utgangspunkt for ungdommer i utdypning av mange ungdomsrelaterte temaer.

15.8 Økonomiske rammer for programområdet

Kultur Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Utgifter	10 062	10 637	10 898	10 898	10 898	10 898
Inntekter	-1 309	-1 023	-1 035	-1 035	-1 035	-1 035
Netto driftsutgifter	8 753	9 614	9 863	9 863	9 863	9 863

15.9 Nøkkeltall for programområdet

Kulturområdet er kanskje det tjenesteområdet hvor Holmestrand avviker mest i forhold til andre kommuner. Dette har blitt presentert i ulike sammenhenger de siste årene. Grafen nedenfor viser netto driftsutgifter til kultursektoren generelt, samt til folkebibliotek og idrett spesielt.

Utgifter til kultur i Holmestrand ligger fortsatt lavt, og langt under de andre kommunegjennomsnittene, selv om det har vært en økning fra 2013 til 2014.

16 Hovedoversikt drift

Hovedoversikt drift Tall i 1000 kr	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	-23 836	-23 918	-24 564	-24 564	-24 564	-24 564
Andre salgs- og leieinntekter	-70 493	-67 162	-70 188	-71 438	-72 638	-73 338
Overføringer med krav til motytelse	-82 349	-69 184	-70 330	-70 330	-70 330	-70 330
Rammetilskudd	-252 697	-254 286	-254 986	-256 600	-256 600	-256 600
Andre statlige overføringer	-24 692	-17 052	-18 708	-18 732	-18 268	-17 710
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	-224 148	-234 889	-255 048	-255 048	-255 048	-255 048
Eiendomsskatt	-8 841	-10 500	-10 500	-10 500	-10 500	-10 500
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-687 055	-676 991	-704 323	-707 211	-707 947	-708 089
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	315 724	321 504	334 425	336 675	335 891	336 037
Sosiale utgifter	95 436	107 675	102 931	104 991	106 485	107 680
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	61 062	62 354	62 529	62 919	61 704	61 954
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	113 768	126 961	130 857	130 178	130 313	130 363
Overføringer	45 950	32 071	34 759	35 183	34 891	34 357
Avskrivninger	26 436	26 330	26 330	26 330	26 330	26 330
Fordeelte utgifter	0	-21	-22	-12	-22	-22
Sum driftsutgifter	658 376	676 874	691 810	696 265	695 592	696 699
Brutto driftsresultat	-28 680	-117	-12 513	-10 946	-12 355	-11 390
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	-20 711	-8 660	-11 366	-11 842	-12 317	-12 792
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 832	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100
Mottatte avdrag på utlån	-32	-100	-100	-100	-100	-100
Sum eksterne finansinntekter	-22 575	-11 860	-14 566	-15 042	-15 517	-15 992
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	17 412	16 023	17 611	19 797	21 342	22 837
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 744	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300
Avdrag på lån	23 248	18 677	23 918	26 859	28 957	31 036
Utlån	63	120	120	120	120	120
Sum eksterne finansutgifter	42 467	38 120	44 949	50 076	53 719	57 293
Resultat eksterne finanstransaksjoner	19 892	26 260	30 383	35 034	38 202	41 301
Motpost avskrivninger	-26 436	-26 330	-26 330	-26 330	-26 330	-26 330
Netto driftsresultat	-35 223	-187	-8 460	-2 242	-483	3 581
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-38 544	-21 511	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-4 000	-1 000	0	-1 159	-2 918	-6 982
Bruk av bundne fond	-3 398	-8 217	-7 957	-7 957	-7 957	-7 957
Sum bruk av avsetninger	-45 941	-30 729	-7 957	-9 116	-10 875	-14 939
Overført til investeringsregnskapet	0	308	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	46 593	29 533	13 942	8 882	8 882	8 882
Avsatt til bundne fond	13 060	1 076	2 476	2 476	2 476	2 476
Sum avsetninger	59 653	30 916	16 418	11 358	11 358	11 358
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-21 511	0	0	0	0	0

17 Spillemiddelsøknader 2016

Idrettsrådet har behandlet søknadene i sitt møte 4. november 2015 og prioritert dem i følgende rekkefølge:

Ordinære anlegg:

1. Klubbhus Tennis - Holmestrand Tennisklubb - fornyet søknad
2. Garasjetilbygg - Gullhaug IL
3. Botnestua snøproduksjon trinn 4 - Botne Skiklubb
4. Brannåsen Turisthytte tilbygg - Holmestrand og Omegn Turistforening
5. Overnattingshytte Ødegaardbua - Holmestrand Kommune

Nærmiljøanlegg:

1. Barlinveien Parkourpark - Holmestrand kommune - fornyet søknad
2. Botnestua Orienteringskart, oppdatering – Botne Skiklubb Orientering
3. Holmestrand sentrum Orienteringskart, nytt kart – Botne Skiklubb Orientering
4. Bergskogen Orienteringskart, oppdatering – Botne Skiklubb Orientering
5. Hillestad Turkart, nytt kart – Botne Skiklubb Orientering / Hillestad Utvikling

Anleggstype	Kostnad	Finansiering		
Ordinære anlegg		Kommune	Spillemidler	Egne
Klubbhus Tennis	1 390 000		465 000	925 000
Gullhaug Garasjetilbygg	495 000		165 000	330 000
Botnestua snøproduksjon trinn 4	1 782 000		594 000	1 188 000
Overnattingshytter:				
Brannåsen tilbygg	2 162 151		720 000	1 442 151
Ødegaardbua kystledhytte	1 593 375	1 073 375	520 000	
Nærmiljø anlegg				
Barlinveien Parkourpark	875 000	600 000	275 000	
Botnestua O-kart oppdatering	82 375		35 000	47 375
Holmestrand sentrum O-kart	225 000		105 000	120 000
Bergskogen O-kart oppdatering	111 250		55 000	56 250
Hillestad Turkart	185 000		90 000	95 000
Sum investeringer	8 901 151	1 673 375	3 024 000	4 203 776

18 Budsjettendringer per programområde

Tabellene nedenfor viser reelle budsjettendringer på tjenesteproduserende virksomheter, utover det som følger av pris- og lønnsvekst.

<i>Administrasjon</i>	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Områdeplan Krana/indre havn	0	-500	-500	-500
Kommune- og stortingsvalg	-350	-150	-350	0
IKT lisenser	500	500	500	500
Brukerstøttesystem IKT (TMS)	100	100	100	100
Sum administrasjon	250	-50	-250	100

<i>Barnehage</i>	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Økt antall barnehageplasser	2 000	4 000	4 000	4 000
Leie av paviljong Knutseskogen	150	150	100	100
Leie av paviljong Gullhaug	150	150	100	0
1 årsverk barnehager - helårseffekt fom 2016	350	350	350	350
1 årsverk spesialpedagog	700	500	300	300
Sum barnehage	3 350	5 150	4 850	4 750

<i>Skole</i>	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Lærerstiller Gjøllep	0	1 350	2 700	2 700
Felles læreboksamling barnetrinnet	1 000	0	0	0
Sum skole	1 000	1 350	2 700	2 700

<i>HSO</i>	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Tiltak enslige mindreårige flyktninger	-300	-500	-600	-600
Mottak av flyktninger	1 800	1 610	1 318	784
Økonomisk sosialhjelp/KVP	700	700	700	700
Ruskonsulent - psykisk helse	0	640	640	640
Miljøterapeut - psykisk helse	0	640	640	640
Kreftkoordinator hjemmetjenesten	126	315	315	315
Hverdagsrehabilitering	200	400	600	800
Omsorgslønn	200	200	200	200
Skauveien avlastning - netto utgifter	1 981	1 981	1 981	1 981
Økt bemanning Svingen akt.senter	805	805	805	805
Kjøp av plasser Veksthuset	190	475	760	760
Innsparing ved samlokalisering nye boliger for funk.h.	-250	-1 500	-1 500	-1 500
Brukerstyrt personlig assistent-ordningen	711	1 011	1 329	1 329
Helsesøster for eldre - 20 pst stilling	100	100	100	100
Psykisk helsetjeneste for barn og unge	630	630	630	630
Kommunefysioterapeut for barn og unge	200	200	200	200
Folkehelsetiltak	120	120	120	120

<i>HSO</i>	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Egenandel psykolog i samarbeid med Re kommune	139	139	139	139
Dagaktivitetstilbud for demente	746	746	746	746
Økt tilsynslege sykehjemsbeboere	335	335	335	335
IKOS - felles HSO	0	65	65	65
Kommunalt akutt døgntilbud	1 300	1 350	1 400	1 450
Sum HSO	9 733	10 462	10 923	10 639

<i>Teknisk</i>	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Fellesutgifter nytt bibliotek	100	250	250	250
Husleie nytt bibliotek ⁷	325	1 300	1 300	1 300
Tilstandsanalyse kommunale bygg	0	-400	-600	-600
Strakstiltak kommunale bygg	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Gatelys	915	915	0	0
1 stilling Kommunalteknisk	540	540	540	540
Bruk av selvkostfond vertskommune Plan og bygg	-390	-390	-390	-390
Bruk av selvkostfond VAR	-568	-568	-568	-568
Eikeren vannområde	35	35	35	35
Sum teknisk	-543	182	-933	-933

<i>Kultur</i>	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Biblioteksjef i 100 pst stilling	126	126	126	126
Sum kultur	126	126	126	126

⁷ Bibliotek er en tjeneste som ligger under programområde kultur. I Holmestrand er imidlertid alle husleieutgifter, utgifter til strøm osv. på kommunen egne og leide bygg lagt til Kommunalteknikk, og utgiftene til det nye biblioteket er derfor innarbeidet i budsjettet til Kommunalteknikk.

19 Gebyrregulativ tekniske tjenester

19.1 Gebyrregulativ for vann, avløp og slam

Rammer for gebyrberegning

- Gebyrinntektene skal ikke overstige kommunens kostnader, men kan avregnes over en 4 års periode.
- Gebyrberegning baseres på lov om kommunale vass- og kloakkavgifter av 31.mai 1974, forskrift om vann- og avløpsgebyrer fra miljøverndep. (T-1344), og retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester fra KRD (H-2140).
- Utdypende informasjon til foreliggende gebyrregulativ finnes i Holmestrand kommunes forskrift om vann- og avløpsgebyrer.
- Arealet beregnes som bruksareal BRA [m²] etter NS 3940.
- Alle priser tillegges mva.

1. Engangsgebyr for tilknytning

Engangsgebyr betales ved tilknytning til offentlig vann- og /eller avløpsledningsnett.

Gebyrsatsene gjelder både for næringsbygg, boliger og fritidseiendommer.

For boliger beregnes gebyret separat for den enkelte boenhet.

Gebyrsatsen er lik for bolig og næring, og er uavhengig av byggets areal (flat sats).

Engangsgebyr for tilknytning	Vann	Avløp
Bolig og næring	Kr 10.000,-	Kr 10.000,-

Det beregnes ikke tillegg i tilknytningsgebyr ved tilbygg/påbygg.

2. Årsgebyr

Årsgebyret er todelt og består av abonnementsgebyr (fast del) jf. punkt 2.1, og et forbruksgebyr (variabel del) jf. punkt 2.2. Forbruksgebyret beregnes enten ut fra målt forbruk, eller stipuleres etter boligens/bygningens størrelse/areal.

2.1 Abonnementsgebyr (fast del)

Abonnementsgebyret differensieres etter brukerkategori:

- Abonnementsgebyr for næring betales av næringseiendom, offentlige virksomhet, forsamlingslokaler, o.l.
- Abonnementsgebyr for bolig betales av øvrige abonnenter, f.eks. helårsbolig og fritidsbolig. Abonnementsgebyrer beregnes pr. boenhet.

Abonnementsgebyr:	Vann	Avløp
Næring, med måler	Kr 1 233,- pr. abonnent	Kr 1 847,- pr. abonnent
Næring, uten måler (Fastsett ut fra areal pr. påbegynt 100 m ²)	Kr 309,- pr. 100 m ²	Kr 461,- pr. 100 m ²
Bolig, kategori 1 (0-70 m ²)	Kr 735,- pr. abonnent	Kr 1 284,- pr. abonnent
Bolig, kategori 2 (71-300 m ²)	Kr 984,- pr. abonnent	Kr 1 565,- pr. abonnent
Bolig, kategori 3 (over 300 m ²)	Kr 1 233,- pr. abonnent	Kr 1 847,- pr. abonnent

2.2 Forbruksgebyr (variabel del)

Forbruksgebyret beregnes på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Abonnenter som benytter vann i næringsøyemed og offentlig virksomhet skal normalt benytte vannmåler for å fastsette gebyret. For hovedmengden av de øvrige abonnentene, fastsettes gebyret ut fra stipulert forbruk. Både abonnenten og kommunen kan kreve at forbruksgebyret fastsettes ut fra målt forbruk.

Målt forbruk

Vannforbruket fastsettes med en vannmåler. Avløpsmengde regnes lik vannmengde. Unntak fra dette må dokumenteres av abonnenten.

Gebyrberegningen fastsettes slik: målt forbruk [m³] * enhetspris [kr/m³] = forbruksgebyr.

Enhetspris for vann:	Enhetspris for avløp :
Kr 9,99 pr. m ³	Kr 11,93 pr. m ³

Stipulert forbruk

For abonnenter som ikke har vannmåler, stipuleres forbruksgebyret ut fra byggets areal. For bolig beregnes arealet separat for den enkelte boenhet.

Forbruksgebyr bolig:	Vann	Avløp
Kategori 1 - (0-70 m ²)	Kr 999,- pr. abonnent	Kr 1 193,- pr. abonnent
- Bolig/Boenhet		
- Fritidseiendom (uansett areal)	(Stipulert ut fra areal: 100 m ³ * kr 9,99 pr. m ³)	(Stipulert ut fra areal: 100 m ³ * kr 11,93 pr. m ³)
- Vannpost (uansett areal)		
Kategori 2 - (71-300 m ²)	Kr 1 998,- pr. abonnent	Kr 2 386,- pr. abonnent
- Bolig/Boenhet	(Stipulert ut fra areal: 200 m ³ * kr 9,99 pr. m ³)	(Stipulert ut fra areal: 200 m ³ * kr 11,93 pr. m ³)
Kategori 3 - (over 300 m ²)	Kr 2 997,- pr. abonnent	Kr 3 579,- pr. abonnent
- Bolig/Boenhet	(Stipulert ut fra areal: 300 m ³ * kr 9,99 pr. m ³)	(Stipulert ut fra areal: 300 m ³ * kr 11,93 pr. m ³)
Forbruksgebyr næring:	Vann	Avløp
Stipulert ut fra arealsteg på 100 m ² (Beregnes pr. påbegynt 100 m ²)	Kr 999,- pr. 100 m ² (Stipulert ut fra areal: 100 m ³ * kr 9,99 pr. m ³)	Kr 1 193,- pr. 100 m ² (Stipulert ut fra areal: 100 m ³ * kr 11,93 pr. m ³)

3. Installasjon og avlesning av vannmåler

Abonnenten må selv bekoste installasjon og vedlikehold av vannmåler. Installasjon skal utføres av godkjent rørlegger. Vedlikehold og utskifting av vannmåleren skjer etter kommunens anvisning.

Abonnenten leser av målerstand og sender utfylt måleravlesningskort til kommunen til fastsatt tidspunkt. Hvis grunnlag for å fastsette forbruket mangler, kan kommunen stipulere forbruket. Hvis kommune selv må foreta avlesning påløper et avlesningsgebyr.

Avlesningsgebyr: kr 250,- pr. avlesning.

4. Tømming av slam fra slamavskiller/septiktank

Slamavskiller/Septiktank blir tømt hvert 2. år. Abonnentene faktureres årlig med halvparten av gebyret. Gebyret varierer avhengig av tankens størrelse.

Tømmegebyr pr. tank:

- Tømmevolum til og med 3 m³: kr 1200,- pr. år
- Tømmevolum over 3 m³: kr 413,- pr. m³ pr. år

5. Tømming av tette oppsamlingstanker

Tette oppsamlingstanker blir tømt ved behov. Kunden bestiller selv tømming fra leverandøren. Oppgjør skjer direkte mellom kunde og leverandør.

Hvis kunder som har tett tank ønsker å være registrert som abonnent hos kommunen, trer kunden inn i ordningen som brukes for slamavskiller/septiktank med hensyn på tømmefrekvens og gebyrsats (jf. punkt 4).

6. Midlertidig tilknytning av vann og avløp

Eier/fester av eiendom som midlertidig knyttes til kommunens vann- og avløpsanlegg, skal betale abonnementsgebyr og forbruksgebyr etter gjeldende regler for næringsvirksomhet, se pkt. 2.1 og 2.2. Det betales ikke engangsgebyr for tilknytning ved midlertidig bruk, men kommunens eventuelle kostnader ved tilknytning og frakopling belastes utbygger ev. eier/fester av eiendommen.

For innbetaling av gebyrene henvises det til Forskrift om vann- og avløpsgebyrer for Holmestrand kommune § 11.

19.2 Gebyrregulativ for husholdningsrenovasjon

19.2.1 Grunnlag for gebyrregulativet:

- Forurensningsloven og forarbeidene til denne, samt veileder fra SFT, TA-2001/2004 «Veileder om beregning av kommunale avfallsgebyr».
- En felles modell for renovasjonsgebyrer i Vesar-kommunene.
- Et system som skal stimulere til bedre avfallssortering og avfallsreduksjon.
- Gebyrene differensieres.

- Alle kostnadene skal dekke av gebyrinntektene (selvkost).
- Gebyrregulativet gjelder kun for husholdningsrenovasjon og ikke næringsavfall

Ut fra selvkostprinsippet kan det utledes at brukeren (eller brukergrupper) skal betale hva det faktisk koster å betjene en eiendom med den konkrete tjenesten, jf. forarbeidene til Forurensningsloven – Ot.prp nr. 11(1979-80). Muligheten til å differensiere gjøres ut fra en erkjennelse av at det faktisk kan være ulik kostnad med å yte samme tjeneste til ulike grupper av brukere. Videre bruker kommunene differensierte gebyrer for å bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning.

19.2.2 Avfallsreduksjon og økt gjenvinning

- Fellesløsninger (deler beholdere)
- Delt abonnement (deler volum)
- Hjemmekompostering
- Prinsippet med å la restavfallsvolumet være dimensjonerende for gebyret.

19.2.3 Ulikheter i faktisk kostnad ved å yte tjenesten

- Gangtillegg
- Sommerrenovasjon
- På grunn av størrelse (hybler)
- Enslige/eldre

I tillegg til elementene over, er det nødvendig å ha med gebyrsatser for en del tjenester/sanksjoner som ikke er differensiert:

- Ekstrasekker
- Tømming utenom vanlig rute
- Tilleggsgebyr for mangelfull sortering

19.2.4 Fellesløsninger - rabattordning på 15 %

Dette er situasjoner der flere enheter (abonnenter) har felles beholdere. Beholderstørrelsen vi bruker til fellesløsninger er 240 L, 360 L, 660 l og 1000 L.

Tabellen nedenfor viser ulike volumer abonnentene har til disposisjon i fellesløsninger:

Det er litt ulike kostnader knyttet til fellesløsninger sammenlignet med et standardabonnement for en enebolig med 4 x 140 L volum. Kostnadene knytter seg til kapitalkostnader, tømmekostnader og behandlingskostnader.

19.2.5 Delt abonnement - rabattordning på 35 %

Her deler 2 (eller flere) abonnenter selve volumet, ikke bare beholdere. Det vanlige er at 2 naboer klarer seg med ett sett 4x140 L i stedet for hvert sitt.

19.2.6 Hjemmekompostering - rabattordning på 25 %

Her forutsetter vi at abonnenten ikke har bioavfallsbeholder og at det dermed ikke er knyttet kostnader til verken beholder, bioposer, tømning eller behandling av avfallet. Abonnent må selv kjøpe isolert varmkomposteringsbeholder, og inngå avtale med Vesar.

19.2.7 Restavfallsvolum som dimensjonerende kriterium for gebyrberegningen

Det gis rabatter dersom man klarer seg med mindre restavfallsvolum enn i et standardabbonnement. Tilsvarende er det dyrere å bruke større restavfallsvolumer enn standard.

Rabatten/økningen i pris pr. volumenhet restavfall settes som et fast kronebeløp som indeksreguleres i henhold til endringene i kostnadsbildet for denne renovasjonstjenesten. For 2015 er prisen kr. 616,- ekskl. mva.

Det er gratis å øke beholdervolumene for papp og papir og for bioavfall.

19.2.8 Sommerrenovasjon – 75% av standardabbonnement

Dette gjelder fritidsboliger som har renovasjon bare deler av året. Fritidsboliger som renoveres hele året har standardabbonnement. I Holmestrand kommune er sesong for sommerrenovasjonsordningen 6 mnd. Det påløper en rekke faste kostnader som også skal belastes fritidsboligene på lik linje med helårsboliger. I tillegg kommer det normalt svært mye avfall fra hyttene i sommermånedene.

19.2.9 Hybler

2 hybler som deler felles kjøkken skal regnes som 1 boenhet og at dette skal utgjøre 1 standardabbonnement. Utover 2 hybler beregnes 1 boenhet pr. 2. hybler. En hybel i en privatbolig er pr. definisjon (Statens kartverk):

«En hybel er et rom med egen inngang beregnet som bolig for en eller flere personer, som har adgang til vann og toalett uten at det er nødvendig å gå gjennom annen leilighet (Bolig er fellesbegrep for leilighet og hybel)».

Eksempelvis: hybel i internater og tilsvarende typer boligformål.

En hybel er derfor ikke en selvstendig boenhet og skal altså ikke gebyrlegges. Dersom det finnes en egen boenhet i en privatbolig som har eget kjøkken og bad/WC og med egen inngang uten å måtte gå gjennom annen bolig, skal dette alltid regnes som boligenhet - uansett størrelse - og det skal knyttes et standardabbonnement til denne bruksenheten.

19.2.10 Enslige/eldre – rabattordning på 8%

Dette er et tilbud til de som produserer lite restavfall. Det settes et merke på restavfallsbeholderen som markerer det volumet som abonnenten har tilgang på – for eksempel 80 L.

Renovatør må melde fra til VESAR dersom beholder overfylles. Hentekostnad og beholderkostnad er den samme, men det kan gis en rabatt på 8 % for redusert behandlingskostnad (behandlingskostnad for restavfall utgjør ca. 16 % av gebyret).

19.2.11 Ekstrasekker

Det tilbys ekstra sekker. Ekstra sekker selges i ruller av 5 sekker. Prisen inkluderer alle kostnadene til henting og behandling av husholdningsavfallet.

Det kan også bestilles hageavfallssekker som blir tilkjørt abonnenten av renovatør. Sekkene for hageavfall selges i ruller av 15 sekker. Prisen inkluderer ikke henting og behandling.

19.2.12 Tømming utenom rute

Dette skal dekke de tilfellene hvor VESAR må ut og tømme særskilt av årsaker som skyldes abonnenten: Ikke sørget for strøing, ikke satt fram beholder på tømmedag osv.

19.2.13 Mangelfull sortering – 100% tillegg

Etter gjentatte tilfeller må det kunne reageres fordi dette faktisk medfører betydelige merkostnader som alternativt må dekkes av de andre abonnentene som oppfyller sine forpliktelser.

19.2.14 Leie beholder til plast avfall

Hvis det er ønskelig er det mulig å leie en ekstra beholder for plastavfall.

19.2.15 System for prising

Pris for standard renovasjon og øvrige faste beløp vedtas av bystyret, normalt i forbindelse med budsjettbehandlingen.

TYPE ELEMENT/VARE	PRISING
Standardrenovasjon	Kr 2235,- /år
Rabatt, fellesløsning	15 %
Rabatt, delt volum/abonnement	35%
Rabatt, hjemmekompostering	25%
Rabatt, redusert restavfallsvolum	Kr 616,- /år
Rabatt 80 liter restavfall	8 %
Tillegg, økt restavfallsvolum	Kr 616,- /år
Ekstrasekker (rull, 5 sekker)	Kr 30,- /sekk, 172,- /rull
Tømming utenom vanlig rute	Kr 501,-
Tilleggsgebyr for mangelfull sortering	100 % tillegg
Sommerrenovasjon	75 % av st.abonn.
Rabatt, fellesløsning	15 %
Rabatt, delt volum/abonnement	35%
Rabatt, hjemmekompostering	25%
Rabatt, redusert restavfallsvolum	Kr 616,- /år
Rabatt, 80 liter restavfall	8 %

TYPE ELEMENT/VARE	PRISING
Tillegg, økt restavfallsvolum	Kr 616,- /år
Hage- og grovavfallsinnsamling	
Enkelthenting hageavfall	Kr 109,-
Abonnement hageavfallshenting (2 gg pr. år)	Kr 218,- /år
Enkelthenting grovavfall	Kr 200,-
Abonnement grovavfallshenting (2 gg pr. år)	Kr 402,- /år
Hageavfallssekker (rull, 15 sekker)	Kr 30,- /rull
Gangtillegg (årsgebyr, for transport av beholder utover de ordinære 15 meter fram til bil)	
Inntil 5 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 259,-
Inntil 10 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 692,-
Inntil 15 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 1123,-
Inntil 20 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 1555,-
Inntil 25 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 1987,-
Gangtillegg beholder med 4 hjul (i tillegg til ordinær 15 meter)	Kr 257,- pr. meter pr. beholder
Leie av beholder til plastavfall	
LEIE 240L BEH. 1 ABB	Kr 169,- /år

Alle priser ekskl. mva.

19.3 Gebyr- og selvkostberegning VAR

Årsgebyrer vann, avløp, renovasjon og feiing 2016 (Gjelder fra 1.1.2016)

For en vanlig bolig i Holmestrand kommune vil vann, avløp, renovasjon koste per år (når vannmåler ikke er montert):

Boligstørrelse 0 – 70 kvadratmeter

Vanngebyr	kr	1 733,00	Abonnement + forbruk
Avløpsgebyr	kr	2 477,00	Abonnement + forbruk
Renovasjonsgebyr	kr	2 235,00	Standard renovasjon
Feiegebyr	kr	159,50	Per pipeløp
Merverdiavgift	kr	1 651,13	
Tilsyn av ildsted	kr	141,00	
Sum per år	kr	8 396,63	Inkl. mva.

8 396,63 kroner/4 terminer per år = 2 099,16 kroner per termin (kvartal).

Boligstørrelse 71 – 300 kvadratmeter

Vanngebyr	kr	2 981,00	Abonnement + forbruk
Avløpsgebyr	kr	3 951,00	Abonnement + forbruk
Renovasjonsgebyr	kr	2 235,00	Standard renovasjon
Feiegebyr	kr	159,50	Per pipeløp
Merverdiavgift	kr	2 331,72	
Tilsyn av ildsted	kr	141,00	
Sum per år	kr	11 799,60	Inkl. mva.

11 799,60 kroner/4 terminer per år = 2 949,90 kroner per termin (kvartal).

Gebyrene innkreves i 4 terminer:

1. termin: Forfall 20. februar
2. termin: Forfall 20. mai
3. termin: Forfall 20. august
4. termin: Forfall 20. november

Hovedoversikt VAR	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Vann						
Driftsinntekter	-20 584	-15 805	-15 882	-21 352	-21 952	-22 302
Bruk av fond	0	-4 845	-4 845	0	0	0
Sum inntekter	-20 584	-20 650	-20 727	-21 352	-21 952	-22 302
Driftsutgifter	12 255	13 763	13 079	13 079	13 079	13 079
Renter og avdrag	5 564	6 887	7 648	8 273	8 873	9 223
Sum driftsutgifter	17 819	20 650	20 727	21 352	21 952	22 302
Selvkost grad	-116 %	-100 %	-100 %	-100 %	-100 %	-100 %
Avløp						
Driftsinntekter	-17 318	-17 928	-18 313	-18 938	-19 538	-19 888
Bruk av fond	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-17 318	-17 928	-18 313	-18 938	-19 538	-19 888
Driftsutgifter	9 310	9 053	9 101	9 101	9 101	9 101
Renter og avdrag	6 642	8 410	9 212	9 837	10 437	10 787
Sum driftsutgifter	15 952	17 463	18 313	18 938	19 538	19 888
Selvkost grad	-109 %	-103 %	-100 %	-100 %	-100 %	-100 %
Renovasjon						
Driftsinntekter	-12 042	-9 456	-9 459	-11 792	-11 792	-11 792
Bruk av fond	0	-2 333	-2 333			
Sum inntekter	-12 042	-11 789	-11 792	-11 792	-11 792	-11 792
Driftsutgifter	10 621	11 790	11 792	11 792	11 792	11 792
Sum driftsutgifter	10 621	11 790	11 792	11 792	11 792	11 792
Selvkost grad	-113 %	-100 %	-100 %	-100 %	-100 %	-100 %

Vare nr.	Navn	Antall pr 01/10-15	2015	Abon. 2016	Forbruk 2016	2016	Kalk. Inntekt 2016	Endring 2015-2016
	Vann							
	Stipulert forbruk							
2	Vannavgift (71-300 m2)	3 760	2 981	984	1 997	2 981	11 208 272	0 %
3	Vannavgift (0-70 m2)	720	1 733	735	999	1 733	1 248 090	0 %
8	Vann serv. 50-100 m2	400	1 307	309	999	1 307	522 877	0 %
	Målt forbruk							
40	Abonn. Vann/Næring	120	1 233			1 233	148 005	0 %
41	Abonn./vann 0-70 m2	20	735			735	14 697	0 %
42	Abonn./vann 71-300 m2	30	984			984	29 512	0 %
43	Abonn./vann over 300 m2	0	1 233			1 233	0	0 %
70	A konto vann	136 000	10			10	1 358 093	0 %
71	Vann/næring avlesning	136 000	10			10	1 358 093	0 %
	Sum vann						15 887 639	
	Avløp							
	Stipulert forbruk							
12	Avløpsavgift (71-300 m2)	3 564	3 847	1 565	2 386	3 951	14 081 820	3 %
13	Avløpsavgift (0-70 m2)	650	2 412	1 284	1 193	2 477	1 609 806	3 %
18	Avløp 50-100 m2	350	1 611	461	1 193	1 654	579 038	3 %
							0	
	Målt forbruk							
44	Abonn. Avløp/Næring	100	1 798			1 847	184 678	3 %
45	Abonn./avløp 0-70 m2	20	1 250			1 284	25 673	3 %
46	abon/avløp 71-300 m2	30	1 524			1 565	46 957	3 %
47	abon/avløp over 300 m2	0	1 798			1 847	0	3 %
75	A konto avløp	70 000	12			12	835 066	3 %
76	Avløp/næring avlesning	80 000	12			12	954 361	3 %
	Sum avløp						18 317 398	
	Feiing							
21	Feiegebyr	2 356	425			319	750 975	-25 %
39	Tilsyn av ildsted	2 954	188			141	415 406	-25 %
	Sum feiing						1 166 381	
	Slam							
26	Slamavgift	350	1 200			1 200	420 000	0 %
27	Slamavg. Over 3 m3	75	413			413	30 938	0 %
	Sum slam						450 938	
	Renovasjon							
23	Renovasjon standardabonnement	4 500	2 235			2 235	10 057 117	0 %
110	Rabatt fellesløsning standard	1 700	-335			-335	-569 903	0 %
25	Rabatt delt abonnement standard	201	-782			-782	-157 226	0 %
111	Rabatt hjemmekompostering standard	21	-559			-559	-11 733	0 %
112	Rabatt 80 liter restavfall standard	3	-179			-179	-536	0 %
113	Rabatt redusert restavfallsvolum standard	135	-616			-616	-83 111	0 %
114	Tillegg økt restavfallsvolum standard	175	616			616	107 737	0 %
115	Tømming utenom vanlig rute		501			501	0	0 %
36	Sommerrenovasjon	70	1 676			1 676	117 333	0 %
116	Rabatt fellesløsning sommer	28	-251			-251	-7 040	0 %
117	Rabatt delt abonnem. sommer	9	-587			-587	-5 280	0 %
118	Rabatt hjemmekompostering sommer	1	-419			-419	-419	0 %
119	Rabatt 80 liter restavfall sommer		-134			-134	0	0 %
120	Rabatt redusert restavfallsvolum sommer		-616			-616	0	0 %

Vare nr.	Navn	Antall pr 01/10-15	2015	Abon. 2016	Forbruk 2016	2016	Kalk. Inntekt 2016	Endring 2015-2016
121	Tillegg økt restavfallsvolum sommer		616			616	0	0 %
130	Leie 240L beholder plastavfall	0	169			169	0	0 %
81	Enkelthenting hageavfall		109			109	0	0 %
82	Abonnement hageavfallshenting		218			218	0	0 %
83	Enkelthenting grovavfall		200			200	0	0 %
84	Abonnement grovavfallshenting		402			402	0	0 %
101	Gangtillegg inntil 5 m. tillegg		259			259	0	0 %
102	Gangtillegg inntil 10 m. tillegg		692			692	0	0 %
103	Gangtillegg inntil 15 m. tillegg		1 123			1 123	0	0 %
104	Gangtillegg inntil 20 m. tillegg		1 555			1 555	0	0 %
105	Gangtillegg inntil 25 m. tillegg		1 987			1 987	0	0 %
106	Gangtillegg beholder m/ 4 hjul		257			257	0	0 %
78	Ekstrasekker pr. rull	20	172			172	3 436	0 %
85	Hageavfallssekker, 15 stk. tilkjørt	30	30			30	902	0 %
	Sum renovasjon						9 451 276	
	Totalt						45 273 632	

Alle priser er eksklusiv mva.

19.4 Gebyrregulativ for plan- og byggesaker per 1.1.2016

19.4.1 Kapittel I – Alminnelige bestemmelser

1.0	Hjemmel For dette regulativet viser kommunen til: - Plan- og bygningsloven § 33-1 - Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) - Matrikkeloven § 32 - Forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) - Lov om eierseksjonering § 7
1.1	Alle gebyrer betales til kommunekassen etter oppgave fra bygningsmyndigheten. Gebyrer utstedes til den som er tiltakshaver/rekvirent. Behandlingsgebyret for reguleringsaker sendes tiltakshaver før første gangs behandling i det faste utvalg for plansaker. Alle gebyrer forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato. Faktura som ikke blir betalt sendes etter puring til tvangsinnfordring. Dersom kommunen har en forfalt fordring overfor tiltakshaver eller rekvirent, kan kommunen kreve at gebyr for den nye saken er betalt før behandling av denne påbegynnes. For byggesaker vil ikke igangsettingstillatelse, brukstillatelse eller ferdigattest bli gitt før gebyr for rammetillatelse eller ett-trinnstillatelse er betalt.
1.2	Gebyret dekker kommunens arbeid med saken og må betales for hver enkelt søknadsbehandling, også om søknaden avslås. Dersom ny eller revidert søknad fremmes innen 3 måneder etter slikt avslag, skal 50 % av totalt innbetalt gebyr fra forrige søknad gå til fradrag på nytt gebyr.
1.3	Kommunen kan rekvirere sakkyndig bistand etter plan- og bygningslovens § 33-1, første ledd jfr pbl § 25-2, andre ledd for tiltakshavers regning.
1.4	For saksbehandling etter lovverkene nevnt i pkt. 1.0 som ikke framgår av dette regulativ betales kr 890 pr. time for kontorarbeid og kr 1440 pr. time for feltarbeid. Minstegebyr: kr 2630,-
1.5	Hvis gebyret anses å bli åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnadene kommunen har hatt med saken, eller anses åpenbart urimelig av andre grunner, kan det fastsette et passende gebyr. En rimelighetsvurdering etter denne bestemmelsen bør ta utgangspunkt i gebyr for sammenlignbare saker. <i>Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen.</i>
1.6	Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages da dette kun er oppfølging av regulativet. Dette gjelder ikke der gebyret fastsettes skjønnsmessig. Avgjørelser av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages til fylkesmannen for saker etter Plan- og bygningsloven og til kommunens klagenemnd for saker etter Matrikkeloven.
1.7	NS 3940:2007 – Areal- og volumberegning av bygninger benyttes ved utregning av bygningsarealer.

19.4.2 Kapittel II – Gebyrer

		2016
2.1	Tiltak uten ansvarsrett etter pbl § 20-4	
2.1.1	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav a (mindre tiltak på bebygd eiendom)	4 360
2.1.2	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav b (driftsbygninger i landbruket) <= 1000 m ²	5 450
	Midlertidig tillatelse inntil 2 år.	
2.1.3	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav c (midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg)	3 440
2.1.4	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav e (andre mindre tiltak)	3 440
2.2	Helårsboliger og fritidsboliger etter pbl § 20-3 jf. § 20-1	
2.2.1	Enebolig/fritidsbolig og første boenhet i flerboligbygg	20 570
2.2.2	Tillegg for sekundærleilighet i enebolig – samme søknad	11 550
2.2.3	Tillegg for garasje – samme søknad – pr garasjebygg pbl § 20-3 jf. § 20-1	4 360
2.2.4	Rekkehus, kjedehus, tomannsboliger og andre boligbygg, oppdeling/tilbygg med ny boenhet – Pr. boenhet	11 550
2.3	Øvrige søknadspliktige bygg etter pbl § 20-3 jf. § 20-1	
	Andre kategorier nybygg samt tilbygg, påbygg, hovedombygging og bruksendring beregnes etter bruksareal iht. NS 3940.	
2.3.1	0-50m ²	5 720
2.3.2	51-100m ²	8 510
2.3.3	101-200m ²	12 930
2.3.4	201-500m ²	18 620
2.3.5	501m ² - 1000m ²	24 460
2.3.6	- deretter pr 100m ²	2 250
2.3.7	Tillegg for behandling i områder uten reguleringsplan, jfr best til kommuneplanens arealdel	1 100
2.4	Øvrige søknadspliktige tiltak etter pbl § 20-3 jf. § 20-1	
2.4.1	Øvrige søknadspliktige tiltak som skilt, riving, sammenføyning av bruksenheter, nettstasjoner, konstruksjoner og anlegg (både sjø og land), tekniske installasjoner, fasadeendring, endring av tidligere tillatelser.	5 150
2.4.2	Rehabilitering av pipe/ installering av ildsted.	1 100
2.4.3	Søknad om bruksendring etter pbl § 20-3 jf. § 20-1 bokstav d) uten bygningsmessige endringer.	5 150
2.4.4	Igangsettingstillatelse ut over den første jf pbl § 21-2	5 150
2.5	Dispensasjoner	
2.5.1	For dispensasjoner i henhold til plan- og bygningslovens kap. 19 betales et gebyr pr dispensasjon pålydende	7 910
2.5.2	Ved dispensasjon etter pbl kap. 19 der regionale og statlige myndigheter er høringspart betales et gebyr pr dispensasjon pålydende	18 130
2.5.3	For dispensasjoner i henhold til plan- og bygningslovens § 31-2, fjerde ledd betales gebyr pr. dispensasjon	7 910
2.6	Delingssøknader	
2.6.1	Pr. tomt i regulert område hvor grenser er fastlagt i planen	3 770
2.6.2	Pr. tomt utenfor regulert område	12 090
2.6.3	Arealoverføring	4 700

		2016
2.7	Personlig ansvarsrett	
2.7.1	Personlig ansvarsrett (egeninnsats på bolig/fritidsbolig)	2 320
2.8	Øvrige gebyrer	
2.8.1	Tilsyn: Kontroll med tiltak etter pbl. Kap. 25 beregnes etter medgått tid á kr 890,-. Fast maksimum pris kr. 15.770,-	15 770
2.8.2	Ulovlighetsoppfølging: Saksbehandling etter pbl. Kap. 32 beregnes etter medgått tid.	
	Minstegebyr	2 630
	Per time	890
2.8.3	Forurensningssaker: Opprydding av forurenset grunn i forbindelse med bygge- og gravearbeider, beregnes etter medgått tid.	
	Minstegebyr	2 630
	Pr. time	890
3.0	PLANSAKER (jf. Plan- og bygningsloven av 2008) Gebyret beregnes ut fra størrelsen på området og potensiell bebyggelse. Følgende reguleringsformål trekkes ut av beregningsgrunnlaget for areal. Der planen omfatter kun <u>ett</u> av formålene, betales gebyr for 0 dekar. -LNF-formålene -Natur- og friluftsområder i sjø -Grønnstruktur -Samferdselsanlegg som skal være offentlige, herunder trasé for teknisk infrastruktur -Grav- og urnelunder -Hensynssone for bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø -Sikringsoner	
3.1	Private reguleringsplaner: pbl §12-3 og 12-14 første ledd.	
3.1.1	Ny plan/endring for regulering areal fra 0 da til 5 da	75 000
3.1.2	Ny plan/endring fra 5-10 da	100 000
3.1.3	Ny plan/endring over 10 da	135 000
3.1.4	Pr påbegynt da utover 10 da	2 500
3.1.5	Det beregnes i tillegg gebyr etter bebyggelsens areal (BRA)	
	For hver 100 m ² mulig BRA	1 200
	For næringsformål pr. 100 m ² BRA	600
3.1.6	Oppstartsmøte – Gebyret trekkes fra dersom komplett planforslag sendes kommunen innen 1 år etter avholdt oppstartsmøte.	28 560
3.2	Mindre endring av reguleringsplan pbl § 12-14 andre ledd	30 000
3.3	Bagatellmessig endring pbl § 12-14 andre ledd, siste setning	6 000
3.4	Forkastede planer:	
	For planer som avvises av Utvalg for regulering og kommunalteknikk ved 1. gang behandling betales 75 % av basisgebyr	
3.5	Konsekvensutredning: For KU pliktige planer betales tilleggsgebyr for arbeid med ansvarlig myndighet. Tilsvarende som i Tønsberg kommune.	+ 30%
3.6	Planer innenfor senterområder i kommunens arealdel.	+ 25%
	For detaljregulering betales tilleggsgebyr utover basisgebyr pga. merarbeid som følge av kompleksitet.	
3.7	Planer i strid med kommuneplanens arealdel eller områdeplan.	+ 25%
	For detaljregulering betales tilleggsgebyr utover basisgebyret pga. merarbeid som følge av avviksbehandling.	
3.8	Planer /endringer som ikke tilfredsstiller kravspesifikasjon for digitale data.	
	Ved behov for bearbeiding av digitale data som ikke tilfredsstiller kommunens kravspesifikasjon, betales tilleggsgebyr.	7 500

		2016
4.0	OPPMÅLINGSSAKER, MATRIKKELLOVEN § 32	
4.1	Oppretting av matrikkelenhet	
4.1.1	Oppretting av grunneiendom og festgrunn:	
	Areal fra 0 - 2000 m ²	20 450
	Areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt daa	1 450
4.1.2	Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn:	
	Areal fra 0 - 2000 m ²	4 330
	Areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt da.	730
4.1.3	Oppmåling av uteareal på eierseksjon:	
	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon	
	Areal fra 0 - 100 m ²	3 460
	Areal fra 101 - 250 m ²	10 340
	Areal fra 251 - 500 m ²	20 220
	Areal fra 501 - 2000 m ²	23 070
	Areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt da.	1 450
4.1.4	Oppretting av anleggseiendom:	
	Gebyr som for oppretting av grunneiendom.	
	Volum fra 0 - 2000 m ³	20 450
	Volum fra 2001 m ³ - økning pr. påbegynt 1000 m ³	1 450
4.1.5	Registrering av jordsameie:	
	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Timepris kr. 890,-	
4.2	Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning:	4 010
	I tillegg kommer gebyr for gjennomføre oppmålingsforretning, jfr. pkt. 4.1.	
4.2.1	Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering:	
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter pkt. 4.1 og 4.2	
4.3	Grensejustering	
4.3.1	Grunneiendom, festgrunn og jordsameie:	
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.	9 450
	Pr. eiendom som avstår grunn	
4.3.2	Anleggseiendom:	
	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ³	
	Gebyret er fastsatt til	9 450
4.4	Arealoverføring:	
4.4.1	Grunneiendom, festgrunn og jordsameie	
	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.	
	Areal fra 0 - 500 m ²	16 480
	Arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på.	1 450
	Gebyr for arealoverføring mellom konsesjonspliktig landbrukseiendommer fastsettes særskilt.	
4.4.2	Anleggseiendom	
	For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.	

		2016
	Volum fra 0 – 500 m ³	12 970
	Volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ³ medfører en økning av gebyret på	1 450
4.5	Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning	
	For inntil 2 punkter	
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	4010
		1 720
4.6	Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter	
	For inntil 2 punkter	
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	8 570
	Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.	1 720
4.7	Urimelig gebyr	
	Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan det fastsettes et passende gebyr på grunnlag av anvendt tid, timesats kr 890.-.	
4.8	Betalingsbestemmelser	
	Gebyret fastsettes etter det regulativ og de satser som gjelder på rekvisisjonstidspunktet. Eventuelle tinglysingsgebyr og dokumentavgift kommer i tillegg, men kreves inn av kommunen.	
	Gebyret kan kreves inn før forretning avholdes, i alle tilfeller må alle gebyrer være betalt før tinglysing. (Disse bestemmelsene framgår av matrikkelloven)	
4.9	Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken	
	Gjør rekvisenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.	
4.10	Utstedelse av matrikkelbrev	
	Matrikkelbrev inntil 10 sider	220
	Matrikkelbrev over 10 sider	440
	Endring i maksimalsatsene fastsettes av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.	
4.11	Timesats for arbeider fastsatt etter medgått tid	890
5.0	EIERSEKSJONERING	
	Gebyr må betales før tillatelse til seksjonering/reseksjonering kan gis jf. Seksjoneringslovens § 6	
	For oppmåling av uteareal til eierseksjon se pkt 4.1.3	
5.1	Begjæring om seksjonering eller reseksjonering av eiendom	
5.1.1	Sak som krever befaring 5 x rettsgebyr	
5.1.2	Sak som ikke krever befaring 3 x rettsgebyr.	
5.1.3	Blir seksjoneringstillatelse ikke gitt, skal tinglysningsgebyr og 50% av gebyr for seksjonering/reseksjonering tilbakebetales.	
6.0	KARTDATA	
	Kartdata er avgiftsbelagt for bruk av kart som kommunen helt eller delvis har bekostet/besørget utgivelse av/ajourført jf. teknisk forskrift TEK kap. II om Kartverk § 2.1. Betaling av avgift gir rett til kopiering til eget bruk. Ervervsmessig kopiering er ikke tillatt.	
6.1	Plott fra kartsystemet (kun avgift for format større enn A3)	
6.1.1	Papirplott i farge A2	580
6.1.2	Papirplott i farge A1	740
6.1.3	Papirplott i farge A0	870
6.2	Digitale data fra kartsystemet	
6.2.1	For salg av digitale kartdata henvises til www.infoland.no	

		2016
7.0	EIENDOMSOPPLYSNINGER	
7.1.1	Eiendomsopplysninger og planopplysninger	1 610
8.0	MILJØFYRTÅRN – sertifisering	
	Diplomet bekostes av kommunen	6 400
9.0	Separate utslipp Saksbehandling og kontroll av mindre avløpsanlegg etter forskrift T1331, pr. anlegg	9 030